Serie nouă
Ianuarie 2012
1
(CXXVII)
36 pagini
9 lei

Actualitatea Muzicală

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

Despre muzica românească în lume
Şerban Vasile - debut la Operă
Stagiunea ICR
Vocea României
Remember STEAUA FĂRĂ NUME
Confesiuni TVR 55
O vedetă a musicalului: Ioana Bitere

În imagine:
Jordi Savall
(foto: David Ignaszewski)

Despre muzica românească în lume

Liviu DĂNCEANU

Dacă ar fi să dăm crezare vorbelor lui Neagoe Basarab, conform cărora lumea este ”acea groapă mare plină de cursele morţii” sau părerii lui Caragiale cum că lumea e un ”vast bâlci în care totul e improvizat, totul trecător, nimic înfiinţat de-a binelea, nimic durabil”, ei bine, atunci trebuie să fim mândri că muzica românească nu a ieşit prea mult în lume. Dacă însă luăm în calcul faptul că valorile artei sunetelor se constituie şi se validează în prezent doar la scară internaţională, se cade să ne îngrijorăm de infirmitatea constantă a componisticii autohtone exprimată prin timiditatea cu care dă piept cu lumea.

Suntem mereu la jumătatea drumului. Tânjim către lume, conştienţi fiind de forţa de impact a procesului de globalizare, dar ne manifestăm, concomitent, stingheri în dialogul nostru cu lumea muzicală, alimentând o realitate pe cât de regretabilă, pe atât de necruţătoare: muzica românească e foarte puţin cunoscută în afara hotarelor etnice. Nu este locul aici să căutăm scuze prin care să edulcorăm, într-o oarecare măsură, fenomenul, dar cred că n-ar fi rău să găsim câteva explicaţii capabile să motiveze inerţiile, de ce nu, să le anihileze, şi să inducă o stare de efervescenţă propice surmontării acestei păguboase marginalizări (dacă nu chiar izolări !):

1. Datorită mediocrităţii care este, de multe ori, mai agresivă şi mai penetrantă, înglobând un coeficient substanţial mai mare în mecanismele de afirmare globală, decât valoarea autentică, se menţine la noi discrepanţa dintre măsura cu care sunt evaluaţi muzicienii în România şi măsura în baza căreia sunt ei preţuiţi în străinătate. Astfel, multe vedete locale, adulate pe scena internă sunt cvasi-necunoscute în exterior, în timp ce artişti recunoscuţi şi onoraţi de comunitatea profesională internaţională trec aproape ne observaţi în interior. De primii, în mod normal, n-are nimeni trebuinţă, iar de ceilalţi, nefiresc, n-are nimeni cunoştinţă.

2. Introducerea în mentalitatea culturală europeană se realizează, în general, lent, dar inevitabil. La noi, doza de conservatorism funciar, specific, o face aproape insesizabilă, chiar dacă limbajul muzical nu este supus barierelor ridicate de necesitatea unor traduceri (cum e, de pildă, cazul ştiinţei sau a filosofiei), şi nici nu poate invoca inadecvări de ordin ideologic (susceptibile de a fi constituit, în a doua jumătate a veacului trecut, o frână în calea circulaţiei valorilor din literatură).

3. Riposta prin perplexitate şi, nu de puţine ori, prin abandon la unele inadvertenţe apărute în articularea judicioasă a culturii muzicale globale, pare să fi avut cauze îndeobşte premeditate, ce au îndeplinit funcţia unei deturnări de sens şi semnificaţie a unui proces altminteri normal şi legitim: breasla compozitorilor români, de exemplu, a constatat cu stupoare că, de multe ori, dispozitivul conform căruia procesul de valorizare şi ierarhizare al propriei performanţe este supus criticii comunităţii profesionale mondiale în aceeaşi măsură cu care şi respectiva breaslă deţine dreptul de participare la judecata critică a operelor altora, nu funcţionează. Nu numai unităţile de măsură diferă, ci însăşi consecinţele acestor judecăţi de valoare sunt predilect discriminatorii.

(Continuare în pag. 2)

DIN SUMAR

Români în lume ____ 2-3
ONB la 90 de ani ____ 4-5
Concert aniversar Leonard ____ 6
Concerte... sub lupă ____ 10
Concursul “P. Constantinescu” ____ 11
Portret Maia Ciobanu ____ 12
Recenzii ____ 13-14
Etnomuzicologie ____ 16
Festivalul “I.D. Chirescu” (I) ____ 17
“Steaua fără nume” ____ 20-22
Punctul pe j... azz ____ 23
Bucuriile iernii ____ 26-27
Festivalul “Rock, Jazz, Folk” ____ 28
Viorile Gliga - 20 de ani! ____ 29
Ioana Damian Bitere ____ 30
Salvatore Adamo la Bucureşti ____ 32
Mondo pop ____ 33
Discuri ____ 34-35

Festival “Altrerisonanze - dall’antico al moderno”:

Un regal muzical la Accademia di Romania in Roma

Accademia di Romania a oferit – între 14 şi 23 octombrie – publicului de la Roma un adevărat regal muzical: Festivalul “Altrerisonanze – dall’antico al moderno”. Un festival de ţinută, în care alături de muzicieni italieni de primă clasă, au evoluat artişti din afara sferei europene şi – cel mai important pentru renumele şi orgoliul organizatorilor – artişti din România. Programul propus a inclus o trecere în revistă a diferitelor epoci muzicale, de la muzică veche şi până la cea a vremurilor noastre, cu lucrări bine cunoscute (chiar dacă în variante inedite, cum este cea pentru 12 instrumente şi soprană a *Simfoniei a IV-a* de Mahler) până la lucrări ce cochetează cu *chançons* sau cu creaţia populară românească, noi pentru publicul italian.

Am avut – în deschiderea festivalului – oportunitatea de a o reasculta pe clavecinista Cipriana Smărăndescu (un nume bine-cunoscut publicului iubitor de muzică veche de la Roma) în calitate de solistă, într-un recital dedicat creaţiei franceze şi italiene pentru clavecin, pentru că apoi să fie parteneră de duo a doi muzicieni de valoare. În primul rând, unul dintre violoniştii baroci cei mai importanţi la nivel internaţional – Mauro Lopes Ferreira (membru al unor ansambluri precum Hespèrion XXI, Concerto Italiano, Café Zimmermann, etc.) - în sonate pentru vioară şi clavecin obligat aparţinând unor stiluri şi epoci diferite, de la J.S. Bach, C.Ph.E. Bach, trecând apoi la W.A. Mozart şi J. Haydn, cu o foarte diversă paletă virtuosistică şi expresivă. A urmat seara de *madrigali erotici e amorosi* din Italia secolului al XVII-a, în care soprana Angela Bucci (acompaniată de Cipriana Smărăndescu la clavecin) ne-a introdus într-o lume stilistică cu totul

Despre muzica românească în lume

(Urmare din pag. 1)

4. Compozitorul român, nevoit să recupereze şi să amortizeze decalajul faţă de principalele culturi muzicale europene, făuritoare de estetici consacrate, precum cea a Renaşterii, Barocului, Clasicismului etc., a acţionat în rafale, intempestiv, fiind constrâns să sară peste anume etape şi să gliseze cu non-şalanţă de la o extremă la alta: când se situau sub umbrela sincronismului le era teamă ca nu cumva aceasta să însemne o depreciere a caracterului naţional, iar când se simţeau protocronişti erau bântuiţi de aleanul integrării şi globalizării. Nu împărtăşesc ideea că incapacitatea muzicii româneşti de a se încadra în concertul internaţional al valorilor a condus la ceea ce unii au numit criza identităţii. Credem că, mai curând, e vorba despre o hiper-subiectivă repartiţie a sferelor de influenţă şi a pieţelor de desfacere. Fie că Europa muzicală vrea sau nu acest lucru, componistica românească are o identitate ce nu ţine neapărat de acreditarea şi de legitimarea ei în lume.

5. Nu-i mai puţin adevărat că, în pofida câtorva demonstraţii de bune intenţii, prin care creaţia românească era invitată la ospeţele granzilor într-ale vieţii muzicale, lumii puţin îi pasă de muzica noastră.

Ar trebui, totuşi, să le pese mai mult instituţiilor autohtone specializate în promovarea artei naţionale, instituţii care se chinuie cu traducerile din poezie, proză sau teatru, scăpându-le printre degete fenomenul muzical românesc, poate mai îndrituit acum ca niciodată să fie propagat şi propulsat în exterior.

N-am să înţeleg niciodată cum autori precum Mihail Jora ori Paul Constantinescu sunt total necunoscuţi în Occident, iar un Kodaly sau Martinu fac înconjurul lumii cu muzica lor.

Nu mai departe decât Enescu are o palidă vizibilitate în raport cu alţi compozitori de aceeaşi teapă (Bartok, Janacek, Prokofiev).

N-aş vrea să plasez într-o tonalitate ironică spusele lui Jeune Hermite care aprecia lumea drept o ”mare sală de spectacol în care proştii fac onorurile de gazdă: râd, dansează, beau, iar cei înţelepţi, dimpotrivă, stau mascaţi într-un colţ, observă totul şi nu spun nimic”. Dar nici nu-l pot lăsa deoparte pe Voltaire, cel care vedea lumea ca pe un ”vast amfiteatru unde fiecare e plasat la întâmplare pe treapta lui şi se crede că fericirea supremă se află pe treptele de sus. Ce păcat !”

Liviu DĂNCEANU

aparte, nu doar prin intermediul partiturilor propuse, dar şi prin harul cu care a prezentat şi explicat publicului extrem de numeros înțelesul muzicii propuse.

La numai câteva zile după acest periplu muzical european, Evangelina Mascardi (chitară barocă) şi Lincoln Almada (harpă gezuită şi percuție), ne-au purtat – pornind din Spania şi ajungând în America de Sud – într-o lume improvizatorică fantastică, pornind atât de la creații populare, cât şi culte aparținând acestor zone geografice. Măiestrie ieşită din comun în mânuirea instrumentelor ce deveneau o adevărată orchestră, însă şi o fantezie debordantă în a înveşmânta melodii aparent simple au entuziasmat publicul.

S-a ajuns şi în secolul trecut, în creația lui Gustav Mahler, însă nu pentru a asculta o simfonie în varianta originală dedicată unui colos orchestral, ci într-un aranjament pentru 12 instrumente şi soprana pe care Erwin Stein îl realiza în 1921 *Simfoniei a IV-a in Sol Major*. Dacă această variantă a reuşit să suplinească cu brio grandoarea şi varietatea timbrală a orchestrei simfonice mahleriene, meritul a fost în primul al dirijorului Andrea Riderelli care a ştiut să propună nu doar această inedită variantă, dar şi muzicieni pe măsură, pentru a da strălucire, rafinament şi poezie acestei muzici. Maniera dirijorală sobră şi sigură, extrem de eficientă, o adâncă cunoaştere a partiturii mahleriene şi a stilului acestui compozitor au ieşit la iveală în nenumăratele schimbări de tempo şi caracter realizate cu brio. Un sunet plin de prospețime, rafinament şi caldură, dar şi de vigoare au caracterizat o variantă bazată pe cei mai valoroşi instrumentişti pe care Roma muzicală îi deține împreună din nou cu Angela Bucci (în ultima parte a Simfoniei). O surpriză extrem de plăcută făcută unei minunate şi extrapline săli de concert (Oratorio del Caravita) – ca un omagiu adus organizatorilor români – au fost Jocuri populare româneşti din Transilvania (în varianta pentru 4 mâini) de Constantin Silvestri, interpretate cu spirit şi har de către Cipriana Smărăndescu şi cine altcineva decât… dirijorul Andrea Riderelli, probabil tocmai pentru a demonstra că dirijorii se încumetă şi la a cânta direct la un instrument, nu numai la a-i conduce pe ceilalți.

A sosit şi ziua închiderii festivalului, iar cu aceasta un foarte valoros cvartet de clarinete – ansamblul “Konick” – din România, împreună cu pianista Laura Smărăndescu şi Ioan Dobrinescu, în calitate nu doar de conferențiar, ci şi de compozitor (semnând aranjamentele pentru acest ansamblu ale unor lucrări din creația românească, dar nu numai) şi conductor artistic al ansamblului. Acest “deliciu” sonor ascundea o muncă de transcriere şi – mai ales – de interpretare fantastică. Cele patru clarinete, completate atunci când era nevoie de sonoritatea pianului, ne-au purtat prin muzici vechi (extrase dintr-un codice transilvan - *Codex Caioni* - sau aparținând lui Anton Pann), până la culegeri de folclor semnate Bela Bartok sau transcripții ale unor melodii interbelice româneşti de o rară frumusețe. Interpreții au reuşit nu numai să dea glas unor partituri dificile pentru un astfel de ansamblu, însă şi să ne facă să cunoştem şi înțelegem parfumul stilului muzical românesc. Alături de aceste transcripții realizate de Ioan Dobrinescu am ascultat lucrări originale pentru clarinet şi pian şi una dintre cele mai importante pagini pianistice româneşti – *Pavana* de George Enescu – unde sonoritățile ce cochetau cu impresionismul prindeau viața şi culoare în paleta sonoră plină de măiestrie a pianistei Laura Smărăndescu. Ghidul călătoriei sonore a fost tot Ioan Dobrinescu ce a creionat o istoriei a creației româneşti.

Pentru organizarea festivalului Altrerisonanze trebuie să multumim nu doar Accademiei di Romania din Roma, Institutului Cultural Român de la Bucureşti, dar şi asociației “Incontri Mediterranei” din Orte şi muzicienilor ce conduc ansamblul Altrerisonanze, sperând în continuitatea acestui festival, aici în cetatea eternă a culturii, Roma.

Andrea VANNUCCI

(traducere din limba italiană “altrerisonanze”)

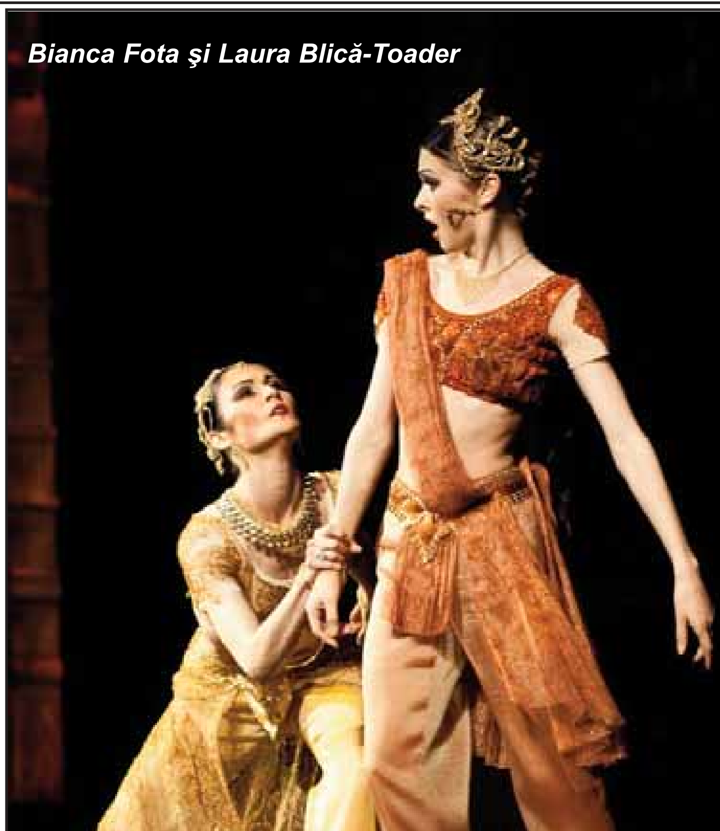
În imagine Angela Bucci, Cipriana Smărăndescu, Andrea Riderelli, Luca Peverini şi Stefania Mercuri.

Aniversare fără strălucire

Anca FLOREA

Seria manifestărilor menite să marcheze aniversarea celor nouă decenii de la instituționalizarea Operei Române din București (nicidecum a… Operei Naționale, cum apare notat pe „fluturașul-program”) a debutat cu un concert-spectacol care, sub genericul „Maeștrii scenei lirice”, s-a dorit un omagiu adus tuturor celor care, de-a lungul timpului, au contribuit la înflorirea sau măcar la continuarea activității teatrului care a cunoscut și momente de glorie și perioade de penumbră. Parte dintre artiștii de altădată aflându-se în sală, urmărind (după aproape o jumătate de oră de așteptare) evoluția ansamblului de azi care, cu Iurie Florea la pupitru, a propus o secvență (anost realizată) din *Tabloul Triumfal* din opera *Aida* de Verdi, soliști fiind balerinii Laura Blică-Toader și Gigel Ungureanu, acesta regăsindu-se apoi și în celebrul *Adagio* din actul II al baletului *Lacul lebedelor* de Ceaikovski, dansând cu eleganță alături de Bianca Fota, secondați de corpul de balet; iar Cristina Dijmaru și Bogdan Cănilă au ales *Pas de deux* din *Don Quijote* de Minkus (incluzând deci și variațiile), bine interpretat, dar mult prea amplu (și) în raport cu toate celelalte pagini derulate ulterior.

Cristian Mogoșanu

Bianca Fota și Laura Blică-Toader

De ce au fost programate trei soprane la rând, nu am prea înțeles, dar Irina Iordăchescu a „atacat” aria mare din *Traviata*, Mariana Colpoș a parcurs o arie dintr-o altă operă verdiană – *I due Foscari* –, iar excelenta Sorina Munteanu a optat pentru o arie din *Adriana Lecouvreur* de Cilea. A urmat tenorul clujean Cristian Mogoșan în *Paiațe* de Leoncavallo, tentat astfel de un repertoriu mult prea dramatic pentru glasul său liric, rezolvând însă cu acuratețe dificila partitură, ceea ce nu pot spune și despre mezzosoprana Andrada Roșu, de asemenea colaboratoare a ONB, invitată din același oraș transilvan, etalând, în aria Principesei Eboli din *Don Carlo* de Verdi, un material generos, dar cu serioase deficiențe tehnice în registrul grav și acut; baritonul Iordache Basalic a accentuat, în cavatina din *Bărbierul din Sevilla* de Rossini, latura amuzantă (mai aproape de grotesc), basul Horia Sandu a revenit la repertoriul verdian prin aria din *Macbeth*, pentru ca, după *Intermezzo* din *Cavalleria rusticana* de Mascagni, orchestra să-l acompanieze pe tenorul Robert Nagy în aria lui Calaf și apoi, în compania sopranei Sorina Munteanu și a corului (pregătit, ca de obicei, de maestrul Stelian Olariu) să susțină finalul din *Turandot* de Puccini, dorindu-se o apoteoză a unei seri care a rămas totuși departe de strălucirea evenimentului, chiar dacă aplauzele au fost entuziaste.

Într-un decor ce alterna draperiile de pluș (evident, roșu…) cu proiecțiile, apelând la costume din recuzita teatrului, în scenografia gândită de directorul Cătălin Ionescu-Arbore care, surprinzător, a apărut notat și ca… regizor, alături de Cristina Cottescu, artiști ai teatrului și invitați (deși era de

aşteptat ca un astfel de program să fie oferit exclusiv prin propriile forţe) s-au străduit să ne convingă că nivelul actual este… aşa cum este.

La fel de ciudată a fost şi prezentarea citită de Marius Constantinescu, redactor TVR, care s-a referit la istoria Operei privită… prin prisma amintirilor personale, afirmând că în copilărie a făcut cursuri de balet dar… nu i-au plăcut, că ar fi vrut să cânte dar din fericire nu a concretizat acea dorinţă, că a crescut fie în culise, fie pe platourile de televiziune, deşi firesc ar fi fost să se refere strict la evenimente notabile şi la maeştrii acelei scenei, nicidecum la amintirile şi experienţele personale, mai ales că nu s-a regăsit niciodată printre cei implicaţi cumva în existenţa teatrului.

Pe de altă parte, enumerarea artiştilor aplaudaţi de-a lungul celor 90 de ani s-a dovedit „încurcată" şi incompletă (cine a făcut oare „listele"?…), asemeni montajului filmat ce cuprindea afişe şi fotografii din trecutele decenii, dar şi date incorecte, incredibil fiind şi „saltul" peste anii '80, decupaţi pur şi simplu din istoria Operei.

Irina Iordăchescu

De altfel, ciudăţeniile au continuat pentru că, înainte de fragmentul puccinian, prezentatorul a precizat, probabil în numele conducerii, că în foyer vor primi diplome (în ordine alfabetică) doar foştii angajaţi care au confirmat prezenţa. Adevărul este că în urmă cu aproximativ o lună s-a trimis prin e-mail şi s-a postat pe site un anunţ prin care cei care au activat în teatru şi doreau să participe erau rugaţi să contacteze ONB la o adresă de mail sau la telefon, deşi pe de o parte prea puţini dintre cei ajunşi la vârsta senectuţii utilizează computerul şi internetul, iar pe de altă parte normal era ca ei să fie sunaţi şi invitaţi, nu să… solicite invitarea la sărbătoarea lor!…

În treacăt fie spus, nici titlul serii nu a fost prea inspirat, pentru că, referindu-se la „scena lirică", îi excludea pe balerini şi coregrafi care… nu se înscriu în genul liric… Şi „serialul" poate continua chiar prin concepţia zilelor festive, anunţul oficial menţionând

Iordache Basalic

că în 8 decembrie se împlinesc cei 90 de ani de când s-a ridicat cortina pentru primul spectacol al Operei Române instituţionalizate – *Lohengrin* de Wagner dirijat, simbolic, de către George Enescu –, deci era firesc să fie programat acel titlu şi acum, exact în 8 decembrie, dar opera wagneriană se cântă în… 3 decembrie, pentru ca în seara aniversară să se deruleze… o Gală de balet! (că tot se scrie despre „scena lirică" şi, oricum, ansamblul coregrafic al teatrului s-a creat câţiva ani mai târziu). Greu de „decodificat" toate acestea…

Cât despre o amplă expoziţie care să încerce o retrospectivă a performanţelor şi artiştilor din toţi acei ani de mare efervescenţă…

În sală am întâlnit parte dintre cei de multă vreme pensionari, prea puţini dintre cei de astăzi, dar din păcate nici în foyer, nici pe scenă nu am simţit vibraţia specifică evenimentului, încărcătura emoţională şi anvergura pe care Opera nonagenară şi cei care au slujit-o ar fi meritat-o din plin. Poate la centenar…

Concertul aniversar Nicolae Leonard

Mircea ŞTEFĂNESCU

Duminică 11 decembrie, la Teatrul muzical din Galați, care poartă numele celui care a fost denumit Prințul operetei, un public numeros şi interesat a urmărit atent şi emotiv programul de luări de cuvânt şi de piese instrumentale şi vocale prin care s-a evocat personalitatea celui celebrat.

Momentul a fost marcat inițial şi încă din foaier de lansarea a două volume, primul cu titlul **Gălățeni despre Nae Leonard şi Teatrul Muzical din oraşul de la Dunăre** şi al doilea **Teatrul muzical Nae Leonard, Galați, 50 de ani, 1956-2006, Valurile muzicii la malurile Dunării.**

Prezentarea întregului program al serii a fost realizată de Laura Sava, cu un comentariu elevat şi inteligent, la care s-a adăugat o evoluție scenică agreabilă.

Orchestra Teatrului, dirijată de maestrul Gheorghe Stanciu, a făcut deschiderea cu uvertura operetei **Liliacul** de Johann Strauss-fiul. Am apreciat determinarea instrumentiştilor, sunetul de ansamblu şi chiar şi performanța unor solişti suflători, şi asta se referă inclusiv la acompaniamentele ariilor şi duetelor din operete celebre, care au succedat. Maestrul Gheorghe Stanciu este un profesionist şi un cunoscător prin muzică si pentru muzică a transformărilor partiturilor sonore în reflexele de arte.

A fost o seară cu muzică de operetă, în care apariția tenorului Alfredo Pascu, de la Teatrul național de operetă Ion Dacian din Bucureşti, a fost evenimentul însuşi. Alfredo Pascu a impresionat cu fervoare publicul cu interpretarea celebrelor succese, aria lui Su chong din **Țara surâsului** de Franz Lehar şi Zi țigan din **Contesa Maritza** de Emmerich Kalman.

Nu este aici locul să transcriu acum întregul program al acestui florilegiu. S-au auzit, printre altele, muzici din operetele **Leonard** de Florin Comişel, **Vânt de Libertate** de Issak Dunaievski, **Voievodul țiganilor** de Johann Strauss, **Văduva Veselă** de Franz Lehar...Alături de Alfredo Pascu au creat momente admirabile tenorul Adrian Ionescu şi sopranele Liana Podlovschi şi Arlinda Morava, artişti cu mult succes la public.

Nicolae Leonard s-a născut la 1886, la Bădălan, lângă Galați şi a murit la 1928 la Câmpulung. Cu o biografie artistică extrem de bogată evenimențial, în mai puțin de 15 ani de intense străluciri pe scena de operetă națională şi internațională, şi înconjurat de o nețărmurită admirație, Nicolae Leonard este singurul în muzică, cu excepția lui George Enescu, a cărui memorie nu intră într-un con de umbră. În acest sens este relevantă reeditarea cărții lui Gaby Michailescu, **Leonard, Soldatul de ciocolată**, apărută la Editura Muzicală în 1984, în 2009, ediție bilingvă, româno-franceză, la editura editura Eikon din Cluj-Napoca.

Nu cunosc nici un titlu de literatură muzicală din producția din acel timp a Editurii muzicale din Bucureşti, care să fi fost reedidat după aproape 25 de ani. Sau, altfel spus, să-şi fi păstrat actualitatea.

Între tradiție şi exotism

Cleopatra DAVID

Două manifestări având în centru muzica din colecția lui Dimitrie Cantemir au fost găzduite de instituțiile de concerte ale Bucureştiului la un interval de numai trei zile. Organizate de Institutul Cultural Român, spectacolele au încheiat două proiecte diferite: ***Când Bizanțul eram noi,*** realizat în parteneriat cu Asociația *pentru Cultură şi Tradiție „Anton Pann”,* şi ***Stagiunea Camerală ICR la Ateneu***, al cărei concert final a fost susținut de Ansamblul *Hespèrion XXI* condus de Jordi Savall

Aceeaşi muzică, abordări diferite

În 4 decembrie la Sala Radio am asistat la un concert-sinteză, sau, mai degrabă, un concert–conferință, în care au fost alăturați muzicieni din toate ansamblurile care au evoluat în Bucureşti de-a lungul acestui an în concertele proiectului *Când Bizanțul eram noi. Formația vocal-instrumentală de muzică veche „Anton Pann“* i-a avut astfel invitați şi integrați pe Kyriakos Kalaitzidis şi Petros Papageorgiou (ansamblul *En Chordais*, Grecia), Kiya Tabassian (*Constantinople*, Iran/Canada), Neva Özgen (*Anatolia*, Turcia) şi Fikret Karakaya (*Bezmârâ*, Turcia)

Intitulat ***Între Orient şi Occident***, spectacolul a debutat cu discursul lui Constantin Răileanu, liderul formației de muzică veche *Anton Pann* şi doctorand la Universitatea Națională de Muzică Bucureşti. S-au acoperit mai multe subiecte, menționate în caietul program: muzica profesionistă din spațiul românesc, muzicienii din regat, influențe şi confluențe muzicale, muzica secolului al XIX-lea. Răileanu lansează o provocare. Pornind de la studiul muzicii bizantine, a căutat să descopere muzica laică profesionistă din Țările Române. Scoate astfel la lumină o muzică modală, destinată ansamblurilor camerale, legată mai mult de spațiul oriental, dar care s-a stins odată cu tentativele de occidentalizare care au pătruns inclusiv în muzica de cult. Ori, contribuția unor compozitori români cum sunt Musicescu sau Caudella la dezvoltarea culturii muzicale este discutabilă,

tocmai datorită abandonării modalului în favoarea unei muzici tonale simpliste, într-un moment în care în Vestul Europei se năşteau noi şi diverse limbaje muzicale. Dimitrie Cantemir şi Anton Pann au fost principalii compozitori menţionaţi de Constantin Răileanu, care a subliniat importanţa redescoperirii şi recuperării tradiţiei.

Concertul a fost structurat în trei secţiuni. Prima, dedicată colecţiei Cantemir, a conţinut o serie de *peşrevuri* (formă instrumentală a muzicii otomane); în cea de cea de a doua au fost interpretate lucrări din secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea apropiate de ethosul folcloric românesc sau bizantin, iar în ultima parte s-au cântat creaţii contemporane modale, compuse în spiritul şi în continuarea tradiţiei muzicale mediteraneene şi balcanice.

Peşrev-urile din colecţia Cantemir au fost un prilej de a reasculta solişti din ansamblurile invitate pe parcursul anului 2011. Interpreţi şi cercetători deopotrivă, cei cinci muzicieni au impresionat atât prin tehnica instrumentală, cât, mai ales, prin exploatarea subtilelor intonaţii ale *maqamurilor*. Pe Kyriakos Kalaitzidis (laută sau ud) şi pe Kiya Tabassian (sétar) îi ascultaserăm cu doar două săptămâni în urmă în recitalul dedicat *Dîvân-ului persan,* iar improvizaţiile realizate în formula din 4 decembrie au reconstituit atmosfera caldă şi calmă a curţii orientale. Cel mai vârstic invitat, Fikret Karakaya, a demonstrat capacităţile tehnice şi timbrale ale *çeng*-ului (harpa otomană). Impresionante au fost solo-urile la *kemençe* (instrument cordofon cu arcuş) ale Nevei Özgen. Interpreta strălucit atât în improvizaţii, cât şi în celelalte secţiuni ale *peşrevurilor,* sunetul generos colorând - într-o măsură mai mare decât au reuşit alte instrumente - numeroasele ornamente microtonale. Nu în ultimul rând îl menţionez pe Petros Papageorgiou, care a redat ritmurile asimetrice ale muzicii orientale variatele instrumente de percuţie: *bendir*, *darbuka* şi *riq.*

Alina Horez

Dacă în prima parte a concertului ne-am lăsat vrăjiţi de instrumentiştii invitaţi, în partea a doua a fost rândul celor români să se afirme. Ansamblul vocal – instrumental Anton Pann alătură vioara modernă instrumentelor tradiţionale orientale, astfel că am admirat-o pe violonista Alina Constanţa Horez, care, deşi este formată în spiritul muzicii clasice vest-europene (absolventă a Facultăţii de Interpretare a Conservatorului bucureştean) este atât de bine adaptată la subtilităţile modalului românesc şi oriental. În a doua secţiune a concertului am ascultat lucrări de Anton Pann, Veniamin Costachi, Tanburi Cemil Bey (cu influenţe din modalul folcloric românesc) precum şi din colecţia Mănăstirii Căldăruşani. Au fost interpretate lucrări instrumentale sau vocal instrumentale, cu momente de improvizaţie, în care din nou creativitatea lui Tabassian a fost solicitată.

Finalul a aparţinut muzicii „noi“. Dacă în muzica Europei occidentale, muzica nouă presupune o inovare permanentă şi crearea de limbaje şi sonorităţi nemaiîntâlnite, în muzica orientală (cel mai bun exemplu îl dă cea indiană) tradiţia este păstrată, noii creatori găsind că melodia şi sistemul intonaţional netemperat sunt resurse inepuizabile. Am ascultat două lucrări compuse de Kyriakos Kalaitzidis (Exile) şi Constantin Răileanu (Ploaie de toamnă), în care elemente de armonie şi polifonie erau grefate pe scările modale ornamentate ale muzicii mediteraneene şi bizantine.

Concertul in 7 decembrie susţinut la Ateneul Român de *Hespèrion XXI* sub conducerea lui Jordi Savall a conţinut lucrări incluse pe albumul din 2010 intitulat Instanbul. Dimitrie Cantemir. „Le Livre de la Science de la Musique” Et la Tradition Musicale Séfarade et Arménienne. Specializat în interpretarea muzicii vechi, ansamblul a luat naştere în 1974, purtând atunci numele de *Hespèrion XX*. Activitatea ansamblului a constat în descoperirea şi aducerea în atenţia publicului a multor lucrări aparţinând repertoriului hispanic, dar şi englez sau italian. Componenţa grupului variază în funcţie de muzica abordată. La concertul de la Bucureşti, în care a fost abordată muzica orientală, au fost prezenţi Jordi Savall (liră cu arcuş, *rebeg)*, Dimitri Psonis (*santur* şi *sas*), Driss El Maloumi (*ud*/lăută) şi Pedro Estevan (percuţie), Derya Türkan (*kemençe*), Yurdal Tokcan (*ud*), Fahrettin Yarkin (percuţie), Murat Salim Tokaç (*tanbur*), Hakan Güngör (kanun), Gaguik Mouradian *(kemençe*), Haïg Sarikouyoumdjian (*ney* şi *duduk)*, Nedyalko Nedyalkov (caval). Abordarea muzicii orientale de Jordi Savall alăturat muzicienilor din Turcia, Armenia, Bulgaria şi Maroc constituie unul dintre eforturile sale de a aduce marelui public muzica veche din zone culturale mai puţin cunoscute. Lucrările din colecţia lui Dimitrie Cantemir a alternat cu piese sefarde, armeneşti, bulgăreşti şi spaniole. Amestecul acestor muzici s-a dorit o reconstituire a atmosferei multiculturale de la curtea otomană.

Având loc la scurt timp de la dispariţia sopranei Montserrat Figueras, soţia şi partenera proiectelor lui Jordi Savall, concertul a fost avut o dominantă austeră. Cu toate acestea, culoarea, ritmul şi variaţia nu au lipsit. Spectacolul a impresionat prin sincronizarea şi precizia matematică a instrumentiştilor. Ritmurile asimetrice au fost bine reliefate prin alegerea unor tempo-uri echilibrate. *Taksim*-urile au constituit veritabile demonstraţii de virtuozitate, audienţa fiind pe rând fermecată de timbrurile dulci ale instrumentelor de suflat (cavalul, *ney* şi *duduk*), de agilitatea interpreţilor de *ud* şi *kanun*, de sonoritatea senzuală a celor două *kemençe* şi a *rebeg*-ului. Extrem de emoţionante au fost pasajele solistice ale lui Jordi Savall, iar piesele înregistrate cu vocea lui Montserrat Figueras care au încheiat fiecare din cele două părţi ale concertului au lăsat în urmă momente de reculegere şi meditaţie.

Concluzii

Am ascultat muzica lui Dimitrie Cantemir în două concerte în care a fost privită fie de pe coastele Gibraltarului, fie de pe malurile Bosforului, fie de pe plaiurile Moldovei, iar pentru fiecare din cele trei tipuri de muzicieni, această muzică înseamnă altceva. Voi repeta un termen pe care l-am folosit din abundenţă în prima parte a articolului: microtoniile. Jordi Savall a realizat o călătorie muzicală din zona Mediteranei în Balcani şi Orientul apropiat, însă muzicianul occidental „abonat” la tonalism, cu greu va reuşi să intre în lumea intervalelor atât de mici şi atât de pline de semnificaţii. Muzicianul oriental îşi urmează tradiţia şi o expune publicului internaţional, încercând să se sustragă fenomenului de globalizare. Ce se întâmplă cu muzicianul român aflat în faţa unei arte atât de complexe şi rafinate, parţial a lui şi parţial străină? Poate va rescrie istoria muzicii?

Sonorități istorice

Sebastian CRĂCIUN

Profesorul dr. Iamandescu, cel care a realizat primele studii de muzicoterapie în România, spunea într-un interviu recent: "Pe muzica barocă, neuronii capătă un ritm specific geniilor".

Eu am încercat, am sperat şi am fost două zile la rând la concertele din cadrul ediției a VI-a a Festivalului de muzică veche, găzduite de salonul de onoare al Muzeului Național Cotroceni.

La mine nu cred că a avut efect, însă mi-a plăcut atât de mult încât dacă festivalul nu s-ar fi terminat aş mai fi încercat.

În ambele seri, publicul numeros s-a bucurat de călătorii în istorie, în care ghizi ne-au fost membrii ansamblului belgian, construit în jurul oboistului Marcel Ponseele - Il Gardelino.

European Gala a fost titlul concertului din data de 29 octombrie 2011, care a încercat să arate diversitatea dialogurilor Europei baroce, aducând în atenția publicului şapte exemplificări sonore. Itinerariul a plecat din Paris - Luis-Antoine Dornel, a trecut prin Neapolele lui Galuppi, a continuat în zona nordică reprezentată de olandezul Jan Pieterzoon Sweellink, flamandul Leemans de Bruges şi suedezul Johann Berlin, fără a omite marile nume ale barocului târziu: Handel, Bach şi Telemann.

Marcel Ponseele

Duminică 30 octombrie, "La stravaganza" a fost titlul seratei care a surprins spiritul concertului italian şi influența acestuia în muzica germană şi portugheză. Au fost două seri magice, în care au impresionat instrumentele specifice timpului, sonoritatea stranie, deosebit de plăcută, de caldă a muzicii acelor vremuri.

Doar două aspecte au fost puțin deranjante: lipsa sonorizării în timpul scurtelor prezentări şi destul de marile întârzieri cu care au început ambele concerte.

Artiştii de mare clasă, câtă omogenitate, câtă acuratețe, câtă dragoste față de muzică, față de sunet, cât respect față de creatori. Trebuie remarcat excepționalul oboist Marcel Ponseele, care printre altele ne-a oferit o variantă a concertului în re minor de Alessandro Marcello, absolut de referință.

În final nu-mi doresc decât ca cei de la Mediaval Praxis să aibă şi pe viitor energie să poată organiza astfel de aduceri ale istoriei în actualitate şi să ne ofere din nou oaze de reflecție asupra trecutului nostru muzical.

Camera copiilor de Musorgski

la Studioul experimental de operă şi balet „Ludovic Spiess"

O capodoperă camerală devenită spectacol liric, iată o ipostază mai puțin obişnuită. Şi, totuşi, Studioul experimental de operă şi balet „Ludovic Spiess" ne propune o astfel de realizare, cu recenta sa premieră de săptămâna trecută, purtând semnătura regizoarei Anda Tăbăcaru Hogea. Este vorba despre ciclul cântecelor pentru voce şi pian **Camera copiilor**, de Modest Petrovici Musorgski, încântătoare evocare romantică a universului copilăriei. Ideea generatoare a spectacolului este, potrivit regizoarei, propunerea de „a povesti cântând". De aici se creează scenariul care urmăreşte proiectul compozitorului (autor şi al textului inspirator pentru cele şapte piese), relatând mici întâmplări petrecut în cadrul unei zile de către o fetiță care se trezeşte, înconjurată de jucării, istorioare, sfaturile Doicii, micile spaime, întprcându-se, la final, în lumea viselor. Eroina principală, Fetița, călătoreşte de-a lungul acestei zile întovărăşită de Doică, dar şi de imaginea lupului cel rău, Cărăbuşului uriaş şi pisicuței Mimi (interpret Alexandru Polihron), Canarului cel lipsit de apărare (dansat de Gloria Barbu), prezențe imaginare ce-i colorează şi înveselesc camera copilăriei. Vocea Martei Cristina Sandu urmăreşte expresiv melodiile musorgskine, acompaniate de „pianu năzdrăvanu" – Mădălina Florescu, ce o învață pe ea şi, implicit, pe micii spectatori, numele notelor. Doica, actrița Monica Mihăescu, rezonează la toate aceste evenimente cu delicatețea şi grija omului matur care răspunde de soarta copilului cu dragoste. Întregul reprezentației este nuanțat de forme şi culori sugestive în decor şi costume (două debuturi în scenografia spectacolului, studentele Camelia Raluca Radu, Andreea Stancu, îndrumate de profesoara lor, plasticiana Viorica Petrovici) şi, de asemenea, mişcat în paşii de dans sugerați prin indicațiile coregrafei Maria Popa. Aparent, pentru privitor şi ascultător, întregul pare simplu, firesc, într-o ambianță plină de delicatețe şi voie bună, aşa cum se potriveşte pentru ceea ce se oferă copiilor invitați, poate pentru prima oară, la Operă. Efortul, lucrul la detaliu, susținerea fiecărei clipe şi legarea tuturor momentelor într-un întreg poetico-muzical, presupun însă, din partea tuturor realizatorilor aflați sub bagheta magică a regizoarei Anda Tăbăcaru Hogea, o dăruire aparte. În miezul unei dimineți de duminică, un răstimp, copii au venit la acest spectacol aşteptând , de-a lungul lunii decembrie, sosirea darurilor de sărbători, aduse – realitate sau vis ? – de Moş Nicolae, de Moş Crăciun şi, în egală măsură, de artiştii Operei Naționale Bucureşti care au făcut din Studioul „Ludovic Spies", pentru un scurt răgaz, o autentică reconstituire a „Camerei copiilor" dintotdeauna. Dacă, printre cei mici, s-au aflat părinți şi bunici, iată un prilej de aduceri aminte înduioşătoare a primilor ani, ce le aparținuseră, cu vise, jocuri şi jucării, asemenea acestui spectacol pe muzica lui Musorgski. Aplauzele tuturor au confirmat reuşita.

Grigore CONSTANTINESCU

Din Persia, prin Canada, la Bucureşti

Cleopatra DAVID

Muzica clasică a spaţiilor extraeuropene este un domeniu fascinant şi total diferit de cel în care suntem educaţi. M-am apropiat iniţial de muzica indiană şi am descoperit o artă complexă şi elaborată, construită pe cu totul alte principii decât cele pe care le învăţăm în Conservator. Sunt două mari stiluri în muzica indiană: cel din Sud, denumit Karnatik, continuator al tradiţiei muzicale din Antichitate, şi cel din Nord, Hindustani, care a fost influenţat de muzica persană. Studiind chiar şi superficial teoria muzicii indiene, un lucru atrage atenţia: organizarea materialului muzical în 22 de microintervale, organizare folosită şi de muzica bizantină teoretizată de Anton Pann.

Şi iată că se deschid noi porţi şi se nasc noi întrebări.

Dacă la muzica indiană avem acces mai mult sau mai puţin datorită lui Ravi Shankar sau Amjad Ali Khan, ambii exponenţi ai stilului Hindustani, muzica clasică din alte locaţii asiatice este mult mai puţin cunoscută.

Institutul Cultural Român în parteneriat cu Asociaţia pentru Cultură şi Tradiţie „*Anton Pann*" a organizat în acest an seria de manifestări sub genericul ***Când Bizanţul eram noi***, al căror scop a fost promovarea muzicii vechi din spaţiul est-european şi mediteranean. Cel de al şaptelea concert al proiectului a avut loc la sediul ICR în seara zilei de 18 noiembrie şi a purtat numele *Dîvân-ul persan*. Astfel, muzica veche persană a fost ascultată în interpretarea ansamblului ***Constantinople***, ai cărui membri provin din Iran, Turcia, Grecia dar şi Canada (ţara de reşedinţă). Lucrările prezentate în recitalul de la ICR fac parte din colecţii importante precum MSS (Macmua-i Saz u Suz Ali Ufki Bobowski), Colecţia Cantemir, sau Codex 259 Monastère de Leimonos (Lesbos, Grecia 1772).

Ansamblul *Constantinople* a luat naştere în anul 2001, fiind la început un duo al muzicienilor iranieni Kiya Tabassian şi Ziya Tabassian. Repertoriul îl constituie muzica veche din spaţiul mediteranean şi din Orientul mijlociu, iar scopul său este de stabilire a legăturilor dintre numeroasele tradiţii muzicale, activitatea bazându-se pe cercetarea aprofundată a surselor istorice. Membru al *Conseil Quebecois de la Musique*, ansamblul are o activitate concertistică şi discografică intensă, în anul 2003 fiind numită *Descoperirea anului* la *Opus Gala*.

Formula în care a concertat la Bucureşti a fost: Kiya Tabassian (sétar, voce), Ziya Tabassian (percuţie acordabilă), Pierre-Yves Martel (viola da gamba), Didem Basar (*qânûn*) şi Kiriakos Kalaitzides (lăută).

Evenimentul a avut atât un program de sala atractiv (decorat cu turcoaz, culoare care în Iran simbolizează renaşterea spirituală) şi care conţinea explicaţii legate de noţiunile teoretice ale muzicii perso-arabe, dar şi o prezentare detaliată, ambele realizate de Constantin Răileanu, liderul formaţiei de muzică veche *Anton Pann* şi doctorand la Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti. Am aflat astfel, că, spre deosebire de muzica clasică indiană unde există o tradiţie milenară neîntreruptă, în Iran, fundamentalismul islamic a oprit în secolul al XVII-lea evoluţia firească a artelor, iar revenirea culturală din secolul al XIX-lea nu a reuşit să umple golul lăsat de o întrerupere a practicii muzicii savante.

Concertul a debutat cu formula de duo (Kiya şi Ziya Tabassian), în care muzicienii au realizat o improvizaţie în *Dastgâh-e Nava*. *Dastgâh* reprezintă sistemul de gândire modală din muzica persană tradiţională a secolului al XIX-lea. Termenul denumeşte şi un tipar melodic pe baza căruia interpretul elaborează în concordanţă cu starea de spirit şi cea emoţională pe care trebuie să o sugereze. La prima vedere, pare a fi un sistem asemănător cu cel al *raga*s-urilor indiene. Sonoritatea este însă diferită. Sistemul intonaţional, desigur netemperat, are o altă organizare, iar ornamentele microtonale nu abundă, aşa cum se întâmplă în muzica indiană. Chiar şi instrumentul folosit de Kiya Tabassian, sétarul (instrument cu corzi ciupite) are un ambitus redus şi o sonoritate mult mai caldă, în opoziţie cu timbrul metalic şi posibilităţile tehnice al sitarului indian. Muzicianul a improvizat şi vocal, într-o manieră liberă, neîncorsetată de tipare ritmice.

În partea a doua, ansamblul a revenit în formula celor 5 muzicieni enunţaţi anterior. Desigur, prezenţa *violei da gamba* pare a nu-şi avea locul în acest ansamblu, însă muzicienii au încercat adaptarea instrumentului european la cerinţele melodice şi solistice ale muzicii orientale.

Din zona *Dastgâh*, muzica a mers în cea a *Maqam*-urilor. Au fost interpretate două cicluri (*Fasil*) de câte patru piese din Colecţia Cantemir, din primul făcând parte compoziţii aparţinând lui Acemler (sec. al XVI-lea). Al doilea ciclu a conţinut lucrări de Acemler, Agha Mo'men şi două piese anonime. Fiecare piesă avea o parte introductivă (*taksim*), în care unul dintre instrumentele prezente avea rol solistic, improvizând în *rubato*. Foarte interesante în această muzică sunt construcţiile ritmice, care pot ajunge la 128 de timpi, însă intonaţia microtonală a *maqam*-urilor a prilejuit, cel puţin pentru urechea noastră europeană atât de obişnuită cu acordajul egal temperat, o imersiune în exotism şi senzualitate.

Este impresionantă performanţa pe care o fac membrii ansamblului *Constantinople*, pornind de la cercetarea domeniului şi culminând cu prezentarea în faţa publicului. Starul serii a fost, incontestabil Kiya Tabassian, improvizaţiile sale plasându-se, dincolo de virtuozitate, dincolo de zonă geografică şi de timp. Muzica persană a secolelor XV – XVI a devenit prin sétarul lui Tabassian (pentru prima dată auzit în România) o piesă valoroasă în peisajul transcultural al secolului XXI. Bineînţeles, toţi cei cinci solişti au demonstrat calităţile tehnice şi interpretative în elaborările pe modurile şi ritmurile muzicii persane, remarcând astfel pe interpreta de *qânûn* (instrument cordofon ce descinde din vechea harpă egipteană, întâlnit în practica muzicală din Orientul mijlociu şi Asia centrală), Dermen Didem, pentru abilitatea şi agilitatea în realizarea improvizaţiilor.

După călătoria muzicală în Orientul mijlociu via Montreal, aşteptăm cu nerăbdare ultimul concert al seriei, care va avea loc la Sala Radio pe 4 decembrie şi în care vor fi alăturate muzica de curte, muzica de oraş şi piese muzicale contemporane create sub influenţa muzicii vechi. Felicitând Institutul Cultural Român şi pe tinerii cercetători de la Anton Pann pentru darurile muzicale şi spirituale pe care le-au oferit, doresc să cred că acest proiect va avea urmări şi, fie sub eticheta de *Muzică Veche*, fie sub cea de *World Music*, vom avea posibilitatea de a experimenta şi contempla, de aici din Europa, produsele unor culturi şi tradiţii pe care nu doar curiozitatea sau excentricitatea exploratorilor le face valoroase.

Brandul Divelor

În concertul de Crăciun al Orchestrei Naționale Radio, organizatorii s-au gândit să aducă, pentru mesajul Sărbătorilor, adresat melomanilor, nu Trei Magi de la Răsărit, ci Trei Dive internaționale – Leontina Văduva, Ruxandra Donose și Teodora Gheorghiu. Fiecare și-a ales ce i-ar plăcea să ofere în dar, cântând, publicului românesc. Momente lirice au aparținut unui mult apreciat turneu în țare, întreprins la ideea pianistului Horia Mihail, care le-a și acompaniat în concerte, cu melodii nemuritoare din opere și operete. Itinerarul s-a oprit la concertul bucureștean, după ce succesul Divelor l-a precedat cu rafalele aplauzelor de la Iași, Cluj sau Timișoara, sugerând într-un fel faima de acum două decenii a vestitei triadei tenorale. Sub bagheta experimentată în repertoriul liric a dirijorului Iurie Florea, care a excelat acum în uverturi gălăgios-dansante ale lui Suppé, s-a derulat în compania orchestrei un program ce relua majoritatea pieselor cântate zilele trecute în compania pianistică de excelență a lui Horia Mihail. Fiecare solistă a primit dreptul la două arii și câteva duete „scurtuțe" (Offenbach, Mozart, Delibes), întregul finalizându-se cu versiunea românească a șlagărului de Crăciun **Noel** de Adam. Alcătuirea succesiunilor soliste ne-a redescoperit arii ce au adus faimă interpretelor, precum **Ana Lugojana** pentru Leontina Văduva, **Bărbierul din Sevilla** pentru Teodora Gheorghiu și, cu mai multe șanse de ovații, **Carmen, Cenușereasa** pentru Ruxandra Donose. Nu ne propunem comparații între evoluțiile celor trei soliste, deoarece fiecare dintre ele a venit la serbarea de Crăciun cu propria sa glorie, acumulată pe marile scene lirice ale lumii. Importantă a fost ideea și mediatizarea ei, capabilă a reuni un public numeros și entuziast, dornic să recunoască valorile noastre adesea lăsate la dispoziția întâmplărilor și informațiilor aleatorii, cum ar fi și inexistența CD-urilor și DVD-urilor discurilor realizate în colaborări prestigioase. Diva este un simbol, iar țara noastră a avut, are și va avea mari voci strălucitoare, pretutindeni admirate. Ceea ce s-a întâmplat în finalul lunii decembrie la Radio este un exercițiu de admirație pe care al trebui să-l preia și Televiziunea (care nu a filmat concertul), și scena lirică românească (care nu a proiectat un astfel de spectacol), pentru a da și actualității reverberațiile prețioase ale perioadei de aur de acum câteva decenii, când arta cântului românesc aparținea lumii iar spectatorii noștri trăiau momente memorabile, așa cum ne-a sugerat și în concertul Se Sărbătoare al Societății române de radiodifuziune.

Teodora Gheorghiu

Grigore CONSTANTINESCU

Integrale la al doilea bis – Alina Nauncef și Liliana Iacobescu

Andra FRĂȚILĂ

Rareori avem ocazia să întâlnim pe scenele de concert muzicieni care să însumeze calități pe care le găsesc absolut necesare unui act artistic desăvârșit. Nu e deloc ușor, trebuie găsit echilibrul ideal între acuratețea textului muzical, simțire, dăruire și mai ales modestie.

La fel de rar găsim consecvență acolo unde sunt bariere, determinare acolo unde lucrurile nu sunt deloc simple și o nemărginită dragoste pentru muzică ce le înnobilează pe toate.

De duo-ul brașovean Alina Nauncef (vioară) și Liliana Iacobescu (pian) s-a mai auzit cu siguranță în general pentru numeroasele concerte pe care le-au susținut în această formulă și în special pentru integrala lucrărilor pentru vioară și pian de George Enescu – încununată și de alte concerte cu lucrări enesciene în numeroase centre culturale din țară - , integrala sonatelor pentru vioară și pian de W.A. Mozart prezentate atât de inspirat în costume de epocă și nu în ultimul rând de integrala sonatelor pentru pian și vioară de L.v. Beethoven.

Seria de patru concerte dedicate integralei beethoveniene a avut loc pe parcursul unui an calendaristic, mai precis pe 10 februarie 2010 *Sonata op. 12 nr. 1 în Re major, Sonata op. 30 nr. 3 în Sol major* și *Sonata op. 24 – a Primăverii*; al doilea concert a avut loc pe 28 aprilie 2010 cu *Sonatele op. 12 nr. 2 in La major, nr. 3 în Mi bemol major* și *op. 23 în la minor*; pe 27 octombrie au fost prezentate publicului *Sonatele op. 96 în Sol major și op. 30 nr. 2 în do minor* iar ciclul a fost încheiat pe 12 ianuarie 2011 cu *Sonata op. 30 nr. 1 în La major* și *op. 47 în La major*, renumita sonată „Kreutzer". Audiența a fost cucerită de interpretarea celor două muziciene și de dăruirea cu care au readus pe scenă lucrări mai mult sau mai puțin cântate ale marelui clasic asupra cărora le-au fost imprimate noi sensuri semantice. Toate aceste bijuterii muzicale au fost dăruite publicului venit în număr însemnat la Palatul Șuțu. Aspectele organizatorice cu privire la sala de concert precum și atmosfera caldă și prietenească în care s-au desfășurat aceste patru manifestări au fost asigurate cu succes de gazda noastră de atunci, acum regretatul cineast și publicist Petru Maier-Bianu, președinte al Fundației ACCUMM și coordonator al cunoscutului Atelierului de Cultură și Civilizație Universală.

Sprijinul financiar și nu numai a fost asigurat de colaborarea artistelor cu Uniunea de Creație Interpretativă a Muzicienilor din România.

Atmosfera a fost una cu totul deosebită. Am avut plăcerea să prezint aceste concerte din unghiul modest al muzicologului ce încearcă să zugrăvească idei noi cu haine vechi însă tabloul a fost complet abia când pianul a răsunat în aula Palatului Șuțu iar vioara i s-a alăturat într-o armonie desăvârșită. Alina Nauncef este violonist în cadrul Filarmonicii din Brașov și deasemeni un pedagog iubit în Conservatorul de sub Tâmpa. Cu toate îndatoririle zilnice care uneori îngreunează puțin mecanismul acesta atât de delicat al actului artistic, atât ea cât și reputata pianistă Liliana Iacobescu – elevă a distinsei Anna Pittiș, prezentă și ea la concertele integralei beethoveniene – reușesc să se dedice cu consecvență ideii de duo având, iată, rezultate demne de exemplu pentru multe generații ce le urmează.

Concursul Naţional de Interpretare şi Creaţie Muzicală „PAUL CONSTANTINESCU”

ediţia a XVII-a

Alexandru BĂDULESCU

În zilele de 9-12 decembrie a.c, oraşul Ploieşti a avut loc cea de-a XVII ediţie a Concursului Naţional de Interpretare şi Creaţie Muzicală „Paul Constantinescu”, prestigioasă manifestare muzicală organizată de către Muzeul memorial „Paul Constantinescu”- secţie a Muzeului Judeţean de Istorie şi Arheologie Prahova, împreună cu Filarmonica „Paul Constantinescu” cu sprijinul direct şi generos al Ministerului Culturii şi Patrimoniului Naţional, Consiliul Judeţean Prahova, Prefecturii şi Primăriei Municipiului Ploieşti.

Deschiderea concursului a avut loc vineri, 9 decembrie, ora 10.00 în sala de concerte „Ion Baciu” a Filarmonici „Paul Constantinescu”.

Concursul este deschis celor mai talentaţi elevi şi studenţi de la liceele şi facultăţile de muzică din ţară şi Republica Moldova, care studiază vioara, violoncelul, pianul, canto clasic şi compoziţia muzicală.

Juriile de specialitate din cadrul fiecărei secţii a concursului au fost alcătuite din personalităţi marcante ale artei interpretative şi creaţiei muzicale româneşti, cadre didactice de la Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti: Ilinca Dumitrescu, Silvia Voinea, Gabriel Croitoru, Marin Cazacu, Olimpia Urs, Anca Iarosevici, Anca Vartolomei, Dan Dediu, Doina Rotaru, Radu Postăvaru, Mihai Cosma, Octavian Raţiu, Sanda Hîrlav Maistorovici ş.a.

Preşedintele de onoare al concursului a fost ca şi la ediţiile precedente prof.univ.dr. Dan Buciu-rectorul de onoare al Universităţii Naţionale de Muzică Bucureşti.

La concurs s-au înscris aproape **100** de candidaţi din principalele centre culturale ale ţării, din Republica Moldova şi din vestita capitală a muzicii europene, Viena.

În urma unei atente jurizări a celor mai buni dintre cei buni, s-au acordat 66 de premii din care:

21 Premii I

Secţia Vioară: Postolache Maria, cls.II, Liceul „Ciprian Porumbescu”-Chişinău; Bordeianu Teodora, cls.III, Şcoala de Muzică „N.Toniţa” Bârlad; Cucoş Cristian, cls.IV, Liceul „Ciprian Porumbescu”-Chişinău; Botgros Cristian, cls.VI-Chişinău; Bobeico Maria, cls.IX, Liceul „G. Enescu”-Bucureşti; Olteanu Ioana, cls.X, Liceul „Dinu Lipatti”-Bucureşti şi Mihai Alexandru, cls.XI, Liceul „Carmen Sylva”-Ploieşti.

Secţia Pian: Zhang Na-Na, cls.I, Liceul „G.Enescu”-Bucureşti şi Chiriac Ioana Daniela, cls.IV, Liceul „Octav Băncilă”-Iaşi;

Secţia Canto: Lupea Bogdan, cls.XII, Liceul „Dimitrie Cuclin”-Galaţi, Vîrban George, cls.XI, Liceul „Dimitrie Cuclin”-Galaţi, Fang Shuang, anul II master-U.N.M.B, Adrian Prelucan, anul II master-U.N.M.B.

Secţia Violoncel: Lazăr Otilia, cls.II, Liceul „Octav

Băncilă”-Iaşi, Lupaşcu Clara, cls.IV, Liceul „Octav Băncilă”-Iaşi, Ghergu Izabela, cls.VII, Liceul „Bălaşa Doamna”-Târgovişte, Holender Alina, cls.VIII-Viena, Curcă Alexandra, cls.IX, - Bucureşti, Marius Malaneţchi, cls.XII-Chişinău, Precup Adrian, anul I- U.N.M.B., Croitoru Radu, anul III-U.N.M.B.

23 Premii II

Secţia Vioară: Muşat Maria Damiana, cls.I, Smărăndescu Sofia, cls.I, Burdihoiu Mario, cls.II, Băluţel Iulian, cls.V, Semeniuc Alexandru Adrian, cls.VII, Cazacu Iulia Adriana, cls.X - Liceul „George Enescu”-Bucureşti, Pîrlea Ioan Octavian, cls.V, Liceul „Tudor Ciortea”-Braşov, Pandelescu Mădălin, cls.VIII, Liceul „Carmen Sylva”-Ploieşti, Reuţ Mihail, cls.IX, Liceul „Ciprian Porumbescu”-Suceava, Osipenco Dana, cls.XII-Chişinău şi Barabancea Radu-Marian, anul II-U.N.M.B.

Secţia Pian: Mănica Emilian Gabriel, cls.VI, Liceul„Dinu Lipatti”-Bucureşti.

Secţia Canto: Sălăjan Emanuela, cls.XII, Radu Ştefania Mădălina, cls.X- Liceul „Dinu Lipatti”, Cârstea Elena Daniela, anul II, Secioreanu George, anul I-U.N.M.B.

Secţia Violoncel: Ciulin Ale, cls.VI,Liceul „Octav Băncilă”-Iaşi,Enache Dragoş, cls.VII, Şcoala de Muzică„Iosif Sava”-Bucureşti, Maksay Csaba, cls.VII, Liceul „Sigismund Toduţă”-Cluj, Milcu Marilena, cls.XII-Bucureşti, Harabaru Adrian, anul I-U.N.M.B.

18 Premii III

Secţia Vioară: Zhang Na-Na, cls.I, Liceul „G. Enescu”-Bucureşti, Croitor Alexandrina, cls.II, Liceul internat „Ciprian Porumbescu”-Chişinău, Pavlinciuc Dimitri, cls.II, Liceul internat „Ciprian Porumbescu”-Chişinău, Adămăchioae Herţanu Ştefana, cls.III, Liceul „Dinu Lipatti”-Bucureşti, Pandelescu Andreea cls.IV,Liceul „Carmen Sylva”-Ploieşti, Oboroc Ana, cls.V, Liceul internat „Ciprian Porumbescu”-Chişinău, Simion Gabriel Nicolae, cls.VII, Liceul „George Enescu”-Bucureşti, Gabrian Adriana Petruţa, cls.VIII, Belinschi Tinca, cls.IX, Liceul „Sigismund Toduţă”-Cluj, Chetreanu Nicoleta, cls.IX, Liceul internat „Ciprian Porumbescu”-Chişinău, Mitu Martha Maria, cls.XI, Negru Gabriela, cls.XI, Grumeza Vadim, cls.XII - Liceul internat „Ciprian Porumbescu”-Chişinău.

Secţia Pian: Grigorenco Victor, cls.VIII, Liceul internat „Ciprian Porumbescu”-Chişinău.

(Va urma)

Arta (Auto)Portretului

Carmen POPA

E *un exercițiu* de autocunoaştere/ cunoaştere/ recunoaştere,… de formare/ afirmare,… de armonizare cu sine/ cu lumea,…sau cea mai subtilă cale de a te regăsi! Autoportetul a fost şi rămâne un fenomen artistic complex, captivant, o întrebare şi un răspuns deopotrivă...

Portretul componistic al ***Maiei Ciobanu***, găzduit de *Salonul de Muzică* (ce inspirată titulatură) al *Muzeului Național "George Enescu"* a fost conceput şi s-a manifestat subtil, firesc, persuasiv, la înalte cote valorice, intens (prin fiecare lucrare prezentată) asemeni unui mediat/dedus autoportret componistic.

Mediul electroacustic e o constanta a limbajului – atat de adânc ancorat în actualitate – al compozitoarei, care, prin "tuşe" generate de conglomerate electroacustice specifice, imaginează, într-o manieră proprie, inconfundabilă, spațiul incomensurabil, timpul infinit…Există în muzica Maiei Ciobanu o vibrație gravă, cu total specială, asemeni muzicii sferelor, care te propulsează, pur şi simplu, în spațiu şi timp, fără spaima de a te pierde…căci TU însuți faci parte din Univers…Iar senzația indusă de acest fond sonor o resimți ca pe o inepuizabilă sursă de energie…fără început…fără sfârşit…ca un izvor de apă vie…

Acoladele ample ale unei existențe, trasate ardent, magistral, de sunetul clarinetului (lui *Emil Vişenescu*), s-au deschis, în aşteptarea implacabilului ***"Veni-va!"*** , înscriindu-se dar marcându-şi concomitent traiectoria unică, în "cosmosul" electroacustic, tulburător prin sonoritatea atât de sugestivă, integratoare, a dualei dimensiuni – spațio-temporale.

"Decor IV" exemplifică prin intermediul duo-ului Clarinet/Viola, arta detaliului. Interferențele timbrale inedite, de mare efect, ale celor două instrumente, conferă un farmec deosebit suitei quasi-caleidoscopice de imagini, oglindind multitudinea şi diversitatea fațetelor obiectului contemplat. Minuțiozitatea surprinderii unei palete fine de nuanțe a creat prea-plinul satisfacției estetice, prin interpretarea celor doi solişti! Din nou, Clarinetul (Emil Vişenescu) şi Viola (Cornelia Petroiu) au dat contur (cu încântatoare sensibilitate, ductilitate şi autenticitate) portretului – în devenire.

Jurnal'99 a adus în prim plan *aspectul narativ*, mult apreciat-prin nota sa personală, în muzica Maiei Ciobanu, dar şi pe cel *confesiv* – decurgând din caracterul intrinsec al acestui gen artistic. Lucrarea execelează în suprapunerea şi intersectarea – ambele spectaculoase – ale diferitelor categorii de timp: timp muzical, timp fizic, timp biologic, timp cotidian, timp astral… Noi înşine (cum just sublinia chiar autoarea) trăim, simultan, pe mai multe paliere temporale. Timpul se contractă, se dilată, se suspendă, se suprapune, zboară… *Violonista Cornelia Bronzetti* s-a dovedit a fi un remarcabil narator atât prin calitatea admirabila a sunetului – ce constituie oriunde şi oricând o apreciabila carte de vizită – cât şi prin serenitatea interpretării – susținută de un ground electroacustic semnificativ, dar şi prin trăirea distinctă, a pluristratificărilor temporale!

"Un interviu şi trei comentarii" încântă prin concizia exprimarii muzicale, prin căldura tonului violei, prin conceptualizarea/abstractizarea limbajului muzicii *live*, la interferență cu cea electroacustică. Încă o dată, *Cornelia Petroiu* ne-a convins că trăieşte cu pasiune şi sinceritate fiecare notă căreia îi dă viață, lucru ce-i ridică continuu standardul valoric şi îi aduce aprecieri unanime.

Final(izarea*) AutoPortretului* nu se putea realiza fără ***Manifest elitist I***, o mostră ideală de sincretism actual, de tip *Multimedia*, în cadrul căruia se metamorfozează/sublimează/împletesc – în concepție *Gaudi*, elemente minerale, vegetale, animale, umane, de la materie la spirit, cu identificarea *climax*-ului prin starea (de elevație) a spiritului denumita *elitism*, textul semnificând, *de facto*, manifestul *Elitismului*, prin intermediul căruia muzicianul, omul de cultură ***Maia Ciobanu*** îşi rosteşte ferm crezul în rolul şi menirea elitismului/elitelor considerate condiția *sine qua non* a evoluției societății - de oriunde, oricând, în toate domeniile activității umane!

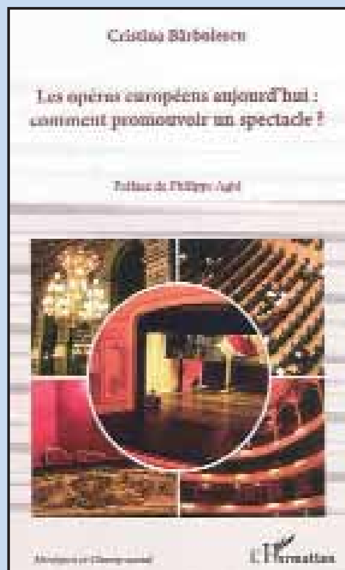
Remarcăm Sunetul excepțional, ce a servit întotdeauna Muzica – realizat de ing.*T.F Cazan!*

Ultimele imagini, remanente... m-au ajutat să descopăr un artist în cel mai profund şi nobil sens al cuvântului, un veritabil explorator al Noului în artă, un muzician erudit şi de atitudine, un adevărat Om al Cetății, un reprezentant al Elitei autentice!

Cristina Bărbulescu despre:

Actualitatea spectacolului de Operă-Balet în Europa

Iată o lectură care uimeşte prin domeniul abordat. Opera îmi pare, ca gen, legată de tradiţia seculară a organizării stagiunilor. Autoarea, Cristina Bărbulescu, actualmente coordonatoare a Departamentului Comunicare din Opera Naţională Bucureşti, a iniţiat, prin intermediul unor studii aprofundate, desfăşurate în Franţa, o cercetare a domeniului care de îndreaptă spre o cunoaştere ce schimă total această imagine. Vorbim de perspectiva contemporană a sistemului de existenţă-manifestare al unei Instituţii de spectacol muzical, altfel spus *Opera, teatru liric şi de dans*. Pentru această activitate i-a a fost necesară deschiderea oferită de contacte europene în direcţia respectivă, focalizare pornind de la Opera din Paris, cea din Londra, din Geneva sau alte opere europene. Punctele de vedere pe care autoarea le supune discuţiei în volumul său publicat la Paris, editura *L' Harmattan:* ***Les opéras européens aujord'hui – comment promovoir un spectacle ?*** sunt surprinzătoare prin ineditul lor. Din terspectiva noastră informală, vorbim despre un aspect aproape inexistent în discuţiile româneşti privind reprezentaţiile lirice şi de dans, al căror destin se confruntă, într-o accepţiune virtuală, cu aleatorismul. Ideile pe care le aduce lectura volumului, acum pentru prima în atenţia organizatorilor (directori generali, directori artistici, responsabili cu marketing şi consilieri din Ministerul culturii), creatorilor (interpreţi, regizori, coregrafi, scenografi, dirijori) şi publicului sunt reunite însă de editura pariziană L'Harmattan într-un complex tematic divers ca problematică, sub genericul „Muzicile şi câmpul social". Ca să ştim care sunt preocupările actuale ale editorilor, mi se pare suficient a cita cuvintele directoarei acestei colecţii, Anne-Marie Green: *„Transformările tehnologice din ultimii cincizeci de ani ar repus în discuţie locul ocupat de muzică în cotidian. Acum, muzica este omniprezentă în spaţiul ca şi în timpul societăţii, implicaţiile sociale şi culturale sunt atât de pregnante încât solicită să fie observate şi analizate cu atenţie. Seria* - în care se cuprinde şi cartea Cristinei Bărbulescu - *propune să îngăduim cititorilor oportunitatea de a înţelege faptele muzicale drept simptome ale societăţii."*

Dorind prilejul unei discuţii mai ample, să parcurgem totuşi principalele probleme supuse investigării şi, fireşte, elucidării modului de manifestare contemporană a teatrelor de operă (*Maisons d'Opéra*) din Europa. Primul capitol defineşte specificul actual a ceea ce se consideră a fi teatrul de Operă-Dans. Autoarea defineşte actualitatea statutului, repertoriului, producţiei, calităţii de spectacol şi structurii publicului. Se adaugă în dezbatere procesul formativ, de educaţie, precum şi modul de construire a unui program artistic. Urmează un capitol secund ce studiază definirea Publicului actual de operă. O observaţie importantă indică schimbarea radicală a celor care receptează spectacolul, prag care desparte finalul de secol XIX de primele decenii ale secolului XX, spre un mod nou de acceptare sociologică a operei. Dispare treptat ideea ritualului social al publicului care vine la operă, căci interesul se îndreaptă mai mult spre interpret, spre lucrare, altfel spus, luminile observaţiei părăsesc treptat sala în favoarea scenei. O aspectologie aparte marchează schimbarea amplasamentului claselor sociale, pe plan orizontal pentru cei care privesc doar scena de la parter, pe plan vertical pentru cei distribuiţi în amfiteatru, loji, balcon, pentru a beneficia de reprezentaţie în relaţia observării publicului îmbinată cu mesajul spectacolului. În ansamblu, modificările de public se constată şi în relaţia spectator-artist, modificare de atitudine care caracterizează existenţa actuală a producţiei Operei. Consecinţa conduce spre ambientul modificat şi în concepţia sălii de spectacol liric „italian", de coloristică preferenţială (combinaţie de roşu şi auriu), în favoarea unei arhitecturi moderne şi funcţionale care favorizează şi un alt mod de comportament al spectatorului. O anexă a studiilor recente indică şi o creştere a modului de preinformare în rândul spectatorului care vine la teatru mult mai pregătit în privinţa cunoaşterii lucrării şi a interpreţilor sau intenţiilor regizorale. Imaginilor reflectând relaţia cu Opera le este actualmente proprie receptarea repertoriului liric şi coregrafic drept consecinţă a spectacolelor retransmise audio prin Radio, video prin Televiziune, precum şi înregistrărilor multiple de CD şi DVD, care completează complexul general al educaţiei muzicale şcolare şi familiale. În consecinţă, specialiştii relaţiilor publice identifică astfel imaginea instituţiei , cumulând astfel mai multe repere: Valorile apreciate de public, Reducerea punctelor slabe prin îndepărtarea aspectelor negative existente încă. În complexul respectiv ne sunt prezentate numeroase scheme de analiză, cu avantajele şi modificările pe care le oferă concluziile în drumul construirii unei imagini favorabile pentru fiecare teatru în parte (logic, diferită de la un reper la altul). Noţiunea de „public" devine astfel un subiect care propune analiştilor diverse sisteme ce se îndepărtează de la criteriile tradiţionale, acceptând mai cu seamă ideea de grupare socială a celor care asistă la un spectacol. Una dintre clasificările actuale şi, consideră autoarea, reale aparţine cercetătorului J.-L.-Fabiani : *Publicul constatat*, *Publicul inventat, potenţial*. Urmează varianta clasificării semnalate de Emmanuel Ehis privind *Publicul real* şi *Publicul potenţial*. În astfel de procese de observaţie, responsabilul organizării teatrului trebuie să se preocupe de fidelizarea spectatorului, cucerirea publicului potenţial, implicând astfel percepţia imaginii teatrului respectiv şi motivaţia opţiunilor pentru genul de producţie Operă-Dans. Consecinţele derulării studiului condus spre tehnici de relaţii cu publicul prin chestionare, discuţii, „focus-group", observaţii sunt particularizate de Cristina Bărbulescu prin metodologiile practicate de către două mari „Maisons d'Opéra-Case de operă" – Opéra Naţional de Paris, Royal Opera House Covent Garden Londra. Sunt observaţii a căror amploare propune deschideri şi către alte teatre europene, fapt deosebit de interesant şi în ceea ce priveşte scara vârstelor, motivaţiile de participare, alternanţa vechi şi nou a producţiei. Conţinutul lucrării este continuat cu Capitolul „Tehnicilor creative ale promovării unui spectacol de Operă sau Dans". Ni se vorbeşte despre: „domeniile vecine", problemele promoţiei în funcţie de „produs, preţ, distribuţie comunicare, publicitate, promovare a vânzărilor, relaţii publice". În această direcţie, cercetătorul studiază manifestările elitismului şi codul exigenţelor, deschiderea spre receptarea unui public întinerit, evitarea rutinei şi promovarea modernităţii, facilitarea comprehensiunii produsului liric sau coregrafic şi, nu în ultimul rând, politica tarifelor de acces la spectacol. Desigur, fiecare subtitlu ar merita detalii, pentru că suntem invitaţi să le comentăm din perspectiva marketingului, ceea ce uneori se refuză, considerându-se o relaţionare „tabu" în privinţa producţiei artistice, în comparaţie cu cea industrială (fabricarea de CD, DVD etc).

Perioada studiilor pariziene aprofundate i-a permis Cristinei Bărbulescu să privească prin microscop realitatea aceasta, adăugând lecturi şi contacte cu cei specializaţi în a aduce Opera şi Dansul către actualitatea mileniului III. În anexele volumului autoarea adaugă astfel interviuri deosebit de interesante cu Marie-pierre Faurite, responsabil al serviciului de marketing la Opéra National de Paris, cu Simon Magill, comunication Manager şi Elisabeth Bell, Head of Corporate Communications Royal Opera House, şi Christopher Park, chargé de publics jeunes, Grand Théâtre de Genéve. Considerăm această carte, un studiu de sinteză, mai mult decât un proiect. Cristina Bărbulescu ne propune să intrăm în realitatea lui AZI, lăsând arhivele şi rutina să-şi odihnească oboseala în spaţiile trecutului, ale cărui valori culturale şi artistice trebuie însă protejate şi în prezent concomitent cu noile afirmări creatoare. Principala demonstraţie mi se pare a fi ideea că Teatrul muzical - Operă sau Dans - trăieşte şi are viitor, deoarece condiţiile există, elaborate, studiate şi eficiente, ca sisteme capabile să îi asigure mişcarea, viaţa, evoluţia. După, lectură iată şi un sfat: neliniştiţi-vă, căutând prezentul care merită toată atenţia noastră, privind ceea ce Cristina Bărbulescu numeşte *Le spectacle vivant* – spectacolul viu. **Grigore CONSTANTINESCU**

Dirijorul Marin Constantin

Portret eseistic
de Viorel Cosma

Lava BRATU

A scrie despre un artist de talia dirijorului Marin Constantin şi despre un fenomen estetic de anvergura coralei *Madrigal* este „un angajament profesional de imensă răspundere muzicologică", după cum notează Viorel Cosma, autorul volumului *Dirijorul Marin Constantin. Portret eseistic*. Cartea a apărut într-o ediţie de lux la Editura Magic Print, iar lansarea a avut loc la câteva luni după ce maestrul Marin Constantin „s-a topit în corul stelelor de aur". Evenimentul a beneficiat de participarea preşedintelui UCMR, Adrian Iorgulescu, a academicianului Răzvan Theodorescu, a dirijorului Horia Andreescu şi a muzicologului prof. univ. dr. Grigore Constantinescu. A cântat corala *Madrigal*, sub conducerea dirijorului Voicu Popescu, el însuşi fost madrigalist.

Subiectul a mai fost abordat de către Iosif Sava şi Grigore Constantinescu, colegi de breaslă „care au răzbit în interiorul laboratorului lui Marin Constantin [...], dând la iveală două cărţi indispensabile oricărui cercetător". Cartea-sinteză în faţa căreia ne aflăm extrage „esenţele tari" ale volumelor existente deja (inclusiv ale unui volum propriu, reprezentând prima monografie a *Madrigalului*), la care se adaugă o pedantă actualizare. Avem deci un ópus muzicologic (cu numărul 100 în CV-ul autorului) care rescrie, la zi, monografia „unei personalităţi de statură internaţională" (Marin Constantin a fost Ambasador de Onoare al UNESCO) şi a monumentului artistic pe care l-a creat (*Madrigalul* a fost declarat, în 1992, Bun al Patrimoniului Cultural Universal). În plus, deoarece Marin Constantin şi Viorel Cosma au fost legaţi de o veche prietenie, se poate spune că este şi o carte de suflet, a cărei stilistică îmbină caracterul ştiinţific cu cel intimist, furnizând informaţii şi sinteze de specialitate, dar şi atitudini în care omenescul înfrânge sobrietatea obişnuită a autorului.

O bună parte din cele peste 300 de pagini ale cărţii „trădează" acribia lexicografului, care pune la dispoziţie un *Repertoriu al pieselor interpretate în perioada anilor 1947-2010* (constituind, în sine, o adevărată istorie a muzicii în exemple), o *Discografie* (fabuloasă) şi o *Filmografie* (de televiziune şi cinematografie).

Extrem de importante sunt capitolele IV (*Constelaţia personalităţilor dirijorale*) şi V (*Marin Constantin, personalitate de sinteză a muzicii corale româneşti contemporane*), derivate din neastâmpărul expertului în istorie şi critică muzicală: „Cea mai grea şi complexă problemă (ce va rămâne deschisă multă vreme în faţa oricărui biograf al lui Marin Constantin) o socotim plasarea muzicianului în contextul istoric al muzicii româneşti, în vederea fixării locului pe care îl ocupă această personalitate artistică în raport cu marii noştri dirijori de cor din ultimii 200 de ani".

Zis şi făcut, pasiunea autorului începe a pune în pagină idei forţă şi dezvoltări substanţiale, spre a sublinia „virtuţile care îl particularizează faţă de marii săi precursori (Gavriil Musicescu, Gheorghe Dima, D. G. Kiriac, Ion Vidu, Marcel Botez, Nicolae Lungu şi Dumitru D. Botez)". Iată şi direcţiile pe care merge această amplă cercetare: „repertoriile pe care le-au promovat aceşti dirijori", „primele audiţii de piese străine şi româneşti ce au figurat pe afişele lor", „unde şi când au întreprins turnee de propagandă peste hotare a artei româneşti, câte discuri şi eventual, filme documentare, au realizat cu propriile formaţii, câte elemente tinere au impus pe plan intern şi internaţional, ce mijloace tehnice şi artistice inedite au folosit în realizarea concepţiei interpretative aceste personalităţi de excepţie, faţă de contribuţiile corului Madrigal şi ale dirijorului său".

De fapt, cei şapte mari precursori sunt evocaţi în cadrul unui tablou complex, cu zeci de nume de dirijori şi ansambluri, cu fenomenul creaţiei corale şi generaţiile de compozitori implicaţi, totul impregnat de spiritul timpului. Automat, aceste aspiraţii pun în mişcare mijloace de lucru diverse, de la cercetarea curriculară şi circulară la analiză, sinteză şi contextualizare, mijloace mânuite cu uşurinţă de condei, talentul clarităţii şi un scop bine definit: realizarea unui portret cât mai complet, holistic, al dirijorului Marin Constantin şi al *Madrigalului* său. Din această largă abordare fenomenologică decurg concluzii comparative precum: „Identificarea dirijorului de cor cu propria sa formaţie nu a mai realizat-o atât de perfect în muzica românească din trecut [...] decât Gavriil Musicescu cu Corul Mitropolitan din Iaşi, la sfârşitul veacului XIX". Şi aşa cum *Revista Idealistă* (nr. 1, 1904) recomanda călătorilor străini un top al monumentelor româneşti de la începutul secolului XX - Mănăstirea Curtea de Argeş, Castelul Peleş, Ateneul Român, Podul de la Cernavodă „şi... Corul Musicescu de la Iaşi", tot astfel maestrul Viorel Cosma propune o listă actualizată: Delta Dunării, Mănăstirile din Nordul Moldovei, Castelul Bran, Palatul Parlamentului, Cimitirul vesel de la Săpânţa „şi... Corul Madrigal al lui Marin Constantin!"

Cităm apoi „sentinţe" extrem de flatante pentru muzica românească: „După o generaţie de dirijori români (Musicescu, Dima, Kiriac) formaţi peste hotare (Sankt-Petersburg, Leipzig, Paris), iată că Marin Constantin – produs spiritual exclusiv al învăţământului muzical autohton – a reuşit să impună străinătăţii o concepţie didactică unică, de esenţă românească, originală, prestigioasă". Despre această şcoală (sintetizată în lucrarea de doctorat *Arta construcţiei şi interpretării corale*) se pot citi pagini de stilistică interpretativă şi mărturii ca aceasta: „[...] nu cred că gestica mea poate să spună cum dirijez. Dirijez cu privirea. Noi, eu şi corul, ne simţim unii pe alţii. Cât suntem în *Madrigal* nu cunoaştem decât o singură mare satisfacţie: aceea de a fi un ansamblu ce trăieşte ca o singură fiinţă". Acest „instrument-fiinţă", cum a fost supranumit *Madrigalul*, reprezintă „o adevărată familie cu 35 de «copii»", „o a doua «casă» pe care [Marin Constantin] a purtat-o în turnee, ca un melc, în spate".

Paginile cărţii vorbesc, desigur, şi despre aceste turnee şi succesul lor fulminant, despre cursurile de specialitate pe care Marin Constantin le-a predat peste hotare, despre discipolii săi din străinătate, despre rolul bisericii ortodoxe în momentele de cumpănă ale formaţiilor corale, despre muzica bizantină pe care Marin Constantin a adus-o în sala de concerte şi despre rolul său în stimularea creaţiei contemporane: „Marin Constantin a însemnat [...] o întreagă etapă istorică pe care a dominat-o şi a restructurat-o din temelii. Departe de a putea fi socotit doar un interpret excepţional care a schimbat mijloacele de expresie ale artei corale, Marin Constantin a provocat compozitorii epocii contemporane să împingă creaţia vocală până la limitele superioare ale gândirii sonore, executându-le partiturile la parametri artistici greu de imaginat".

Aflăm şi „secretul" care a stat la temelia vieţii sale, formulat de însuşi... poetul Marin Constantin: „Talentul, pasiunea, cu dragoste de muzică şi semeni,/ Încearcă să le-ngemeni, adăugând cunoaştere adâncă şi încă, neistovită muncă..."

Marea spectaculozitate a muzicii cu Jordi Savall

Mircea ŞTEFĂNESCU

Sub sigla **Institutului Cultural Român**, în seara zilei de 7 decembrie, la Ateneu, în marea sală a Filarmonicii *George Enescu* din Bucureşti, asaltată până la refuz de public, s-a petrecut faptul prin el însuşi excepțional, de a-l vedea şi a trăi nemijlocit vibrația admirației față de Jordi Savall.

Jordi Savall are o strălucire de primă mărime pe această planetă **Muzica**. Îl ştiam din programele canalelor muzicale şi culturale franceze şi europene **Mezzo** şi **Arte**, unde apare frecvent. Mai ştiam de amploarea activității sale concertistice şi de editarea a mii şi mii de cd-uri care îi poartă semnătura. Specializat în revalorizarea muzicii vechi, de la barocul englez şi muzica Renaşterii, la muzica medievală hispanică, Jordi Savall este distins cu multe premii ale unor prestigioase foruri culturale internaționale, inclusiv Premiul **Grammy**, în 2011, pentru cd-ul-carte **Dinastia Borgia**, şi Premiul pentru cel mai bun album la categoria Muzică veche al Asociației Internaționale a Muzicii Clasice.

Jordi Savall a venit la Bucureşti împreună cu asamblul său **Hesperion XXI**, pentru a prezenta o producție de mare spectaculozitate şi interes cultural şi artistic, sub titlul **Istanbul**. **Dimitrie Cantemir**. ***Cartea Ştiinței Muzicii* şi tradițiile muzicii sefarde şi armene**. Jordi Savall a apărut aici ca instrumentist la liră cu arcuş şi rebeg şi a semnat regia artistică, alături de concepția programului şi de selecția pieselor.

Nu a fost un concert propriu-zis, un concert cameral sau o succesiune de piese în recital. Muzicile auzite erau din alte timpuri, din alte spații geografice şi de sensibilități față de frumos, de fervoare şi de celebrare a artei şi vieții. În fond Jordi Savall ne-a plasat undeva pe malurile Bosforului de pe la începutul secolului XVIII, în ambianța sonoră a Curții serenisime, cu extensiile de rigoare, în acel climat cultural fertil recunoscut ca atare de istoriografia turcă. Muzicile auzite au fost interpretate autentic, cu instrumente de epocă al căror nume nu ne spune mare lucru – cum sunt Kamanche şi Tanbur, Kanun şi Ney – dar care au iradiat o imensă energie purificatoare. Paleta expresivă, multicoloră şi revelatoare a pieselor din program a fost marcată de audiția în premieră absolută, a **5 makamuri** semnate de Dimitrie Cantemir, Kantemiroglu, cum îi spun turcii, respectiv, fiul lui vodă Constantin Cantemir ... **makamuri** cuprinse în **Cartea Ştiinței Muzicii**, al cărei autor este. Si nu a fost nimic aici pro domo.

O restitutio este în primul rând un act de dreptate şi Jordi Savall mi-a apărut în toată această seară ca un Sarastro care prin gestul şi magnificența sa ridică luminile nopții de peste toată strălucirea.

Muzicile sunt diferite în raport de timp şi spațiu. Uneori sunt confluente, altă dată nu. Dar se întâmplă câteodată relevarea marelui mister dincolo de gândire şi de universurile de cultură şi de sensibilitate pe care ți le recunoşti. Şi acest mister este că muzica există şi este viața însăşi, indiferent de forma sub care se manifestă, dacă este credibilă, pentru că interpretul o face credibilă şi o iveşte ca parte a umanului şi implicit a umanității.

Spectacolul, ca atare, a fost o transbordare ideatică şi imagistică în Orient, într-un Orient de acum câteva secole. Un Orient încadrat de cortine sonore evocând Occidentul, în sala cufundată în penumbre, tocmai pentru a lăsa gândirea să se deschidă într-o nesperată libertate, ca la nunta stelelor. A fost un montaj artistic în care s-a văzut încadrat şi publicul. Publicul care a urmărit atent discursurile muzicale şi la sfârşit l-a aclamat îndatoritor şi recunoscător pe Jordi Savall. Publicul care în memoria sa remanentă păstrează, poate, imaginea sonoră a tubulhanelelor şi meterhanelelor de tristă amintire. Dar acum filtrate şi situate acolo unde se îmbină privirea trează cu visarea.

Orientul Cornului de Aur are o istorie şi în arte. O istorie cu nume şi cu capodopere, cu vieți reale şi trăite pe care suntem datori acum să le reconsiderăm şi să abandonăm prejudecățile născute odată cu occidentalizarea muzicii culte româneşti. Cât despre Dimitrie Cantemir şi despre creația sa în muzică cred că a venit momentul de a fi recâştigat ca parte a muzicii româneşti, inclusiv în lumea noastră componistică şi de concert prin orchestrații moderne şi adaptări. Este o datorie. Şi fără nici un fel de parti-pris el este şi în muzică Dimitrie Cantemir, şi nu Kantemiroglu. Cel care a scris **Descriptio Moldaviae** şi a fost membru al Academiei Berolina de la Berlin a vorbit întotdeauna despre români şi despre spațiul nostru în istorie. El este Cantemir şi nu Kantemiroglu, aşa cum este lexicografiat în literatura de specialitate internațională.

În cadrul Stagiunii Institutului Cultural Român la Ateneu, acest concert extraordinar a fost vârful manifestărilor muzicale. Aşteptăm ca în anul 2012 să avem alte întâlniri cu mari interpreți şi creatori de pe toate meridianele lumii. (Foto: David Ignaszewski)

Sonorități folclorice

Constanța CRISTESCU

În seara de 10 septembrie, în fața unui numeros public ce a umplut la refuz Piața Festivalului „George Enescu", Grigore Leşe, neîntrecutul horitor maramureşan, s-a confruntat muzical cu un grup de patru cântăreți iranieni, maeştri ai improvizației orale. Invitații lui Grigore Leşe sunt: Amir Heidarkhodaee (*voce*, *setar* – instrument de coarde ciupite – şi *tambur*), Mohammad Saleh Zamani (*kamancheh* – instrument de coarde cu arcuş), Mehdi Aminian (*ney* – fluier persan -, *setar*) şi Hossein Sanaei Sedeh (*voce*, *tombak* şi *daf* – instrumente de percuție).

Ideea ce a stat la baza confruntării muzicale este aceea a stabilirii unor lianți de spiritualitate ancestrală prin elemente structurale ale unor genuri improvizatorice din folclorul românesc şi din cel iranian. Experimentul paralelei muzicale inițiat de Grigore Leşe a dat roade excelente, căci din confruntarea artistică a muzicienilor au reieşit o mulțime de elemente structurale comune cântecului lung românesc şi iranian, dar şi cântecului strofic ori repertoriului instrumental.

Astfel, doina maramureşeană cu noduri interpretată de Grigore Leşe şi melodia improvizatorică de dragoste ori nostalgică a iranienilor interpretată de Hossein Sanaei Sedeh cu aceeaşi tehnică vocală naturală denumită de specialişti „Schlusstöne", au sunat asemănător. Identică sau asemănătoare a fost şi structura modală, rubatoul, forma şi recitativul doinit în parlando, îngemănând două culturi muzicale care aparent foarte îndepărtate.

Doina instrumentală interpretată de Grigore Leşe la fluier mare s-a îmbinat minunat cu improvizația instrumentală la ney a lui Mehdi Aminian, coloritul oriental fiind dat de acompaniamentul de percuție şi instrumente de coarde ciupite şi cu arcuş care au dublat ori au continuat variat melodia.

Lamentația doinită a lui Grigore Leşe acompaniată cu discreție de percuția iraniană a fost preluată variat de Mohammad Saleh Zamani la kamancheh, apoi a fost continuată de Grigore Leşe la fluierul mare românesc, pe acompaniament de percuție în ostinato. „Doamne mult m-am rugat Țâie/ Să nu-mi dai urâtu mnie", doinea Grigore Leşe, cu intervenții heterofonice şi imitative variate ale maeştrilor improvizatori iranieni.

Deşi cântau în limbi diferite, muzicienii înțelegeau perfect ethosul cântecului, pe care îl continuau în variante mai mult sau mai puțin îndepărtate, pe structuri modale identice ori asemănătoare. Doricul sau cromaticul 1 penta-hexacordal cu cvintă de sprijin din horea maramureşană se regăsesc în cântecul improvizatoric iranian în structuri modale cu ambitus mare, acesta fiind deseori interpretat în polifonie imitativă la octavă cu dublaje timbrale şi acompaniament instrumental.

Tânguirea neyului se îngemănează cu fluierul românesc, însă cele două instrumente nu se pot confunda în privința sonorității. Fiecare instrument are un ceva al lui, ce îi conferă personalitate timbrală. La aceasta se adaugă măiestria interpretului, care îi cunoaşte şi-i valorifică tainele.

Şi în cântecele strofice şi în melodiile instrumentale de dans s-au putut identifica auditiv structuri modale şi sisteme de cadențare identice ori asemănătoare, diferența culturală fiind dată de complexitatea şi particularitățile acompaniamentului instrumental. Cei patru instrumentişti iranieni au etalat forme variate de polifonizare a monodiei şi o varietate de mijloace de acompaniament, cu o virtuozitate naturală, firească, plină de simplitate şi puritate, ce a încântat şi a copleşit publicul. Virtuozitatea vocală naturală a lui Hossein Sanaei Sedeh a uluit auditoriul, ca de altfel şi dialogul muzical extraordinar realizat cu Grigore Leşe.

În farmecul dialogului muzical intercultural, timpul s-a scurs pe nesimțite... La un moment dat, Grigore Leşe a anunțat sfârşitul „poveştii" muzicale pe care a zis-o împreună cu cei patru colaboratori iranieni, le-a mai îngăduit să cânte un cântec şi minunea muzicală a luat sfârşit.

Mărturisesc că după ce s-a terminat concertul folcloric intercultural am renunțat a merge la alte concerte din programul serii; pentru că prea-plinul spiritual oferit de acea muzică ancestrală, arhetipală, nu mai îngăduia contactul cu alte muzici, oricât de frumoase ar fi fost şi oricât de măiestrit ar fi fost interpretate. Am ascultat atunci o muzică ce nu cunoaşte nici timp, nici spațiu, o muzică arhetipală ce te proiectează în imemorial şi te-mplineşte indescriptibil.

Grigore Leşe şi invitații săi iranieni au sugerat ideea unor esențe universale ale muzicii, proiectându-ne în spații sonore arhetipale pe care Enescu le-a sondat cu geniul său şi le-a răstălmăcit într-un stil inconfundabil.

Oui, Ba Da

Doina MOGA

Cu puțin timp în urmă, am revăzut un spectacol foarte drag mie. Şi mărturisesc că m-am bucurat nespus pentru că, deşi premiera propriu-zisă a avut loc la ediția din 2007 a Festivalului Internațional George Enescu, el a rămas la fel de proaspăt, nealterat, neprăfuit, neerodat, iar buchetul de trăiri muzicalo-poetico-dansante a percutat la fel de puternic în sufletele spectatorilor.

Conceput ca o „plimbare" coregrafică prin universul muzical de ieri şi de azi, lucrarea este în egală măsură românească şi universală; sensibilă şi vibrantă, simplă şi complexă, veselă şi tristă, plină de pilde şi umor neaoş.

Este revelatoare, atipică şi încântătoare. Iar părintele ei, dansatorul, coregraful, creatorul şi omul de cultură Gigi Căciuleanu, este prezent 100 % (sută la sută) în fiecare secundă a ei (a lucrării).

Pentru că numai cineva care a înțeles frumusețea şi unicitatea spiritualității româneşti, numai cine a iubit-o, a purtat-o cu el de braț prin lume, a respectat-o, a integrat-o în universalitate, a făcut-o cunoscută, a explicat-o, numai cine s-a hrănit din ea şi a respirat-o simțindu-i toate miasmele, se putea identifica cu ea aşa cum a făcut-o el, şi putea să o adune şi să o aşeze atât de firesc în mozaicul coregrafo-sonor din „Oui ba da".

Deschide el însuşi spectacolul, desigur acum prin reprezentant, cu ținuta-i suplă dar consistentă, cuprinzând cu privirea şi brațele planeta, pătrunzând-o cu sufletul până la găsirea acelui „buric al pământului", care pentru fiecare din noi, recunoaştem sau nu, este acel …"pe-un picior de plai, pe-o gură de rai"…

Apoi ne oferă o mostră de poezie scrisă de el şi „recitată" fără patos dar foarte expresiv, creând o simbioză între vorbă şi gestul care comentează muzica, aleasă tot de el şi formată dintr-un colaj deosebit de sugestiv, de fapt un amestec de folclor şi hip-hop, de muzică uşoară şi lăutărească, de romanțe şi şansonete cu texte relevante şi înregistrări rare şi calitative.

Am auzit şi văzut aici, căci nu-i aşa, muzica o asculți şi dansul îl priveşti, piese nostalgice, de o factură sentimentală adâncă, dar şi muzica tânără abruptă sau licențioasă.

Am auzit-o pe Maria Tănase cu câteva capodopere, unele chiar în premieră, mă refer la înregistrările în limba franceză, pe Ioana Radu, am auzit muzica cârciumarilor de mahala, dar şi a aristocraților, l-am auzit pe Pavel Stratan şi încă mulți alții.

În trecerea bruscă de la rural la urban, de la vechi la foarte nou, evidențiază din plin meşteşugul rafinat al mânuitorului vocabularului dansant.

Fără un scenariu anume, Oui Ba Da se încheagă într-un mozaic de stări, relații, întâlniri, ipostaze, atitudini, depănate într-un torent aleatoriu de amintiri sau cugetări.

Iar finalul pe „Ciuleandra", a fost concludent si revelator.

Compania care da viata acestui spectacol însumează o duzină de fete şi băieți dintre care doar ceva mai mult de un sfert au terminat Liceul de coregrafie. Şi, totuşi, nu s-a simțit deloc asta, pentru că, aşa cum face de-o viață, mai pe întreaga planetă, Gigi Căciuleanu construieşte fără greş partituri ce se asortează perfect personalității fiecărui actor. Totul este într-o continuă mişcare, se dansează cu plăcere, chiar cu poftă, transmițând (în pofida lipsei lor de experiență actoricească) sălii, o revărsare dinamică, deosebit de antrenantă.

„Oui Ba Da" este şi va rămâne un spectacol unic, de referință.

În ceea ce priveste originalitatea titlului, Gigi Căciuleanu explică: „Oui: român fiind, viața mi-a oferit ocazia să-mi fac drumul artistic în Franța, acolo unde şi-au trăit arta Ionesco, Cioran, Eliade, Enescu, Brâncuşi. Ba Da: de naționalitate franceză, peste tot în lume mi-am păstrat intacte rădăcinile, dragostea şi mândria pentru originea mea. Oui Ba Da este o realitate că România îşi poate revendica cu fruntea sus locul ei legitim în Europa şi în lume".

Nu ratați „Oui ba da". Merită toată atenția şi admirația noastră.

Festivalul "I.D. Chirescu" - ediția a XXX-a

Mariana POPESCU

Festivalul Internațional de muzică corală "Ioan D. Chirescu" ajuns anul acesta la cea de-a XXX-a ediție, s-a impus ca unul dintre importantele evenimente culturale româneşti.

Prima ediție a Festivalului a avut loc la numai un an, după dispariția compozitorului, în anul 1981.

Prin organizarea constantă a Festivalului, la care principalii factori organizatorici au fost de fiecare dată, Primăria şi Consiliul Județean, oraşul Cernavodă demonstrează că-şi cinsteşte pe unul dintre cei mai străluciți fii.

Festivalul a fost organizat pe două secțiuni: în 3 decembrie – secțiunea muzică laică, la Casa de Cultură – Cernavodă, iar în 4 decembrie – secțiunea muzică religioasă, în Biserica *Sfinții Constantin şi Elena*, construită prin colecta publică organizată de tatăl muzicianului, preotul – învățător Dimitrie Chirescu.

Ioan D. Chirescu

Corala „D. D. Botez" din Bucureşti, înființată în anul 1990, dirijată de profesor Eugen Kreiss, membră constantă a Festivalului „I.D.Chirescu", a interpretat lucrările: *Serenada* de Augustin Bena, *Frunza verde de sulfina* de I.C. Danielescu, *Doruleț – doruletule* de I.D. Chirescu, *Țigăncuşa* prelucrare pentru cor mixt de Eugen Kreiss şi *Ca la Breaza* de Gheorghe Danga.

Corala feminina "Camerata" a Centrului Cultural din Brăila, înființată în anul 1977, dirijată de profesor Paraschiva Moise - la venerabila vârstă de 81 de ani, un exemplu de dăruire şi pasiune pentru muzica corală, a prezentat piesele: *Ce te legeni codrule*, de Gheorge Scheleti pe versuri M. Eminescu, *Păstorița* – cor din Opera „Wilhem Tell" de G. Rossini, *Sârba argeşeană* de George Marcu, *Floricica* de Francisc Hubic (solistă Leonarda Ghet), *Clopoței*, aranjament pentru voci egale după *Jingle Bells*.

Corul " Mihail Vulpescu" al Protopopiatului Călăraşi, înfiinţat în anul 2007, la inițiativa P.C. Părinte Protopop Eugen Vasile Barz, al cărui dirijor este Del Vasilache, a prezentat repertoriul: *Mama* de I.D. Chirescu, *Fata de păstor* de Teodor Teodorescu, *Sârba în căruță* de Gheorghe Danga.

O prezență inedită în cadrul Festivalului a constituit-o grupul coral „Nasa Posem" (în traducere – „Cântecul nostru") din Krsko (oraş înfrățit cu Cernavodă), Slovenia, dirijat de Andrej Resnik, care a interpretat cu sensibilitate lucrările: *The place where I live*, *There is a field*, *Mojcej*, *Give, give*.

Corul bărbătesc "Cuvânt bun" al Arhiepiscopiei Tomisului, dirijor Gianin Cristian Oprea, a prezentat piesele: *Lele roşe la obraz* de I.D. Chirescu, *Resteul* de Gh. Danga, *Răsunet de la Crişana* de I. Vidu (solist Ioan Boancheş), *Kalinka*.

O prezență care a emoționat asistența prin dragostea față de cântul coral, a constituit-o Corala „Brâulețul" din Roşcani, Chişinău – Republica Moldova, laureată a mai multor festivaluri, în anul 2008, obținînd titlul de colectiv „model" , categoria I. Sub conducerea prof. Ion Buga a prezentat prelucrări din folclor*: Brâulețul*, *Au inima mea*, *Fă, Ileană*, *Iac-aşa*. În finalul recitalului, corul ridicat sala în picioare, interpretând la două zile după 1 decembrie, emoționantul cântec patriotic al lui Ciprian Porumbescu *„Pe-al nostru steag*", pe versuri de Andrei Bârseanu.

Corul „Cantilena" al Colegiului Național *Regina Maria* din Constanța, dirijat de prof. dr. Horațiu Alexandrescu a prezentat lucrările: *Floricica* – Francisc Hubic (solistă Elena Meregiu), *Colind* – Adrian Doxan, Tiberiu Brediceanu – *Gazde mari nu mai dormiți*, Dariu Pop – *Mare hibă-i la Jibău.*

Sub conducerea dirijorului Valeriu Croitoru, a evoluat corul bărbătesc „Teodoxa" al Arhiepiscopiei Tomisului, cu repertoriul: *Lele roşe la obraz* de I.D. Chirescu, *Suita corala* de Lucian Nirestean, *Resteul* de Gh. Danga, *Sârba pe loc* de Gh. Danga, *Hora dobrogeană* de Valentin Vadanoiu.

Din Topoloveni – Argeş, a participat corala „Preot Ion Ionescu" care are o vechime de 102 ani, şi care poartă numele celui care a fost promotorul activități corale prestigioase din întreaga zonă. Dirijată de Preot Ion Isăroiu, corala a interpretat lucrările: *Ave Maria* de Ferran Cruixent, *Colindul Sf. Andrei* de Radu Antofie, *O, rămai* de Vasile Timiş, *Doruleț, Dorulețule* de I.D. Chirescu, *Doina şi hora cu strigături* de Nicolae Lungu.

Corul I.D. Chirescu din Cernavodă, cu o vechime de 104 ani, dirijor Preot Valeriu Roman, a prezentat lucrările: *Dona Sol* – Nicolae Luciu, *Ileana, Ilenuco, fa* de C.I. Baciu, *Zamfira* de Gheorghe Danga.

Din Bulgaria, a participat binecunoscuta formație din edițiile precedente, corala feminină „Mystica" din Dobric – Bulgaria dirijată de talentata dirijoare Rositza Durmushlijka, prezentând un interesant repertoriu aparținând compozitorilor bulgari: *Bre Petrunco* de F. Cutev, *Dimianinca* – P. Arabov, *Stara sa majca ni lojă* – T. Popov.

În încheierea primei secțiuni a Festivalului, într-un crescendo valoric, a evoluat corul bărbătesc „Armonia" al Arhiepiscopiei Tomisului, dirijat de arhidiacon Iulian Dumitru, cu lucrările: *Are mama fata mare* de Nicolae Oancea, *Mândru-i jocul Hategana* de Gh. Şoima, *Alei, codrule* de Nicolae Lungu, *Trandafir de pe răzoare* de Sabin Dragoi, *Doina şi hora cu strigături* Nicolae Lungu, *In the still of the nigh*, *Tula* – repertoriu rusesc.

Cea de a doua secțiune – muzică corală religioasă a debutat cu corala feminină „Euterpe", înființată în anul 1990, dirijată de prof. Georgeta Aldea, care a interpretat lucrările: *Tatăl nostru* de Mircea Badulescu, *Milost mira* de Nicolai Sokolov, *Axion* de Constantin Draguşin, Rugăciune de Constantin Draguşin (solistă Lenuța Baciu), *Plecat-am, plecatu* de Grigore Cudalbu, *Linu-i lin* de Tiberiu Brediceanu (solistă Raluca Dițu).

Corala feminina "Mystica" – Dobric, Bulgaria, dirijor Rositza Durmushlijka a prezentat lucrările: *Aliluia* – de Teodor Zugreanu, *Pryer* - de Denev, *Slava Otcu i sinu* – de Bortneansky.

(va urma)

Un valoros debut la Opera Națională

În destinul spectacolelor există uneori, poate ca rod al întâmplării, particularitatea recepționării unui considerabil număr de prezențe noi pe afiş. Nu era de aşteptat, dar această istorie a distribuțiilor continuă să atragă publicul, de câteva stagiuni, la **Evgheni Oneghin** de Ceaikovski, privind numărul important de apariții pentru rolul titular, Tatiana, Lenski, Olga sau Gremin, dar şi pentru cei care conduc spectacolul de la pupitrul dirijoral. Ne oprim acum la debutul recent pe scena Operei Naționale a tânărului bariton Şerban Vasile, absolvent UNMB în 2010. După debutul absolut la Opera din Burgas (Bulgaria, 2009), în primii doi ani de activitate, alături de premii cucerite în competiții din țară, artistul a participat la confruntări internaționale, marcate de premii - Spoleto, Salice d'Oro, As.Li.Co. Como, înlesnindu-i participări la spectacole în teatre italiene (Teatro Sociale Como, Teatro Archimboldi-Milano, Teatro Reggio - Torino, Teatro di Brescia) şi la proiectul „*Opera Domani*" (desfăşurat în 20 de teatre ale Peninsulei). În 2011 a reprezentat Romania la prestigiosul concurs BBC Cardiff "Singer of the World".

Cu atât mai mult ne-a interesat deci invitarea sa pentru rolul Oneghin, în opera lui Ceaikovski. Şerban Vasile a putut demonstra însuşiri remarcabile pe parametrii pregătirii muzicale şi expresia specifică în stil liric romantic, ca timbralitate bine definită coloristic şi penetrantă în vocalitatea scenică, frazare şi dicție, compoziție actoricească, comportament scenic, firescul integrării în spectacol. Apreciem că acest debut reprezintă un succes real care transformă promisiunile precedente într-o certitudine a configurării carierei artistului în domeniul teatrului liric.

Amintind de condiția integrării în distribuție, remarcăm buna colaborare cu colegii de spectacol ce i-au susținut evoluția prin replicile partiturii, de la Crina Zancu-Tatiana şi Maria Jinga-Olga, la Lucian Corchiş-Lenski, Ana Maria Comşa şi Sorana Negrea. În relaționările interpretative şi dialogul cor – orchestră, i-a mai fost oferită o şansă lui Şerban Vasile din partea excelentei evoluții a canadienei Keri Lynn Wilson, o muziciană ce aborda, se pare pentru prima dată, partitura ceaikovskiană. Dirijoarea a demonstrat o veritabilă capacitate creatoare în interpretarea oferită, prin stăpânirea discursului sonor, echilibrat şi fluent în derularea dramaturgiei muzicale, o atitudine bine argumentată stilistic şi promptă în relația cu orchestra, fără bruschețe în coordonarea scenică. **Evgheni Oneghin** continuă să fie, iată, un spectacol care şi-a cucerit stabilitatea repertorială în stagiunea lirică bucureşteană, ceea ce aduce satisfacție nu numai artiştilor, ci şi melomanilor care primesc cu plăcere darul lor.

Grigore CONSTANTINESCU

Viori de maestru

Festivalul *Viori de colecție* la Sala Radio a prezentat vineri seară un **Niccolo Gagliano 1753**. Pe acest instrument, Remus Azoiței a cântat binecunoscutul ***Concert în mi minor, opus 64 de Felix Mendelssohn-Bartholdy***. Orchestra a fost cea Națională Radio şi s-a aflat sub bagheta lui Christian Badea, cel pe care îl întâlnim din ce în ce mai des pe scenele bucureştene. Concertul este o capcană, căci este de mare notorietate şi orice meloman ce se respectă îl fluieră şi raportează varianta pe care tocmai o aude la altele multe pe care memoria i le-a reținut. Compară tempouri şi nu numai şi prinde toate detaliile cât de mici, ce nu se potrivesc cu imaginea sonoră ideală. Cam mult romantism, cam mult *rubato* îmi pare să fi fost, mai ales în parte I. Christian Badea a încercat să țină orchestra în frâu şi în general a reuşit. Varianta lui Remus Azoiței mi s-a părut mai puțin energică şi ades excesiv de netemperată, aş zice că uneori istericoid de ...romantică. M-au încântat nuanțele violonistului, pianissimoul rafinat, bine stăpânit, emoționant.

Repetițiile, câte or fi fost ele, clar că nu au fost suficiente pentru tot concertul, ce a mai avut în program două lucrări tare grele, anume ampla piesă simfonică ***Atlantis de Dan Dediu***, ce a fost prezentată în primă audiție în Festivalul Internațional Enescu XX, cu Orchestra din Haga şi ***Poemul simfonic Aşa grăit-a Zarathustra de Richard Strauss.*** Oricât de mulți ani are Remus Azoiței în repertoriu mi minorul lui Felix Mendelssohn-Bartholdy, trebuie ceva timp să se creeze osmoza necesară între solist-dirijor-orchestră. Publicul a fost foarte mulțumit, a aplaudat îndelung şi cu entuziasm şi a căpătat ca bisuri Paganini şi Bach.

Cât despre Atlantis de Dan Dediu, foarte bine scrisă şi foarte complexă şi solicitantă pentru interpreți, aşa cum ne-a obişnuit deja prolificul compozitor, cred că a fost o bună alegere a lui Christian Badea. Tot el a prezentat-o şi în Festival şi s-a gândit s-o prezinte şi cu ONR. Atlantis merită şi trebuie să intre în repertoriul a cât mai multe ansambluri şi a avut parte de o tălmăcire bună.

În partea a II-a, Zarathustra lui Richard Strauss, cu multele probleme pe care le pune în general oricărei orchestre, a avut coerență, contraste, monumentalitate, s-a arcuit în spiritul transcendenței.

Christian Badea este un ***meşter*** bun, este un muzician solid, cu prestigiu recunoscut pe plan mondial, de care orice orchestră are nevoie. Trebuie să recunoaştem că ONR , de la plecarea maestrului Iosif Conta, nu a avut **stăpân**, scuze pentru termenul colocvial. Dacă nu ar fi fost necesar, dirijorul nu s-ar fi inventat şi orchestrele ar fi cântat singure, aşa cum se întâmpla până acum relativ recent. Şi este clar că dirijorul trebuie să îndrume măcar cinci şase stagiuni un ansamblu, ca să-i dea o linie, o personalitate.

Ecaterina STAN

Festivalul Mozart – la a 21-a ediție

Tatiana OLTEAN

Desfăşurată sub deviza *„M ist für Mozart”*, ediția din acest an a prestigiosului Festival Mozart, organizat de *Societatea Română Mozart* în colaborare cu *Filarmonica de Stat „Transilvania”* şi *Academia de Muzică „Gheorghe Dima”* din Cluj-Napoca, a demonstrat că încă se mai poate auzi muzică de calitate excepțională la Cluj, în pofida dificultăților financiare din domeniul culturii, cu care începem deja – din păcate – să ne resemnăm.

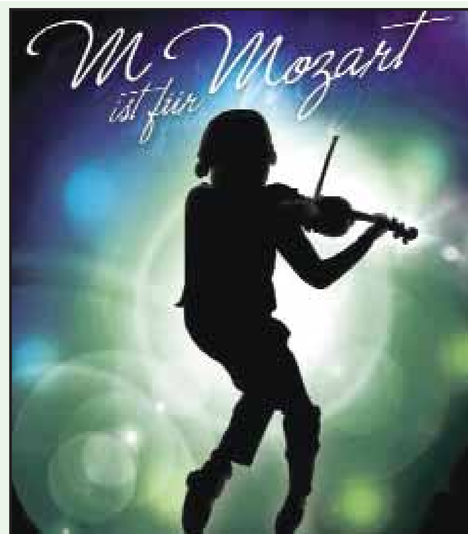
Festivalul, desfăşurat în perioada 9-16 decembrie a.c., a fost flancat, ca de obicei în tradiția sa, de două concerte susținute de Filarmonica de Stat „Transilvania”, celelalte patru evenimente – două recitaluri camerale, un concert simfonic şi Concursul de Interpretare – completând în mod fericit afişul Festivalului.

Anul acesta, organizatorii au pregătit publicului câteva surprize care au încântat: reluarea Concursului Mozart (dedicat de această dată triourilor cu pian) şi integrarea în program a unui concert susținut de *Orchestra Studenților Academiei de Muzică* clujene. Lista invitaților a fost, şi ea, convingătoare: având în centrul atenției tinerii muzicieni, Festivalul a promovat la această ediție, care aniversează douăzeci de ani de la înființarea *Societății Române Mozart* şi inaugurează cel de-al treilea deceniu de existență a Festivalului, tineri solişti care s-au remarcat în ultimii ani prin interpretarea repertoriului mozartian.

Concertul de deschidere a Festivalului Mozart i-a avut ca invitați pe **Ladislau Horvath** (Italia), muzician născut la Cluj, personalitate artistică completă prin activitatea sa interpretativă pluridisciplinară (solist, concertmaestru, dirijor), pedagogică şi managerială, prezent în această seară în calitate de dirijor, şi pe flautistul **Seyia Ueno**, laureat al Concursului Internațional de Interpretare „Gheorghe Dima” desfăşurat la Cluj-Napoca în acest an. În compania Orchestrei Filarmonicii clujene, au putut fi audiate *Uvertura la opera Directorul de teatru* (*Der Schauspieldirektor*) KV 486, *Concertul pentru flaut şi orchestră în Re major* KV 314 şi *Simfoniile* KV 181 în Re major (nr. 23) şi, respectiv, KV 297 în Re major (nr. 31). Flautistul japonez, cu studii la Tokio şi Paris, a reconfirmat măiestria interpretării mozartiene cu care a convins juriul Concursului Internațional „Gheorghe Dima” să îi acorde, printre alte distincții, şi Premiul Special oferit de *Societatea Română Mozart*.

Festivalul a continuat, în zilele de 10 şi 11 decembrie, cu *Concursul de Interpretare* dedicat triourilor cu pian, reluat după doi ani de întrerupere. Juriul, care i-a cuprins pe solistul şi dirijorul **Ladislau Horvath**, pe prof.univ.dr. **Adriana Bera**, preşedintele *Societății Române Mozart* şi pe prof.univ.dr. **Adrian Pop**, rectorul *Academiei de Muzică* clujene, a premiat trei formații: trioul format din **Francesco Ionaşcu** (vioară), **Horațiu Luduşan** (violoncel) şi **Luca Pulbere** (pian) a obținut Premiul al II-lea (premiul I nu s-a acordat), iar Premiul al III-lea a fost acordat *ex aequo* triourilor formate din **Radu Dunca** (vioară), **Fábián András-Attila** (violoncel) şi **Mihai Diaconescu** (pian), respectiv **Dariu Cifor** (vioară), **András Vilhelem** (violoncel) şi **Rebeca Dragomir** (pian).

Seara de luni, 12 decembrie, a prilejuit publicului meloman reîntâlnirea cu Cvartetul *Arcadia* – violoniştii **Ana Török** şi **Răsvan Dumitru**, violistul **Traian Boală** şi violoncelistul **Zsolt Török** – şi cu doi solişti instrumentişti de excepție: oboistul **Adrian Cioban** şi clarinetista japoneză **Kie Umehara**, laureată a Concursului Internațional „Gheorghe Dima” din acest an. Programul a constat în lucrări camerale mozartiene (*Cvartetul cu oboi* KV 370 în Fa major şi, respectiv, *Cvartetul de coarde* KV 387 în Sol major şi celebrul *Cvintet cu clarinet* în La Major, KV 581). Aflat în plină ascensiune şi cucerind totodată scena internațională, Cvartetul *Arcadia* a dovedit maturitate stilistică în interpretare, cu toate că este vorba despre un cvartet tânăr, dar mai ales o naturalețe a exprimării artistice care a devenit, în ultimii ani, un *brand* al formației.

La succesul serii a contribuit în aceeaşi măsură şi firescul integrării instrumentelor de suflat în discursul de ansamblu, atât în *Cvartetul cu oboi* (remarcăm interpretarea stilistică curată a oboistului şi finețea şi claritatea sunetului), cât şi în *Cvintetul cu clarinet* (solista este o specialistă a stilului mozartian, posedând o sonoritate nobilă şi o viziune elevată, rafinată a interpretării).

În inima Festivalului a fost programat un *Recital de lied*, susținut în 14 decembrie la Sala Studio a Academiei de Muzică de baritonul german **Georg Streuber** şi de pianista chineză **Afra Su**. Între liedurile mozartiene din program, grupate în două calupuri – unul din perioada 1767-1780 şi celălalt din anii care au precedat moartea compozitorului, au fost inserate lieduri din două cicluri ce fac parte din creația modernă: ciclul *Neue Dichterlieben* de Moritz Eggert (2000) şi *Chansons Gaillardes* de Francis Poulenc (1925-'26), oferind astfel publicului o binevenită pendulare stilistică între clasic şi modern.

O altă alăturare îndrăzneață de clasic şi modern am putut audia în seara următoare, în aceeaşi locație, în interpretarea *Orchestrei Studenților Academiei de Muzică „Gheorghe Dima”*, sub bagheta dirijorului **Ferenc Gábor** (Germania), un adevărat prieten al Clujului şi al publicului său. Este vorba despre programarea în concert – o manifestare cu specific de *workshop*, alături de *Concertul pentru vioară şi orchestră* în Sol major KV 216 de Wolfgang Amadeus Mozart, solist **Vlad Răceu**, a lucrării *Un sourire* (1991), compusă de Olivier Messiaen cu ocazia bicentenarului morții compozitorului. Sperăm că valorificarea în programul acestei ediții a unor lucrări din repertoriul modern se va perpetua şi în edițiile următoare.

Festivalul s-a încheiat în seara de 16 decembrie cu un concert vocal-simfonic al Corului şi Orchestrei Filarmonicii de Stat „Transilvania”, dirijat de **Mihail Agafița** (Republica Moldova) cu un program care a cuprins două lucrări emblematice din creația lui Wolfgang Amadeus Mozart: *Concertul pentru pian* în Si bemol major KV 456, în interpretarea căruia solista **Aurelia Vişovan** a surprins spiritul mozartian în cele mai subtile fațete ale sale, şi *Recviemul în re minor* KV 626, în varianta completată şi revizuită de reputatul pianist, compozitor, muzicolog şi profesor **Robert Levin** (specialist de talie mondială al stilului mozartian), finalizată în 1991 şi prezentată în primă audiție românească la Cluj, în cadrul ediției din 1994 a Festivalului Mozart. Soprana **Adela Zaharia**, mezzosoprana **Mărioara Pop**, tenorul **Ruben Mureşan** şi basul **Cristian Hodrea** au surprins prin dezinvoltură, creând un cvartet echilibrat şi omogen, coordonat, împreună cu Corul şi Orchestra, de mâna sigură a dirijorului Mihail Agafița.

Ne despărțim din nou de Festivalul Mozart cu impresii şi amintiri deosebite, dar mai ales cu gândul la următoarea ediție, mulțumindu-le organizatorilor pentru încăpățânarea cu care țin în viață acest festival emblematic pentru viața culturală a Clujului.

La “Steaua”...

Octavian URSULESCU

În contextul inflației de concursuri muzicale de pe micul ecran (“Românii au talent”, “X Factor”, “Vocea României”), care n-ar fi deloc rele dacă... s-ar mai cânta şi româneşte (probabil ne propunem să descoperim vedete pentru piața anglo-americană!), ne-am amintit nu o dată că TVR a avut asul în mânecă: în 1990 nu trebuia decât să reia, cu actualizările şi modernizările fireşti, concursul de mare tradiție “Steaua fără nume” şi astăzi n-ar mai fi stat să se uite “peste gard” cum posturile celelalte fac audiență... Nu vom înțelege niciodată de ce şefii din Dorobanți au preferat tot felul de formate noi, costisitoare, păguboase (gen “ÎnTrecerea anilor”), în loc să continue cu tot ce fusese bun înainte, inclusiv concursul de melodii “Şlagăre în devenire”. Am fost foarte legat de aceste două emisiuni, le-am prezentat sub “bagheta” lui Titus Munteanu, dar nu numai de aceea mă doare soarta lor, ci pentru că de ele se leagă declinul muzicii uşoare româneşti. Pentru ce şi pentru cine să mai compună creatorii noştri de frunte? De ce să se mai îndrepte tinerii solişti către muzica uşoară, din moment ce constată că nu au unde să cânte, fiindu-le preferați reprezentanții altor genuri?

La toate acestea mă gândeam răsfoind un dosar referitor la un spectacol “remember” realizat de “mama” “Stelei fără nume”, Simona Patraulea, în urmă cu mai bine de 10 ani. Chiar aşa, de ce s-a desființat “Steaua fără nume”, concurs cu adevărat profesionist, complex (azi se cântă şi atât, pe atunci erau numeroase probe de aptitudini)? Chiar dacă în 1969 Corina Chiriac cânta “Opriți timpul”, iată că din păcate el nu a putut fi oprit în loc. Sperând că într-o zi Simona Patraulea va putea înființa un “Club Steaua fără nume”, să încercăm să ne “teleportăm” în 24 decembrie 1968, când avea loc prima ediție a concursului. Atunci, cei trei finalişti au primit punctajele: Adrian Ionescu - 102, Maria Marinică - 100, Viorica Țupa - 96. În 22 ianuarie 1969 Cornel Constantiniu obține punctajul-record de 132 de puncte, urmat de Doina Spătaru - 122 şi Rodica Anastasiu - 102. În 3 februarie 1969 Cornel Constantiniu trece cu bine etapa a II-a, urmat de Silviu Tripşa (peste ani, regizor de culise la Teatrul “Fantasio” din Constanța) - 118 şi Edih Bauer - 115. Era începutul unei poveşti frumoase, cu interpreți deveniți cu adevărat “stele cu nume”, în activitate şi azi, cu alții de valoare medie, dar şi cu nume căzute în uitare, deşi la momentul respectiv păreau mari speranțe. În propulsarea lor şi, fireşte, în notarea din seara de concurs, un rol decisiv l-au jucat membrii juriului: Temistocle Popa, George Grigoriu, Dorin Teodorescu, Dan Ardelean, Laurențiu Profeta, Dani Constantin, Petre Mihăescu, Paul Enigărescu, Corneliu Meraru, Vasile Donose, Camelia Dăscălescu, Jolt Kerestely, Aurel Giroveanu, Cornel Fugaru, Vasile Veselovski, Ion Cristinoiu, George Sbârcea, Smaranda Oțeanu, Sânziana Pop, Sanda Manu, Viorel Gavrilă, pianiştii Ionel Tudor şi Gerry Podgoreanu... Dintre aceştia, Camelia Dăscălescu se poate mândri cu faptul că i-a avut elevi pe Cornel Constantiniu, Doina Spătaru, Angela Ciochină, Ramona Bădescu, Alina Mavrodin, pentru ca ulterior să fie dascăl pentru alți interpreți cu rezultate frumoase: Călin Goia, Pepe, Irina Nicolae, Ana-Maria Tabacu, Adela Dumitrache. Este uluitor cum cei trei câştigători ai Trofeului din 1969 şi 1970 (Corina Chiriac, Cornel Constantiniu, Doina Spătaru) au rămas, strălucind, pe firmamentul genului. Este şi cazul altor artişti victorioşi, care-şi datorează ascensiunea acestui concurs: Stela Enache, Oana Sârbu, Mirela Voiculescu, Gina Pătraşcu (stabilită în Germania), Alina Mavrodin, Carmen Rădulescu - 1982, Aurel Moga, Angela Ciochină - 1976, Marian Spânoche - 1972, Simona Florescu, Marcel Roşca - 1970 (în prezent cântăreț de operă în Germania), Eva Kiss (stabilită în Danemarca), Doina Limbăşanu (Germania), regretata Mihaela Runceanu, Loredana Groza, Sanda Ladoşi, Marius Dragomir, mulți dintre ei triumfând ulterior şi la Mamaia. Ultimele două câştigătoare ale Trofeului, în 1989, au fost Alexandra Canareica (revenită în țară după lungi turnee peste hotare) şi Ramona Bădescu (Italia). Ar fi apoi acei interpreți, unii încă în activitate, cu prestații de succes inclusiv peste hotare: Melania Zăgrean (Bistrița), Ion Banică (acum în SUA), Florin Balcan (actor la teatrul din Bacău), Denis Ştefănescu, Paula Stănculescu-Ghentzer, Camelia Florescu, Doina Moroşanu, Angela Iurcenko-Stoenescu (a cântat în Trio Expres, a jucat în filme), Nicu Pop, Mihaela Oancea - 1976 (s-a dedicat muzicii religioase), Jeanina Matei - 1976 (locuieşte în Italia), Gabriela Sauciuc - 1982, Dana Popescu (actuală Dana Dorian), Otilia Bărbulescu (Grecia), Mira Moreno (Israel). Cei mai numeroşi sunt, fireşte, cei de care îşi mai amintesc doar cei din perimetrul genului, dar care la momentul respectiv au cules aplauze şi aprecieri, păstrând în vitrina cu amintiri trofeul concursului: Adrian Ionescu - 1969, Dan Gherasim (Germania), Carmen Berbecaru, Alexandru Groza (Danemarca), Eugenia Lică (Canada), Ildiko Bokor (Germania), Mariana Ritz (Danemarca - dacă ne citeşte poate îi trimite lui Marcel Dragomir toată documentația pe care a “uitat” să i-o mai restituie..., Aida Ianculescu, Domnica Sorescu - 1979, Eugenia Dan - 1982, Clara Gyuri Anton (Grecia), Luminița Scordaliu, Carmen Anton, Elena Tudor (locuieşte la Titu), Gabriela Florescu, Corina Mathia, Florina Cupşa, Constantin Bruj, Angela

Oana Sârbu

Ramona Bădescu

Stoica (a cântat mult timp în Egipt), Viorel Faur (Târgovişte), Amelia Ionaşcu, Viorel Rus, Carmen Vasilescu, Luiza Petculescu, Bebe Cristache, Gabi Stănescu, Luminiţa Procopciuc, Camelia Badiu, Doina Călăraşu, Cristina Goran… Unii dintre cei legaţi de "Steaua fără nume" nu mai sunt în viaţă, aşa încât la spectacolul de care am amintit li s-a dedicat tulburătorul cântec al lui Cornel

Titus Munteanu

Fugaru, "Unde sunteţi, dragii mei?", care, din păcate, acum se referă şi la el: realizatorul Sorin Grigorescu (cel care a fost, alături de Simona Patraulea, părintele concursului), regizoarea Anca Sandu, Tudor Vornicu, Sile Dinicu, Vasile V. Vasilache, Nicolae Kirculescu, Radu Şerban, Andrei Proşteanu, Dan Stoian, Mişu Iancu, Vasile Veselovski, Elly Roman, Gelu Solomonescu, prezentatorii Dan Deşliu, Ioan Simion Pop, Mihai Florea, concurenţii Mihaela Runceanu, Nicolae Suciu, Antonel Dumitrache, George Sava, Valeriu Crişan - şi probabil între timp lista despărţirilor a devenit mai lungă…

Unii îşi mai aduc aminte scandalul provocat de difuzarea pe micul ecran a uneia dintre preselecţiile pentru concurs. Evident, pe vremea aceea se vorbea de "ironizarea candidaţilor", "lipsa de respect pentru tineri harnici", dar mai rar s-a putut vedea ceva mai amuzant (cei de la "American Idol" obţin acelaşi succes difuzând în SUA secvenţe de la preselecţii). Mare păcat că s-au pierdut acele filmări, dar poate tocmai de aceea Simona Patraulea a realizat pe 16 decembrie 1996 acel spectacol magistral, la exact 28 de ani de la primul gong, în fosta sala "Cazino Victoria" (să nu uităm că mulţi dintre câştigătorii de la "Steaua fără nume" au evoluat ulterior pe scena Teatrului de revistă "Constantin Tănase"). Îmi face plăcere să rememorez în aceste rânduri câteva din momentele cele mai frumoase ale emisiunii. Regretatul compozitor Aurel Giroveanu şi-a amintit cu drag de jurizările competiţiei, iar Doina Spătaru i-a cântat melodia "Nu mă mai despart de tine". Doina Spătaru, verişoară primară a lui Dan Spătaru, a absolvit facultatea de Filologie (română-italiană) şi cântă de ani buni în cadrul formaţiei conduse de Petre Geambaşu (o puteţi vedea la "Dansez pentru tine", la ProTV), în timp ce fiica sa, Mălina Olinescu, a fost solista formaţiei lui… Călin Geambaşu! Marius Ţeicu (peste ani avea să fie şi un admirabil prezentator), pian, şi Petre Magdin, trompetă, ambii timişoreni, au făcut parte din prima formaţie de acompaniament a concursului, alături de Marcel Dragomir, saxofon şi clarinet (l-a înlocuit pe Vasile Zamfir), Adrian Ursulescu, orgă şi acordeon (nu suntem rude!), Dan Eftimie, chitară, Ion Coverca, chitară bas, Laurenţiu Băcanu, tobe. Cornel Constantiniu, după ce a cântat "Lasă lumea să vorbească" de V. V. Vasilache, şi-a adus aminte că a contribuit la lansarea Oanei Sârbu, drept care a interpretat în duet cu ea "Nu îţi spun te iubesc", iar Oana a dat viaţă singură piesei lui Virgil Popescu "De m-ai iubi". Cornel

Stela Enache

Constantiniu a fost singurul care a promovat etapa a II-a în 3 februarie 1969, fiind al doilea câştigător al

Eva Kiss

"Stelei". Actor profesionist, a devenit cunoscut cu creaţia lui Alexandru Mandy, "Iertaţi-mă, dar n-aţi văzut o fată?". Oana, victorioasă în 1985, este fiica actorului comic de la Teatrul "C. Tănase", Romeo "Romică" Sârbu, iar "Steaua" a propulsat-o la festivalul de la Mamaia şi pe marele ecran, cu rolul din "Liceenii". De senzaţie a fost duetul dintre Mirela Voiculescu şi Sanda Ladoşi. Mirela a fost descoperită de Patraulea la 17 ani, la un festival din Arad; umbla tot timpul cu cărţile după ea - avea să fie şefă de promoţie la facultatea de Stomatologie din Timişoara (părinţii ei au fost ambii farmacişti). Ladoşi, mureşeancă de-a mea, ca şi Eva Kiss, a triumfat în 1987, una din piesele ei de succes fiind "Dacă mă iubeşti". Gina Pătraşcu a făcut apel la repertoriul folcloric, cu "Aseară ţi-am luat basma", de pe albumul "Dulce-i vinul", orchestrat de Mihai Alexandru; a triumfat în 1977, în aceeaşi emisiune cu Eva Kiss, transmisă de la Târgovişte, în acompaniamentul orchestrei Sile Dinicu. A cucerit Trofeul şi la Mamaia, în 1983, şi are o fată cu regretatul actor Horia Şerbănescu. Când a fost descoperită era… operator telex la Timişoara! Smaranda Oţeanu, Sanda Manu, Vasile Donose, Jolt Kerestely, Ion Cristinoiu, Camelia Dăscălescu şi regretatul Dorin Teodorescu au depănat alte "secrete" din timpul jurizărilor. Ca şi Marcel Roşca, baimăreanca Florina Cupşa s-a orientat către operă, editând chiar un CD cu arii din opere şi operete, în Olanda (aici a interpretat aria Violetei din "Traviata" de Verdi, acompaniată la pian de prof. univ. Crimhilda Cristescu). Studiază pianul de la 4 ani, a

Angela Stoenescu

câştigat Trofeul la 20 de ani, în 1985, iar a doua zi toate ziarele au scris că mai bine s-ar lăsa de muzică şi s-ar apuca de… filatură! Un câştigător simpatic a fost “ochelaristul” Adrian Ionescu, la 22 de ani, în 1969. Cu numai 3 zile înaintea finalei de la “Stea” devenea absolvent al Facultăţii de Construcţii Hidrotehnice. Stabilit în Italia, are o fiică, Ioana, care în 1994 a fost “Miss Veneţia”. Până în 1974 Adrian a cântat, inclusiv la Teatrul “C. Tănase”, apoi a făcut teatru la Ansamblul artistic al UTC. A plecat din ţară în 1986, fiind în prezent expert internaţional în materiale geosintetice. Acompaniat la pian de Radu Simion jr.,

Alexandra Canareica

ne-a reamintit amuzantul cuplet cu care a făcut senzaţie pe vremuri, “Piciorușul Aglăiţei”. Două câştigătoare venite din ţară (de altfel, pe atunci nu era, ca acum, o marginalizare a provinciei) au stârnit la rândul lor nostalgii. Nu foarte “silfidă” la trup, Doina Moroşanu i-a impresionat pe cei de la “Stea” cu calităţile sale vocale la un concurs desfăşurat la Galaţi; pe atunci era asistentă medicală la Vaslui. A triumfat în sezonul 1976-1977, lansând compoziţia lui Sile Dinicu “Tu m-ai fermecat”, pe care a cântat-o acum acompaniată la pian de compozitorul cu care colabora în acea perioadă, George Natsis. De profesie matematician, Alina Mavrodin a câştigat “Steaua” în sezonul 1986-1987 şi Trofeul “Mamaia” în 1987. La Târgovişte se află, alături de soţul său, în fruntea unui trust de presă şi a condus în localitatea sa natală, Pucioasa, corala de copii “Alianţa veselă”, cu care în 1992 a dobândit un important premiu internaţional în Bulgaria, cu musicalul “Zâna cea bună” de Ştefan Elefteriu, pe versuri de Angel Grigoriu. De altfel şi în spectacol a oferit o secvenţă, “Haina”, din musicalul “Păguboşii” de Laurenţiu Profeta. Cât de greu era să ajungi în finală la “Steaua fără nume” ne-a spus-o Gabriela Sauciuc: a fost selecţionată în 1975, la 19 ani, şi a ajuns la “Stea” abia în… 1982! A absolvit Conservatorul, predă muzică pentru cei mici, compune mult pentru această vârstă, conduce formaţia “Miracol”. Înainte însă de a se dedica micuţilor a evoluat la festivalul de la Mamaia în 1984 şi 1985 în fruntea unor grupuri vocale; în emisiune a dat viaţă compoziţiei proprii “Te iubesc”. Încă de la data respectivă Angela Ciochină nu mai era suplă şi refuza să apară în public, dar nu putem uita că a fost una dintre cele mai frumoase voci ale concursului. Simona Patraulea a descoperit-o la festivalul “Florile Ceahlăului” de la Piatra Neamţ, pe când era elevă şi cânta… muzica populară! La Conservator a fost colegă cu Mihaela Runceanu - de an, de grupă, de cameră la cămin! A predat un timp la Şcoala populară de artă, a compus câteva melodii frumoase, după care a survenit acea deprimare care i-a afectat mult starea sănătăţii; să sperăm că va reuşi să revină, este o artistă de o muzicalitate aparte.

Spuneam mai sus că “Steaua fără nume” era un spectacol atractiv, deloc monoton şi plicticos cum sunt cele de azi, când se cântă şi doar atât. Se mergea pe ideea că un aspirant la glorie trebuie să posede multiple calităţi artistice, de aceea în cele 3 etape concurenţii erau supuşi la probe cum ar fi dansul (acum Stela Enache a valsat impecabil, ca pe vremuri în concurs, alături de balerinul Mihai Glodeanu de la Teatrul “C. Tănase”), pantomima, citire solfegiu, dicţie, poezie, recunoaşterea interpretului (deci cunoştinţe muzicale)! Una din cele mai proeminente personalităţi lansate de “Steaua fără nume” este cu siguranţă Corina Chiriac, câştigătoare în mai 1970. Actriţă cu diplomă, ea îşi aminteşte cum regizorul Sorin Grigorescu a învăţat-o să urce scările cu pantofi cu toc! Corina a crescut într-un mediu muzical, tatăl său fiind reputatul compozitor Mircea Chiriac, iar mama - profesoară de pian. Ea însăşi

Alina Mavrodin

cânta perfect la pian, iar pe parcursul celor 3 etape a năucit pur şi simplu juriul şi telespectatorii atât cu personalitatea sa, cât şi cu repertoriul ieşit din comun: “Valurile Dunării” de Ivanovici, “Serenada” de Mircea Chiriac, “Concert” de Rahmaninov, canţonete, o parodie după “Rigoletto”, iar în ultima etapă “My Fair Lady”. Evident că, înafară rolului de amfitrion fermecător, ea a încercat să ne convingă… “Opriţi timpul!”, dar din păcate acest lucru este imposibil. Tot ce le-a rămas zecilor de participanţi a fost să cânte cu toţii, în cor, melodia care era leit-motivul concursului, “A 8-a minune a lumii” de Marius Ţeicu. Chiar aşa, nu este şi muzica una dintre minuni? Poate face la TVR cineva o minune şi ne readuce concursul “Steaua fără nume”!

Jeanina Matei

Florin Răducanu & Dalila Cernătescu pe CD

Recent, la Art Jazz Club din Capitală (Sala Passage), a avut loc lansarea albumului „Revealing the Romanian Traditional Music on Jazz" (înregistrat în Clubul „Porgy & Bess" din Viena în octombrie 2010) în prezența muzicienilor respectivi de pe CD, a mai multor colegi şi invitați, a unui numeros public.

Înaintea unui recital edificator au fost prezentate şi ilustrate cu imagini video, scurte secvențe semnificative din activitatea anterioară a principalilor protagonişti, respectiv Florin Răducanu şi Dalila Cernătescu.

Iată de această dată câteva comentarii ale celor invitați să prezinte acest CD la evenimentul respectiv.

Anca Romeci: Hăruit de stele, iubit de toți cei care au avut privilegiul să îl cunoască şi predestinat laurilor- Florin Răducanu-creatorul-interpret şi omul pasionat de meditația asupra sensurilor profunde ale universului (astrologie, numerologie, istoria filozofiei şi a religiilor...) mă trimite, nu întâmplător, cu gândul la muzicianul suprem John Coltrane, cel care din credința într-un Dumnezeu al tuturor religiilor pornise cu explorările sale în căutarea structurii sonore universale, pitagoreica vindecătoare de boli şi îmblânzitoare de fiare. Da, iar întocmai miticului inițiat "Trane", Florin Răducanu merge cu fiecare proiect al său tot mai departe în investigarea "buricului lumii", sursei tuturor muzicilor. Fapt dovedit - intuiția raportării la universal, dublată de ştiință, discernământ şi stăpânirea cu virtuozitate a undelor arhitectonice conferindu-i bifronsului classician- jazzman accesul la experimente alchimice dintre cele mai provocatoare cu eleganță şi stil: jazz-ul simfonic, cele 1001 de "mood"-uri bachiene, chopiniene sau enesciene şi, mai nou, solară înainte de toate transmutare a folclorului în jazz, proces în care limbajul mistic al muzicii recunoaşte frăția de sânge albastru a *doinei* cu *blues-ul* afro-american, sau a muzicii celte cu matricea arhetipală tip Maramureş-Oaş.

La fel de frumos ca un Keith Jarrett quartet (deşi trebuie să recunosc că în piesa cu numărul patru, "Maramureş, plai cu foi", l-aş înrudi în topul preferințelor mele cu repetitivitatea de jazz-sud african marca Abdullah Ibrahim) - sună live la Porgy & Bess din Viena, octombrie 2010, cvartetul lui Florin Răducanu, menit parcă a țese un cocon aurit de improvizație jazz-istică în jurul nimfei tematice expuse de Dalila Cernătescu (şi aici consider că mai presus de CV-ul ei ajunge să exclam - *O veritabilă aristocrată a naiului!*). În rest, mărturisesc că dând replay acestui demers ethno-jazz pe cât de dens pe atât de răsfățat de superbie armonico-melodică ajung la concluzia că ar fi unul dintre puținele de gen pe care să îl iei cu tine până şi pe o insulă pustie de la capătul lumii şi al crizei financiare *Revealing the Traditional Romanian Music on Jazz* ! - sau pur si simplu albumul care nu s-ar fi născut niciodată în absența magicei sale inspiratoare - Dalila Cernătescu!

Olivia Cristina Sima: Colaborarea artistică dintre naista Dalila Cernătescu şi pianistul Florin Răducanu datează încă din perioada studenției, iar din proiectele muzicale ale celor doi protagonişti amintim câteva: concertul de Crăciun care a avut loc în 2004 la "Sala Palatului", împreună cu Big Band–ul Radio condus de trombonistul american Tom Smith, recitalul susținut la Ateneul Român doi ani mai târziu, în 2006, cu ocazia acordării Premiilor Revistei de Atitudine şi Cultură "Cuvântul", concertul prezentat pe scena festivalului de jazz „Swinging Jazz Fest", desfăşurat la Viena în anul 2007, turneul din Malaezia în 2008, unde au prezentat proiectul „Panflute in the Music of the World".

Anul trecut, în anul 2010, în cadrul festivalului de jazz "Hot Romania IV", care a avut loc tot în capitala Austriei - Viena, Dalila, Florin şi colegii lor din "Art Factory Jazz Group" au realizat înregistrările care alcătuiesc acest album: "Revealing the Romanian Traditional Music on Jazz". Această frumoasă întâmplare muzicală evidențiază o dată în plus bogăția şi valoarea folclorului nostru, bine reprezentat pe disc mai ales pentru zona nord – vestică (Maramureş), dar şi pentru sud (Oltenia şi Muntenia) şi sud – est (Dobrogea). Din împletirea stilurilor muzicale complexe, atât Dalila Cernătescu, cât şi Florin Răducanu ies în câştig: ea a venit cu un "bagaj" consistent de folclor şi muzică clasică, iar el cu fericita combinație dintre clasic şi jazz, devenită deja o caracteristică definitorie. Deloc mai prejos, partenerii lor de scenă contribuie efectiv la calitatea înaltă a produsului finit, în cazul de față albumul recent lansat "Revealing the Romanian Traditional Music on Jazz".

Alexandru Şipa: În principiu, despre cei doi protagonişti ai CD-ului „Revealing the Romanian Traditional Music on Jazz", am putea vorbi doar de bine. Prea sunt multe şi valoroase rezultatele activității lor creative, interpretative şi didactice. Dar pentru a echilibra comentariile colegelor mele, mă voi rezuma de această dată la câteva considerații generale despre Florin Răducanu şi acest album.

Urmăresc şi admir creația şi

interpretarea acestui excelent compozitor, pianist şi lider de formație, ca şi a tuturor celor care se impun cu adevărat pe scena românească de jazz.

În cazul subiectului nostru prezent, pot spune cu satisfacție, şi o pot confirma toți colegii mei de breaslă, că nu a existat până acum nici o apariție a acestuia live ori înregistrată pe CD, la Radio şi sau TV care să dezamăgească. Din contră.

Florin Răducanu a convins permanent prin rezultatele componistice şi interpretative, prin maturitate şi profunzime, prin sensibilitate şi virtuozitate, prin măiestria artistică în alegerea şi expunerea/dezvoltarea jazz-istică, improvizatorică a temelor fie că acestea proveneau din repertoriul standard, din muzica clasică sau din folclor precum o demonstrează elocvent acest nou CD, prin ingeniozitatea proiectelor propuse şi nu în ultimul rând prin colegii de formație la care a apelat.

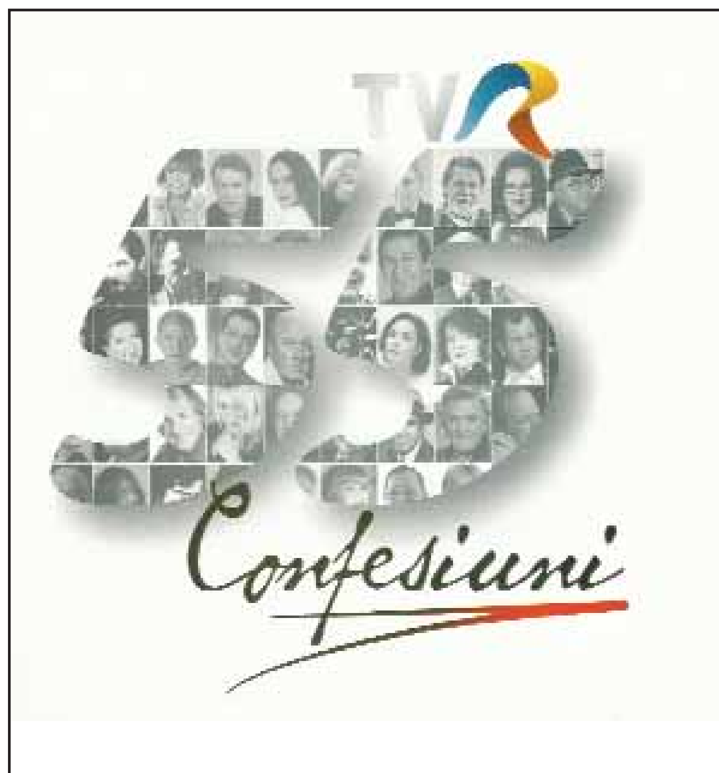
Este mai mult decât evident că şi naiul, prin implicarea superbă a Dalilei Cernătescu, dar şi bogăția folclorului autohton, îi oferă lui Florin Răducanu un prilej inedit de simbioză muzicală ce poate constitui un adevărat model pentru confrații săi întru jazz.

Pe scurt şi în concluzie, putem afirma cu certitudine că Florin Răducanu şi Dalila Cerătescu secondați cu brio de Adrian Flautistu la contrabas şi Eugen Nichiteanu la baterie, realizează prin acest CD, un nou şi ascendent punct de referință şi de interes pentru jazz-ul românesc (fani, muzicieni şi comentatori/ promotori).

„55 de ANI de TVR în 55 de CONFESIUNI”

Marius GHERMAN

La sfârşit de an a avut loc lansarea cărţii „55 de ANI de TVR în 55 de CONFESIUNI”, proiect propus şi realizat de Liana Săndulescu, Iuliana Marciuc şi Oana Georgescu, cu aportul echipei emisunii “CONFESIUNI” (TVR2). Realizat în colaborare cu Biblioteca Metropolitană Bucureşti şi cu Editura “Biblioteca Bucureştilor”, acesta cuprinde şi un DVD cu 55 de mărturisiri de suflet ale unor mari personalităţi artistice care au fost invitate, de-a lungul timpului, în emisiunea Iulianei Marciuc. La evenimentul de lansare a participat un număr impresionant al personalităţilor care fac subiectul cărţii, strâns legate de activitatea Televiziunii Române şi de cei 55 de ani pe care această instituţie i-a împlinit în ultima zi a anului trecut: Margareta Pâslaru, Stela Popescu, Florin Piersic, Constantin Codrescu, Dinu Săraru, Mirela Fugaru, Ileana Stana Ionescu şi soţul său, Dr. Andrei Ionescu, Vladimir Găitan, Ion Lucian şi soţia sa, Paula Sorescu Lucian, Marius Ţeicu, George Mihăiţă, Emilia Popescu, Sanda Ţăranu, Tora Vasilescu, Virgil Ogăşanu, Mircea Baniciu, Pompei Hărăşteanu, Cornel Todea. Au mai fot prezenţi Alexandru Lăzescu, Preşedinte-Director General al TVR şi Dr. Florin Rotaru, director Biblioteca Metropolitană Bucureşti, Ioana Bogdan, Alexandra Cepraga, Nicolae Modreanu, compozitorii Andrei şi Jolt Kerestely, Alexandru Mironov, Gen.(r) Dr. Mircea Chelaru, Maria Bumbaru, Preşedinta Asociaţiei Detectivilor Particulari din România etc. Cartea va fi

donată bibliotecilor judeţene din ţară şi poate fi descărcată online de la adresele www.bmms.ro, www.bibliotecametropolitana.ro şi www.tvr.ro/tvr2

(Foto: Ioana Damian şi Bogdan Păun)

M. Pâslaru, J. Kerestely, O. Georgescu, A. Kerestely, I. Marciuc, Fl. Rotaru

Premiile „MIHAI MAXIMILIAN” la Teatrul Tănase

Dedicate memoriei şi amintirii unuia dintre cei mai prolifici autori de texte de revistă, Premiile „MIHAI MAXIMILIAN” pentru contribuțiile speciale aduse Teatrului de Revistă “Constantin Tănase“ au fost acordate anul acesta de Fundația StelaR a Stelei Popescu şi a lui Alexandru Arşinel, în cadrul spectacolului “*Aplauze, Aplauze*”. Un spectacol regizat de maestrul Bițu Fălticineanu şi dedicat celor peste 30 de carieră a cuplului (cei doi au debutat în 1978 în *“Nevestele vesele din Boema”*). *“Este un spectacol – remember fastuos, cu texte excepționale pe care noi le-am jucat de-a lungul anilor”* - declara actorul Alexandru Arşinel, directorul Teatrului de Revistă. “*Am readus ceva din parfumul de altă dată al Grădinii Boema şi al Revistei româneşti“.* Printre laureații edițiilor de până acum s-au numărat Margareta Pâslaru, actrița Adriana Trandafir, interpretul Nicolae Nițescu (artist al Teatrului de Revistă “Constantin Tănase”, acesta a fost premiat în 2010 cu ocazia spectacolului aniversar dedicat celor 80 de ani de viață şi 60 de ani de carieră), arh. Theodora Dinulescu, scenograf, şi tinerii actori Cristian Simion şi Nae Alexandru. Laureații anului 2010 au fost actrițele Tamara Buciuceanu – Botez şi tânăra Ana Maria Donosa, protagoniste ale spectacolului “*Aplauze, Aplauze*”. Regretatei actrițe Anda Călugăreanu, care a jucat la Teatrul Tănase, i-a fost acordat Premiul „MIHAI MAXIMILIAN” “in memoriam”, diploma fiind înmânată fiicei sale, Ioana Tufaru. (**Radu PAMFIL**)

A. M. Donosa, S. Popescu, Al. Arşinel, T. Buciuceanu

Despărțiri

Ce oare le face pe nişte artiste tinere, talentate, frumoase să-şi ia zilele? Probabil nu vom şti niciodată... După Mădălina Manole şi soprana Roxana Briban, iată că şi **Mălina Olinescu** a ales să se despartă de această lume, aruncându-se în gol de la etajul VI al blocului unde locuia, undeva în zona Gării de Nord. Tulburător este faptul că tatăl solistei, actorul Boris Olinescu, şi-a găsit sfârşitul prăbuşindu-se în gol de la etaj, dar se pare că atunci n-a fost vorba de sinucidere. Mălina este fiica binecunoscutei cântărețe Doina Spătaru, fiind născută pe 29 ianuarie 1974, la Bucureşti. Având muzica în sânge, începe să cânte încă de la 5 ani, face apoi parte din corul gimnaziului, pentru ca adevărata consacrare să vină în 1996, când este selecționată de Titus Munteanu în celebrul său show “Şcoala vedetelor”. În acelaşi an cucereşte premiul II la Mamaia, cu o piesă compusă de prietenul din copilărie şi colegul de la “Şcoala vedetelor”, Călin Geambaşu, pentru ca peste 2 ani să reprezinte România la finala Eurovision de la Birmingham, cu piesa lui Adrian Romcescu, “Eu cred”. Un an foarte bun a fost şi 1997, cu premiul I la Mamaia, secțiunea “Şlagăre”, şi tot premiul I la “Cerbul de aur” de la Braşov, pentru ca în 1998 să se claseze, cu o altă melodie, pe poziția a 3-a a secțiunii “Creație”, la Mamaia. Între anii 2000 şi 2007 a fost căsătorită cu Dan “Polymoog” Stesco, component al formației Compact. De mai mulți ani era, împreună cu Adriana Vlad, solistă a uneia dintre cele mai apreciate orchestre din țară, cea condusă de Călin Geambaşu, cu care avea numeroase contracte. Dacă a fost vorba de o depresie legată de profesie nu s-a pus problema, deci, a lipsei banilor sau a angajamentelor, ci de dezamăgire provocată de nivelul penibil la care a ajuns muzica românească pe micul ecran, la radio sau în concerte – o lume în care artiştii de valoare nu-şi mai găsesc locul. La fel simțea şi Mădălina Manole...

Tot la sfârşit de an am mai pierdut un prieten; nu era cântăreț, ci unul dintre cei mai mari colecționari de muzică din România, dr. Ştefan Sihota. La câte emisiuni de la Radio muzica la zi nu era procurată de la el, la câte programe “Meridianele cântecului” de la TVR nu contribuise cu filmări “clandestine” pe care mi le dădea pe videocasete! Colecția sa muzicală era absolut impresionantă, muzica era refugiul său secret. Medic ginecolog renumit la Spitalul “Filantropia”, a asistat la venirea pe lume a copiilor unor celebrități cum ar fi Margareta Pâslaru, Cristian Țopescu, Horațiu Mălăele, George Mihăiță, toți aceştia fiind alături de el la plecarea spre o lume mai bună...

U. OCTAVIAN

Bucuriile muzicale ale iernii

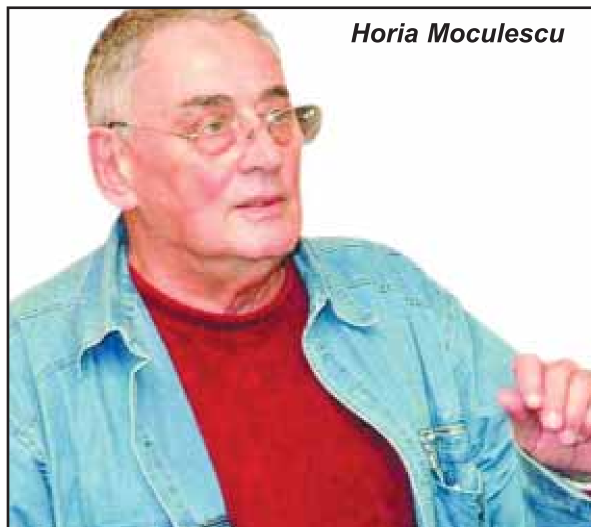
Lidia BOROBETE

Am consacrat extraordinarei Gale Ovo Music, aşa cum merita, numeroase pagini, fiindcă a fost un eveniment al sfârşitului de an. Scriam în cronică că este revoltător faptul că TVR, televiziunea publică, n-a făcut loc în programele ei (care ar fi câştigat puncte bune de rating, fiind foarte slabe!) acestui spectacol de excepţie. Aşa cum vă informam, Ovidiu Komornyik a angajat pe propria cheltuială un car performant de filmare, cu profesionişti redutabili, urmând ca ulterior să propună filmările unui post TV interesat. Şi cine credeţi că a acceptat imediat să difuzeze filmul spectacolului? ProTV? Aş, era prea ocupată cu "Vocea României", concurs la care, aşa cum ne spunea revoltat redutabilul regizor muzical Jolt Kerestely, se auzeau doar orchestra şi publicul şi nu ce era mai important, vocea! Antena 1? Nici atât, cei de acolo se concentrau pe eşecul numit "X Factor". TVR? Cum putem să ne gândim la aşa ceva, doar se cheamă Televiziunea ROMÂNĂ, iar în concert evoluau mare parte din vedetele muzicii noastre uşoare, în faţa cărora TVR ar trebui să stea în genunchi! Ei bine, Gala Ovo Music a fost retransmisă în două "tranşe", la orele prânzului (sperăm în reluări şi la ore de audienţă mai mare, deşi erau zilele Crăciunului şi lumea stătea în faţa televizoarelor), de postul TURCESC, ca acţionariat, Kanal D!! O lecţie de management şi inspiraţie din partea responsabililor acestui post, deşi nu la ei au scris istorie Angela Similea, Ovidiu Komornyik, Gabriel Dorobanţu, Corina Chiriac, Adrian Daminescu, Sanda Ladoşi, Gabriel Cotabiţă, Ileana Şipoteanu, Daniel Iordăchioae, Oana Sârbu, Florin Piersic, Mihai Constantinescu şi toţi ceilalţi, ci la TVR! Cu sunet şi lumini de clasă, această veritabilă gală a muzicii uşoare româneşti a dominat tot ce s-a difuzat pe micile ecrane, în plan muzical, în ultimele zile ale anului.

Marius Ţeicu

TVR s-a implicat însă (adică nu atât TVR, cât emisiunea "O dată-n viaţă", cu realizatorii şi cu prezentatoarea Iuliana Tudor) în "Gala premiilor de excelenţă Electrecord", ceea ce este foarte bine, casa de producţie aniversând 80 de ani de la înfiinţare. Spunându-i şi noi "La mulţi ani!", aşteptăm cele 4 gale anunţate pentru anul viitor (când de fapt se împlinesc cei 80 de ani), profilate pe genuri, pentru că acum a fost un amestec nefericit de muzică uşoară şi populară. La folclor au primit distincţiile respective (de precizat că artiştii nu au fost plătiţi nici de Electrecord, nici de TVR, ceea ce este jenant) Angela Moldovan, Nicolae Sabău, Maria Ciobanu, Gheorghe Zamfir, Benone Sinulescu, Mioara Velicu, Nicolae Furdui Iancu, Maria Cârneci, Ionela Prodan, Constantin Enceanu, Petrică Mîţu Stoian, Ştefania Rareş, Gheorghe Turda, ş.a., acompaniamentul fiind asigurat de o orchestră profesionistă, "Lăutarii" de la Chişinău, dirijor Nicolae Botgros. În schimb, la muzică uşoară (cine o fi avut această idee nefericită?) nu s-a apelat la o orchestră specializată, în primul rând la big-bandul Radio, dirijat de Ionel Tudor, ci la o orchestră... simfonică, dirijată de Daniel Jinga.

M. Voica, A. Moldovan

Horia Moculescu

Nu e de mirare că unii solişti au evitat să cânte cu aceasta, mai ales că, ni s-au plâns unii dintre

protagoniști, au fost puține ore de repetiții, în ultima clipă, iar punctualitatea a lăsat de dorit. Au fost premiați Horia Moculescu, Marina Voica, Margareta Pâslaru,

M. Bălan şi M. Mândrilă cu... Moş Crăciun!

Stela Enache, Temistocle Popa, Ilie Micolov, Cornel Constantiniu, Mihaela Mihai, Gabriel Dorobanțu, Sanda Ladoşi, Marius Țeicu, George Nicolescu, Doru Stănculescu, ş. a. În justificarea organizatorilor se vorbeşte de acei artişti care "în cariera lor au stabilit adevărate recorduri ale vânzărilor de albume", ceea ce nu prea este valabil la toți cei de mai sus. În schimb ne-au sunat la redacție şi şi-au exprimat regretul că n-au fost invitați Alexandru Jula, Marian Nistor (el şi formația Savoy au la activ zeci de albume de succes la Electrecord), Cristian Popescu, ca să nu mai vorbim că, dacă a fost vorba de distincții omagiale, se cuvenea să nu fie uitate nume cum ar fi cele ale Cameliei Dăscălescu (91 de ani), Paul Urmuzescu (84 de ani), Nicolae Nițescu, Constantin Drăghici şi mulți, mulți alții... Emoționant a fost însă faptul că au fost acordate premii "In memoriam" regretaților Vasile Veselovschi, Ştefan Bănică, Florin Bogardo, Vasile V. Vasilache, deşi lista îi putea include, obligatoriu, şi pe Cornel Fugaru, Anton Şuteu, Titel Popovici, Petre Mihăescu, pentru a ne referi doar la cei care ne-au părăsit de curînd. Dar, dacă într-adevăr cele 4 gale vor avea loc, toate acestea vor putea fi remediate.

Zilele de sărbătoare ne-au prilejuit din nou constatarea că, în ciuda crizei, oamenii de bine care iubesc şi sprijină muzica sunt mereu alături de artişti. Este cazul lui Marin Mândrilă, care, la "Mari Vila Construcții", a invitat un florilegiu de artişti valoroşi, dintre care unii au încântat publicul şi în noaptea de Revelion, la elegantul hotel "Mari Vila Best Western": Mioara Velicu, Gelu Voicu, "Taraful din Teleorman", talentatul solist de muzică uşoară Marius Bălan, absolvent al Universității Naționale de Muzică din Bucureşti. Un public entuziast a aplaudat frenetic un show elegant şi atractiv, retransmis ulterior de OTV. Organizatorii să nu se mai plângă, iată că se poate!

„Vocea României"?

S-a încheiat prima ediție a concursului difuzat de ProTV, "Vocea României". Dacă vă aşteptați cumva ca învingătorul să fie "Vocea" (aşa i se spunea lui Frank Sinatra, "The Voice", dar în cazul lui era cât se poate de potrivit!), veți fi uşor dezamăgiți, chiar dacă **Ştefan Stan**, 34 de ani, din Bucureşti, a fost cu un cap mai răsărit decât colegii săi din finală, în opinia publicului. Juriul (Loredana Groza, Marius Brenciu, Smiley, Marius Moga), alături de public i-a selecționat pe cei patru pentru finală, deşi în opinia multora alții ar fi meritat mai mult... În finală ei au avut de trecut diverse probe muzicale (unde e "Steaua fără nume", cu examenele sale atât de complexe?), între care cea în care au avut de cântat alături de nume notorii: Dragoş Chircu, locul 2, a evoluat alături de Pepe, Iuliana Puşchilă, locul 3, cu Voltaj, Cristian Sanda, locul 4, a avut-o alături de el pe Felicia Filip. Câştigătorul marelui premiu de 100.000 de euro (nu e cam mult?) a cântat "Vivo per lei" în duet cu Andra, după ce anterior interpretase "Satisfaction" (Rolling Stones) împreună cu "profesorul" său din concurs, Smiley. Show-ul a fost bine realizat, colorat şi dinamic, din păcate, aşa cum spunea reputatul compozitor şi regizor muzical Jolt Kerestely, captarea vocilor, tocmai a vocilor, a lăsat

mult de dorit. Excepțională, însă, prestația orchestrei conduse de compozitorul George Natsis.

CRAIOVA -19

Gabi MATEI

Festivalul concurs naţional studenţesc "Rock, Jazz, Folk", al C.C.S. (Casa de Cultură a Studenţilor) Craiova, aflat la cea de-a 19-a ediţie, este un concept unic în cadrul festivalurilor studenţeşti de la noi din ţară, prin alăturarea, în cadrul unei singure ediţii, a celor trei genuri muzicale. Este cel mai vechi sub acest aspect şi singurul "în viaţă", fiind un brand al C. C. S. Craiova şi al oraşului. Experienţa primelor ediţii i-a încurajat pe organizatori în alăturarea celor trei genuri, fiind un lucru demonstrat faptul că publicul iubitor de rock acceptă, spre exemplu, jazz-ul şi folk-ul !

Pornit în 1978, pe vremea când Casa studenţilor din Craiova nu avea încă o sală de spectacole proprie, la clubul "Electroputere", festivalul are « vârsta » de 33 de ani. Aici au participat "nume" notabile, astăzi, în muzica rock, jazz şi folk din România: Compact, Holograf, Domino, Redivivus, Survolaj, Voltaj, Johnny Răducanu, Marius Popp, Timpuri noi, etc., unele dintre ele ocupante ale unui loc pe podium sau câştigătoare ale marelui premiu. De remarcat că acest mare premiu nu a fost acordat decât de 4 ori în 18 ediţii, fapt care demonstrează exigenţa juriilor de-a lungul timpului. La începutul anilor '80 revista Billboard publica sub semnătura lui Octavian Ursulescu o notă despre ediţia din 1979 a festivalului, la care Domino (Sorin Chifiriuc) obţinea Marele premiu, Redivivus ocupa locul 1, iar Adrian Romcescu - locul 1 la solişti vocali.

Ediţia a 19-a are un caracter aparte, căci vine după o perioadă lungă, de 9 ani, de "tăcere" şi s-a dorit a fi o continuare şi un nou început, De aceea, această ediţie a cuprins cronici despre cele trei genuri, cu exemplificări audio-video, recitaluri ale unor solişti şi grupuri care activează în cadrul C.C.S., dar şi invitaţi de marcă. Nikos Themistocle, vechi muzician şi directorul festivalului, cel care se zbate pentru menţinerea lui în viaţă, din ale cărui prezentări am preluat unele pasaje. a găsit şi un slogan inspirat şi actual pentru afiş: CELEBRATING LIVE MUSIC, AGAINST VIOLENCE AND DRUGS !

Luna Amară

Programul a fost următorul. Prima zi – jazz (pentru această seară sala fiind amenajată aparte, cu mese ornate festiv, în stil de club): Concurs: - Plenty(CCS-Sibiu) – Jump (CCS-Cluj-Napoca) - Mihaela Patran & ART (CCS-Craiova). Recital: GUILTY LEMON (Sibiu), BASORELIEF (reuniţi anul această după 30 de ani de pauză). A doua zi: - Florin Manolescu (CCS-Galati-folk), Andreea Chirica (CCS-Craiova-folk) - Mihaela Patran & Art (CCS-Craiova-folk) - Secret Society (CCS-Bucuresti - rock) - Alina Amon (CCS-Craiova-folk) - No Antidote (CCS - Craiova - rock) - Selma Goga (CCS-Craiova-folk) – Equilibricks - (CCS-Galaţi -rock). Recital: AVATAR, VIŢA DE VIE. A treia zi. Concurs: - Ciprian Cotruţa (CCS-Iasi-folk) - F.A.N. (CCS-Brasov-rock) - Click Life (CCS - Iaşi-rock) - High Seas (CCS-Craiova-folk) – Phaser (CCS-Timisoara-rock). Recital: Bogdan Grosu), LUNA AMARĂ, COLIBRI.

Juriul, compus din Florin-Slviu Ursulescu (preşedinte folk-rock), Florian Lungu (preşedinte secţia jazz), Gabriel Vlăduţ (prezentatorul dintotdeauna al festivalului, cu istorioare depănate timp de trei seri), Florin Şişu (Radio Craiova), Dorin Margărit (director CCS), a stabilit următorul palmares: premiul la categoria jazz - Plenty din Sibiu. Premiile pentru rock şi folk - formaţia F.A.N. (CCS Braşov), respectiv Andreei Chircă (CCS Craiova). Spre deosebire de alte concursuri, s-a hotărât să se dea doar premiile întâi, fără alte locuri şi ierarhii. Premiul presei - No Antidote.

Ca de obicei la Craiova, amănuntele organizării au fost puse la punct cu minuţiozitate. Au existat ecusoane şi afişe bine realizate, publicul studenţesc a avut intrarea liberă (deşi, conform obiceiului autohton, nu a respectat orele de începere), sonorizarea a fost bună (cu excepţia unor defecţiuni nedatorate sunetiştilor). Aşadar, o ediţie reuşită, un nou start îmbucurător. Directorul CCS Craiova, Dorin Mărgărit, a spus că „atâta timp cât voi fi aici, voi încerca să fac câte o ediţie în fiecare an". Aşa să fie!

Viorile Gliga – 20 de ani!

Mihai CHIHER

De fapt, nu e vorba numai de viori (apreciate la superlativ de însuşi marele muzician, lord Yehudi Menuhin!), ci de toate instrumentele cu coarde, prezente în cele mai importante orchestre din România şi din lume. Evenimentul la care ne referim, desfăşurat în faţa a peste 500 de invitaţi, mulţi dintre ei colaboratori în cele două decenii de mari succese, a fost de fapt un omagiu adus familiei Gliga, o mândrie a Reghinului, dar şi a ţării. Într-un emoţionant film de 20 de minute a fost retrasată istoria acestei familii perfecte, cu începuturile timide ale celor doi reputaţi lutieri de azi, Vasile Ghiorghe Gliga (deputat în Parlamentul României) şi Elena Gliga, cu micul atelier de acum 20 de ani, devenit azi o fabrică de anvergură, pe porţile căreia ies instrumente muzicale care pornesc în întreaga lume... De altfel, dacă tot ne referim la instrumente (Cristi, fiul celor doi, este stabilit în SUA, conducând un mare magazin cu produse Gliga), spectacolul de la "Castel" (gazdă a atâtor concursuri majore de dans sportiv) a debutat cu un cvartet atipic, ce cîntă (e vorba doar de violă şi violoncel, fireşte) pe instrumente Gliga. Aparţinător de Filarmonica de Stat din Arad, Creative Quartet este atipic pentru că include nu numai instrumente cu coarde (violă-Raluca Budeanu, violoncel-Andreea Jurcă), dar şi oboi (Sorin Micula) şi fagot (Săndel Lazăr). Povestea succesului familiei Gliga este practic imposibil de depănat în totalitate, cu atât mai mult cu cât nu se referă doar la instrumente muzicale, ci şi la dans sportiv (Vasile Gliga este preşedintele Federaţiei naţionale de specialitate), agricultură, învăţământ, organizarea de mari evenimente. Tot ce s-a întâmplat în aceşti 20 de ani are ca obiectiv, în prim-plan, omul, pentru că despre asta e vorba, pasiune şi dragoste de oameni. Filmul-istoric a reamintit celor prezenţi cele 10 ediţii ale "Zilei recoltei", "Balul vânătorilor", "Balul însuraţilor", celebra "Mămăligă" de dinaintea Sărbătorilor de iarnă, la care se adaugă numeroasele simpozioane, participări la festivalurile de pe Valea Gurghiului sau Valea Mureşului, implicarea în comunitate fiind permanentă. O bună dovadă este sprijinul permanent acordat orchestrei Şcolii de muzică din Reghin, dirijată de prof. Diana Stoica; nelipsită de la "Ziua recoltei" şi figurând în calendarul aniversar pe 2012, orchestra a susţinut un aplaudat recital.

Sunt lucruri care nu se predau la Conservator, care nu se învaţă la nici un curs de management, sunt lucruri pe care le faci nu pentru că aşa trebuie, ci pentru că aşa simţi; aici se face diferenţa dintre banal şi memorabil şi aici este explicaţia succesului familiei Gliga. Dacă v-aţi întrebat vreodată ce puncte comune au viorile şi dansul, veţi fi răspuns, evident, muzica. Şi totuşi este doar o fracţiune din ceea ce cu siguranţă familia Gliga n-a numit niciodată "implicare socială", chiar dacă pur şi simplu a făcut-o, şi nu doar în dans. Acest capitol ar trebui să fie unul dintre cele mai lungi din istoria companiei, dacă ar fi să pomenim fiecare gest, atitudine şi sprijin care, direct sau indirect, au fost făcute de-a lungul timpului. Cum am putea uita cele 10 ediţii ale concursului naţional de dans sportiv "Cupa Mirona", purtând numele Mironei, cel mai tânăr dintre copiii familiei, mare campioană de dans sportiv? Dar dacă vorbim de dans, mulţumirile se îndreaptă în primul rând către toţi părinţii şi copiii care au avut încredere şi au ales Gimnaziul privat "Mirona" şi Clubul "Dansul viorilor". Sutele de premii internaţionale şi naţionale au fost evocate într-un film, după care micuţi dansatori au făcut o gustată demonstraţie. Sigur, ei au dansat samba, cha-cha sau vals aşa cum o fac cei aflaţi la început de drum, dar momentul culminant legat de dans a fost oferit de vice-campioana mondială şi multipla campioană naţională Mirona Gliga-Toncean, revenită pe parchet la numai 7 luni după ce a adus pe lume o superbă fetiţă, Maura! Show-ul pregătit de ea şi de noul ei partener, cu care s-a antrenat în Spania, Roman Ciflicli, a fost absolut senzaţional, făcîndu-ne să aşteptăm cu nerăbdare campionatele naţionale viitoare, unde cei doi vor concura în premieră în această formulă.

Ştefan Hruşcă

Au urmat tinerii componenţi ai orchestrei Casei de cultură "George Enescu" din Reghin, dirijată chiar de directorul instituţiei, prof. Ioan Conţiu, un excelent violonist şi vechi colaborator al Grupului de firme Gliga. Toţi, cum spuneam, cântă pe instrumente Gliga, unii dintre ei de când au debutat, de mici copii. Cum ei dau viaţă viorilor Gliga, au fost în mod firesc invitaţi să sărbătorească în "marea familie", printr-un recital extraordinar. Când omului îi face plăcere ceea ce face, timpul zboară...şi aşa au trecut 20 de ani fabuloşi. După un alt film tulburător, cel despre bunicii copiilor de azi (fiica mai mare, Dumitriţa, şi ea de curând mamă, este scenaristă şi consilier parlamentar), a venit surpriza finală. Nimeni din familie nu-şi poate imagina viaţa fără activitatea din compania-mamă, fără să ia parte zi de zi la "concertul" orchestrat de aceşti oameni formidabili. Primele două decenii au fost cu adevărat memorabile, iar muzica acestui concert va fi cântată mai departe, după "partituri" pe care doar familia Gliga le poate bănui... Urând "La mulţi ani!" tuturor acelora care au trăit la un moment dat frumoasa poveste istorisită aici sau care o trăiesc acum, organizatorii au introdus în scenă marea surpriză a serii, pe Ştefan Hruşcă! Evident, cu tulburătoarea "Rugă pentru părinţi", dar şi cu colindele pe care nimeni nu le cântă ca el...

O vedetă a musicalului

Melania OARDĂ

A debutat la numai 8 ani, în anul Revoluției, la Concursul *"Cântarea României"* şi a cucerit Premiul III. Au urmat Premiile II şi I cucerite la edițiile 1992 şi 1993 ale Festivalului Național pentru Copii "Ursulețul de aur" de la Baia Mare. Între 1994-1997 a fost membră şi solistă a corului de copii ,,*Oana"* din Oneşti, dirijor Virginia Lupeş, iar între 1997-2000, membră şi solistă a Corului de Copii şi Tineret *"Symbol"* din Bucureşti, dirijor Jean Lupu. În această perioadă, Ioana Damian Bitere a cucerit premii la Festivalul Coral de Muzică Sacră *«Cu noi este Dumnezeu»* de la Orăştie, la *Concours européen pour Choeurs et Maitrises de Cathedrales,* Noyon, Franța şi la Concursul Internațional Coral de la Bydgoskie, Polonia. Examenul de absolvire a Liceului de Muzică *"George Enescu"* l-a susținut în 2001 cu aria Blondei din "*Răpirea din Serai"* de W.A. Mozart, alături de orchestra de cameră "*Lyceum Strings*", dirijor Petre Andreiesei.

În anul 2000 Ioana Damian Bitere a cucerit Premiul III la Concursul Național de Canto "*Hariclea Darclée"*, apoi a urmat Premiul III la Concursul Național de Lied "*Ionel Perlea"*, Slobozia (2004) şi Premiul II la Concursul Național de Interpretare şi Creație Muzicală "*Paul Constantinescu"*, Ploieşti.

Este licențiată în artă vocală a Facultății de Interpretare a UNMB. Între 2005-2006 a făcut Cursul de Master, specializarea canto, în cadrul Facultății de Interpretare a U.N.M.B., clasa Prof.Dr.Silvia Voinea, dar şi Cursuri de Master susținute de mezzosoprana Claudia Eder (Germania), la UNMB (2005) şi de soprana Ileana Cotrubaş la Florența, Italia (2007). Ca studentă a UNMB a interpretat rolurile Olympia din "*Povestirile lui Hoffmann"* de J. Offenbach, regia Cristina Cotescu, Adela din "*Liliacul"* de Johann Strauss fiul sau Regina Nopții din "*Flautul fermecat"* de W.A.Mozart, ambele în regia lui Ştefan Neagrău, conducerea muzicală fiind semnată de Smaranda Morgovan. În anul absolvirii, 2005, Ioana Damian Bitere a interpretat la Biserica Luterană din Bucureşti Cantata *"Jauchzet Gott in allen Landen"* de J.S. Bach, alături de orchestra "*Harmony Blacksmith*", dirijor Mircea Ionescu. Între 2004-2006 a susținut la Radiodifuziunea Română, în studioul "*Alfred Alessandrescu*", proiectele "*Lecția micului meloman"* şi *"Muzicieni de azi, muzicieni de mâine".*

În 2006 şi 2007, la Opera Națională Bucureşti, a fost protagonista *Atelierului Liric,* cu arii şi duete, în foyer şi a interpretat rolul *copil II* şi rolul *copil I* în "*Flautul fermecat"* de W.A. Mozart, dirijor Vlad Conta, iar la UNMB, a fost *Lakmé* în fragmente din opera cu acelaşi nume de L.Delibes, regizor Ştefan Neagrău. A susținut alături de Camerata "*Dorin Teodorescu*", dirijor Cristian Lupeş, la Muzeul National Cotroceni, Cantata *"Jauchzet Gott in allen Landen"* de J.S. Bach şi *Concertul baroc* la Casa de Cultură din Oneşti. A fost solistă a concertelor „*Capricii autumnale" (*Casa de Cultură a Sindicatelor, Piteşti*)* şi "*Simfonia succesului"* (Ateneul Român), acompaniată fiind de Orchestra Simfonică a Filarmonicii din Piteşti.

În anul 2008 a debutat pe scena Palatului Național al Copiilor, cu Opera Comică pentru Copii (director fondator Smaranda Oțeanu Bunea), a cărei solistă este, în spectacolul *"De la Papageno la Figaro",* acompaniată la pian de Mădălina Florescu. Cariera de succes a frumoasei soprane Ioana Damian Bitere în 2008 a continuat cu "rolul" de solistă a ansamblului cameral "*Collegio Stravagante*" condus de Mihai Ghiga, în concertele "*Emilio de'Cavalieri: Rappresentatione di Anima et di Corpo*", dirijor Adrian Butterfield, coregrafia Mary Collins la Teatrul Municipal "Csiki Jatekszin" şi la Festivalul Internațional al Artelor Spectacolului Muzical ,,*Viața e frumoasă*" (Teatrul Național de Operetă "*Ion Dacian*").

Anul 2009 i-a adus, la Opera Comică pentru Copii, rolul *Rosinei* din "*Bărbierul din Sevilla*" de Rossini, alături de Ansamblul *"Serioso*", dirijor Ciprian Teodoraşcu, iar cel mai nou rol este *Scufița Roşie* din musicalul cu acelaşi nume de Roman Vlad, în regia marii actrițe Stela Popescu, una dintre premierele Stagiunii 2011-2012. În 2010, Ioana a fost solista Corului "*Symbol*" cu ocazia Concertului susținut la Ateneul Român cu ocazia împlinirii a 20 de ani de activitate, dirijor Jean Lupu. A fost profesor de educație muzicală şi canto la Grădinița "Ioana", cartier Cotroceni, şi este profesor de canto al clubului de copii "Contrapunct", director Brenda Petre.

Ioana Damian Bitere a strălucit şi în alte roluri precum *Olympia* din *"Les contes d'Hoffmann"* de J.Offenbach, *Norina* din *"Don Pasquale"* de Gaetano Donizetti, *Lakmé* din opera cu acelaşi nume de L. Delibes, Adela din *"Die Fledermaus" de* J. Strauss, *Serpina* din "*La serva padrona*" de G.B.Pergolesi, *Bastienne* din "*Bastien şi Bastienne*" de W.A. Mozart, *Miss Silberklang* şi *Madame Herz* din "Der *Schauspieldirektor*" de W.A .Mozart, *Papagena* şi *Regina Nopții* din *"Flautul fermecat*" de W.A .Mozart sau *Lisette* din "*Cantata cafelei"* de J.S. Bach. Recent a făcut câteva înregistrări alături de Corul "Symbol" la Ateneul Român. (Foto: Dragoş Bitere)

„Savoy” - brand internațional!

Octavian URSULESCU

Recordurile semnate Marian Nistor și „Savoy” sunt absolut impresionante și cu siguranță foarte greu de egalat de alți artiști! Chiar în momentul când Marian sărbătorește 50 de ani de activitate, iar soția sa Dorina Paraschiv-Nistor, 30, cei doi au lansat albumul nr. 46 (!), „Colindători pe caii de zăpadă”. Albumul include 18 compoziții aparținând lui Marian Nistor și 2 Dorinei Paraschiv-Nistor, pe versuri de M. Eminescu, Macedonski, Panait Cerna, Adrian Păunescu, Grigore Vieru, Ion Lotreanu, Sandu Ştefănescu, precum și ale celor doi protagoniști, cu orchestrații purtând semnătura Marian Nistor și Mircea Drăgan. Imediat după lansarea albumului, cei doi artiști au plecat într-un turneu în îndepărtatul Kazahstan, la invitația ambasadorului României în această țară, Excelența-Sa Emil Rapcea, cu ocazia Zilei Naționale a țării noastre. La spectacolele din Astana, Capitala republicii siberiene, unde au dat de frig și zăpadă, susținute la hotelul de 5 stele Ramada și la Ambasada României, au asistat ambasadori (Spania, Ucraina, Pakistan), oameni de afaceri kazahi și români, reprezentanți ai diasporei române din Astana, Alma-Ata, Karaganda. Spre surpriza și încântarea celor prezenți, ambasadorul Emil Rapcea, cântăreț de excepție, a susținut un recital alături de doi reputați tenori autohtoni, frații Rafael și Dealin. Repertoriul “Savoy” a inclus piese din repertoriul propriu (cunoscutele compoziții ale lui Marian Nistor „Adio, pică frunza” și „Veniți, privighetoarea cântă” fiind interpretate în limba rusă!), precum și folclor. Unul din momentele emoționante a constat în vizitarea Piramidei – simbol al toleranței și cooperării etnice și religioase. Cele două formidabile jubilee (reamintim, 50 de ani de carieră pentru Marian Nistor și 30 pentru Dorina Paraschiv-Nistor) vor fi marcați cum se cuvine, prin albumele nr. 47 („Pe o rază de lumină”), 48 („Căpitane de județ”) și 49 („Țara florilor”)! Valoroșii artiști au fost deja sărbătoriți la Antena 1, OTV, Antena 2, dar și la hotelul Marshal, prin bunăvoința unui mare protector al artelor, dl. Ion Antonescu. În acest ritm, anul 2012 ne va aduce și un autentic record, albumul cu nr. 50 Savoy!

Claudio Cristo feat. Tamy – Teach Me

Dan CHIRIAC

Claudio Cristo feat. Tamy – Teach Me (muzica: Claudiu Costin Cristescu, Andrei Stanca, Tamara Sofi, text: Claudiu Costin Cristescu, Cristian Răzvan Chilian) este cel mai nou single lansat de dj-ul, producătorul și remixer-ul Claudio Cristo și în același timp un nou proiect MediaPro Music. Claudio Cristo este un DJ în ascensiune și un producător român de succes. Pasiunea sa pentru muzică s-a născut încă din copilărie, când a început să cânte la chitară. Din anul 2000 s-a afirmat ca DJ și a început să remixeze piesele artiștilor din România și, mai apoi, a celor din străinătate.

“Teach Me”, una dintre cele mai difuzate piese la posturile de radio de la noi, se bucură și de un videoclip realizat la Iași în aproximativ șapte locații diferite. Sebastian Crayn, regizorul piesei, și-a propus să construiască o poveste bazată pe experiențe reale, în care se va putea regăsi oricine.

SALVATORE ADAMO, cuceritorul

"Aujourd'hui j'ai trente ans"…

Oana GEORGESCU

…mărturisea o franţuzoaică soţului său la finalul unei seri magice de decembrie la Sala Palatului. Datorită Salvatore Adamo, un artist atât de talentat, longeviv şi charismatic, care a revenit la Bucureşti după 40 de ani pentru a le aduce românilor amintiri dragi din perioada anilor '60.

"*Bună seara doamnelor şi domnilor*" a spus Adamo pe scenă, în limba română. Apoi cele aproape 30 de piese, melodii celebre alături de cântece de pe noul album al artistului, au fost însoţite de aplauzele furtunoase ale publicului. După fiecare piesă Salvatore Adamo a mulţumit spectatorilor în limba română ca un veritabil star şi, ca un gentleman desăvârşit, s-a aplecat peste scenă de fiecare dată pentru a săruta mâna femeilor ce îi dăruiau flori, oferind şi autografe în timp ce cânta. Profesionist fără egal, acesta i-a prezentat pe cei opt muzicieni din orchestră, fiecare oferind câte o mostră de virtuozitate cu instrumentul la care cânta, mulţumind inginerilor de sunet şi tuturor membrilor echipei.

Spre sfârşitul spectacolului cineva din sală a cerut piesa "*Tombé la Neige*", iar el, cu umoru-i caracteristic, a spus: "*Vă închipuiaţi că vin la Bucureşti fără să o cânt* ?!" Artistul lăsase pentru final tot ce era mai bun - marile sale hit-uri "*Tombé la Neige*" şi "*Vous Permettez, Monsieur?*"… După ce, timp de peste două ore, acesta ne-a încântat (live!) cu şlagărele sale ("*La Nuit*" - 1964, *„Dolce Paola"*, *„Les filles du bord de mer"* şi *„Mes mains sur tes hanches'* - 1965, *„Inch'Allah"* - 1967, *„J'avais oublié que les roses sont roses"* – 1971 sau *„C'est ma vie"* - 1975…), dar şi cu piese de pe cel mai recent album al său, "*De toi à moi*": "*Je reviens", "La beauté des femmes", "La Vie Encore", "La boîte à souvenirs"* sau *"Pourqoui tu chantes?".* Lansarea şi promovarea acestui album au fost unul dintre motivele pentru care celebrul artist a vizitat pentru a doua oară România. Muzician şi cântăreţ belgian de origine italiană (din Sicilia), Ambasador UNICEF, înnobilat de însuşi regele cu titlul de cavaler, cetăţean de onoare al oraşului belgian Mons, în care s-a stabilit împreună cu tatăl său încă din 1947, poet şi actor, celebrul artist care cântă în 9 limbi diferite a vândut peste 100 milioane discuri. După câteva bisuri şi o seară cu adevărat memorabilă, Adamo nu a uitat să mulţumească (tot în limba română!) şi să ureze celor peste 4000 de spectatori (au fost prezenţi la eveniment şi fani din Franţa şi Italia), care au cântat şi au dansat împreună cu el, "*Crăciun Fericit*!".

Din păcate, însă, aveam să rămânem cu gustul amar pricinuit de cei de la Sala Palatului, care, la un aflux de peste 4.000 de spectatori şi un cost al biletelor de 350 lei, au asigurat prezenţa doar a două garderobiere ce au anunţat la un moment dat cu seninătate: "*Nu mai avem locuri pentru haine!"*. Aceasta în timp ce de-o parte şi de alta draperiile încercau să ascundă fără succes câteva garderobe goale… Şi astfel, aproape jumătate din sală a trebuit să stea cu paltoanele în poale sau între scaune, o imagine cu siguranţă dezolantă şi sigur inexplicabilă pentru marele artist Salvatore Adamo. (Foto: Alin Crăciun)

Mondo pop

Mihai ANTON

SNOW PATROL, formația irlandezo-scoțiană formată din cinci membri şi care a obținut multiple premii, lansează cel de-al şaselea album de studio, ”Fallen Empires”. Înregistrat la Los Angeles, discul include hitul “Called Out In The Dark” şi noul single “This Isn’t Everything You Are”. Rezultatul este un album de 14 melodii care marchează un nou pas pentru Snow Patrol, dar reține esența stilului. “Fallen Empires” este deci o urmare adecvată pentru “A Hundred Millions Suns” din 2008 şi pentru colecția din 2009 vândută în milioane de exemplare,

În ciuda vremii potrivnice, **ANDREA BOCELLI** a susținut un concert gratuit în Central Park, împreună cu Filarmonica din New York, condusă de directorul muzical Alan Gilbert. I s-au alăturat lui Andrea pe scenă Céline Dion, Tony Bennett, Chris Botti şi David Foster, sopranele Ana María Martínez şi Pretty Yende, Corul Simfonic Westminster. Bocelli este considerat cel mai popular tenor italian din lume, cu peste 70 de milioane de albume vândute. În 1994, Bocelli a ”explodat” la nivel internațional cu hit-ul ”Time to Say Goodbye” - 12 milioane de copii în lume.

Se anunță lansarea ***Sting: 25 de Ani***, The Definitive Box Set Collection incluzând trei CD-uri ce cuprind 45 de piese remasterizate, supervizate de Sting, un concert live, în premieră pe DVD, şi o carte impresionantă, care captează pentru întâia oară atât raritățti discografice, cât şi cele mai impresionante momente ale carierei solo a lui Sting. Această colecție include selecții din întreaga sa carieră solo, de la albumul de debut din 1985, *The Dream Of The Blue Turtles*, până la cel mai recent material, Live In Berlin. Printre piesele de rezistență se află toate hit-urile de Top 40 ale lui Sting, printre care şi câştigătoarele Premiului Grammy “Brand New Day”, “The Soul Cages”, “If I Ever Lose My Faith In You” şi multe altele.

Amy Winehouse

Vara trecută grupul **TAKE THAT** (Gary Barlow, Howard Donald, Jason Orange, Mark Owen şi Robbie Williams) s-a reunit pentru prima dată, din 1995, când cei cinci au urcat împreună pe aceeaşi scenă pentru cel mai mare turneu pe care l-au văzut vreodată Marea Britanie şi Irlanda, zdrobind toate recordurile precedente. Turneul Progress Live s-a desfăşurat pe 29 de stadioane, în fața a 1,8 milioane de oameni. Acum, soundtrack-ul acestui show live spectaculos va fi lansat ca album live. Se vor regăsi pe album toate piesele pop din cariera lor de peste 20 de ani, hiturile care au ținut fruntea clasamentelor în anii de început ai trupei, hiturile din cariera solo a lui Robbie, precum şi piese de pe albumul vândut deja în mai mult de 3 milioane de exemplare - Progress, cel care a marcat, în 2011, reunirea trupei.

Joss Stone

CHRISTINA PERRI lansează videoclipul piesei “**A THOUSAND YEARS**”. Artista casei de discuri Atlantic Christina Perri a anunțat lansarea videoclipului oficial pentru piesa “A Thousand Years”. Piesa a apărut exclusiv pe albumul Summit Entertainement/ Chop Shop/ Atlantic, “The Twilight Saga: Breaking Down - Part 1 - Original Motion Picture Soundtrack”. “A Thousand Years” este inclusă pe albumul de debut al cântăreței: “lovestrong”.

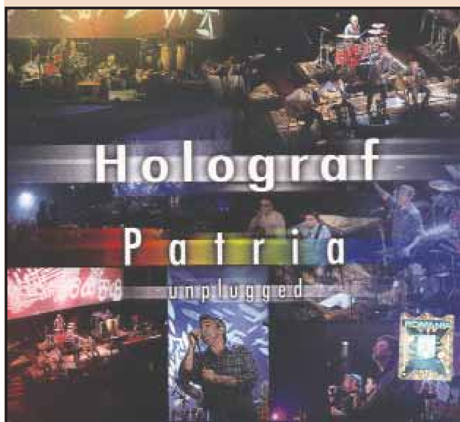
AMY WINEHOUSE. După tragica ei dispariție din luna iulie, câțiva dintre producătorii care au lucrat îndeaproape cu Amy au petrecut ceva timp ascultând înregistrări pe care Amy le-a făcut înainte, în timpul şi după lansările albumelor “Frank” şi “Back To Black”. S-a spus de către toți cei care au lucrat cu Amy că niciodată nu a interpretat acelaşi cântec de două ori la fel. “Lioness: Hidden Treasures“, al treilea album al lui Amy Winehouse, s-a lansat la Island Records. Colecția de 12 piese cuprinde cântece nemaiauzite până acum, versiuni alternative ale unor piese clasice, dar şi câteva compoziții nou-nouțe ale lui Amy.

SUPERHEAVY. Mick Jagger a făcut echipă cu Dave Stewart, fondatorul grupului Eurythmics, cântăreața de muzică soul, Joss Stone, compozitorul coloanei sonore a filmului Slumdog Millionaire, A.R. Rahman şi cu star-ul muzicii reggae Damian Marley pentru a forma proiectul Super Heavy. Acest line-up divers şi eclectic, care a strâns laolaltă unsprezece premii Grammy, a fost înregistrat împreună în diverse studiouri din întreaga lume. Videoclipul pentru piesa Miracle Worker îi include pe Jagger, Stewart, Marley, Stone şi Rahman. SuperHeavy a luat naştere după ce Stewart şi Jagger au început să se gândească la cum ar suna o trupă formată din muzicieni ce aparțin unor genuri diferite. O noutate pentru Mick Jagger a fost să cânte în Urdu, un cântec compus de Rahman, numit “Satyameva Jayate”.

NIRVANA. Aniversarea de 20 de ani a albumului Nevermind este sărbătorită cu relansarea acestuia în mai multe formate. Lansat în septembrie 1992, albumul semnat Nirvana, care a marcat şi debutul trupei, i-a ridicat pe Kurt Cobain, Kris Novoselic şi Dave Grohl de la statutul de trupă cult în Aberdeen, Washington, la purtătorii de cuvânt ai unei generații, reuşind o transformare culturală şi punând bazele unei noi revoluții muzicale. Ediția limitată Super Deluxe se ridică la nivelul aşteptărilor, fiind una dintre cele mai ambițioase şi cuprinzătoare colecții ale genului, cu un tiraj de doar 10.000 de unități disponibile în America de Nord şi încă 30.000 în întreaga lume. Ediția Super Deluxe include pe lângă albumul original, remasterizat, şi piese de studio şi B side-uri, precum şi prima lansare în întregime a demo-urilor înregistrate înainte de lansarea albumului.

Holograf: „Patria-unplugged"

Formația a susținut două concerte la cinematograf, în cursul cărora a înregistrat un CD acustic (al doilea, la 14 ani după cel intitulat « 69 % ») şi un DVD, acestea fiind lansate ulterior printr-un nou

concert în acelaşi loc. Discul conține 15 piese bine cunoscute, interpretate în formula de concert extinsă, adică cei 5 de bază (Dan Bittman, Romeo Dediu, Tino Furtună, Edi Petroşel, Iulian Vrabete) plus colaboratorii permanenți – Mihai Coman, Emil Souma, invitat fiind Marius Bațu.

"Conceptul 'Patria Holograf' indică, fireşte, locul spectacolelor, cinematograful atât de vestit, cât să-şi păstreze numele, dar şi senzația noastră că am uitat de adevărata semnificație a acestui cuvânt, devalorizat de propaganda comunistă şi de indiferența unei realități din ce în ce mai aglomerate. Nu trebuie să confundăm politicul cu lucrurile importante din viața noastră", sunt de părere cei de la **Holograf.**

Alessis: „Muzică aleasă pentru oameni aleşi"

După ce ani de zile au încântat şi s-au consacrat sub titulatura Alesis, Alina şi Romeo Negoiasă au descoperit cu stupoare, când au vrut să se înregistreze, că există nu ştiu ce firmă, ne-muzicală, cu acelaşi nume! Le-am sugera să-şi scrie numele cu doi de "s", să vedem dacă mai zice cineva ceva...Deocamdată ei se prezintă în nume propriu, cu un dublu album (în carcase diferite, însă) editat de casa Big Man. Primul CD, recomandat cu căldură de Irina Loghin (invitat special), Fuego sau Carmen Aldea Vlad, conține nu mai puțin de 17 titluri, dintre care 10 sunt compuse de Romeo Negoiasă (el semnează şi orchestrațiile, alături de Cristi Duțu), celelalte fiind

din folclor. Un sound excepțional (înregistrările s-au făcut în propriul studio din Câmpina), datorat în egală măsură masterizării lui Romi Rus, precum şi instrumentiştilor colaboratori, dintre care se detaşează Marian Baicu (acordeon). După audiție, pleci fredonând fără să vrei "Cu prieteni lângă tine", "Suflet de român", "Flăcări în noapte", "De când ne-a aflat mulțimea", "Astăzi este ziua ta", "Şterge-ți lacrima, române!", puse în valoare de vocea remarcabilă a Alinei Negoiasă.

Cutiuța muzicală, vol. 9

Noul album, realizat de Liliana Ştefan împreună cu MediaPro Music, cuprinde 16 piese pentru copii, interpretate într-un mod inedit de trei artiste-mămici: Andra, Oana Sârbu şi Monica Anghel .

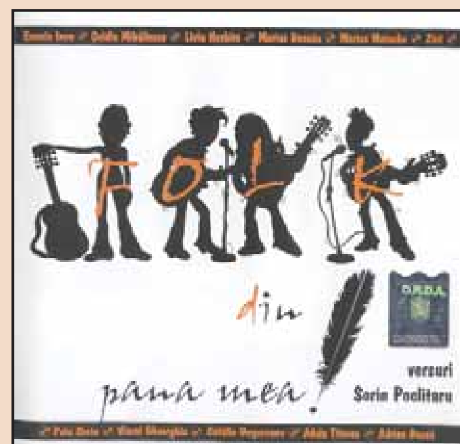
"Cutiuța Muzicală este ca şi copilul meu, pe care de 10 ani îl cresc cu grijă şi răbdare. Ca orice

mamă fac de toate pentru acest "copil", de la muzică, texte până la PR, grafică, mixaje, etc. Cutiuța 9 are toate "ingredientele" pentru a fi o cutiuță fermecată: vedete-mămici cu voci minunate, cântecele şi texte pentru vârsta şi preocupările prichindeilor şi o grafică veselă în acord cu ceea ce se găseşte în Cutiuță" spune Liliana Ştefan.

„Folk din pana mea!"

Un album colectiv conținând cântece scrise pe versurile poetului Sorin Poclitaru. Acesta este un personaj interesant, om de afaceri şi literat în acelaşi timp, un Mecena

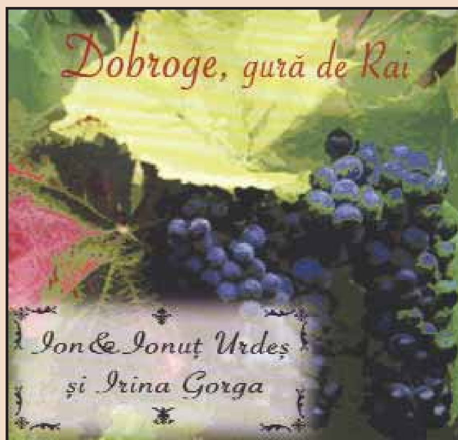
al culturii din oraşul său: a devenit o figură cunoscută mai ales în lumea folkului datorită serilor muzicale pe care le organizează la Pizzeria La Bomba din Gura Humorului. Datorită acestei inițiative generoase, numeroşi dintre folkiştii generației tinere şi ai celei de mijloc au început să compună piese pe versurile sale. Nu este vorba de un gest de recunoştință, ci de o

alegere matură, valoarea versurilor justificând alegerea.

Albumul, editat de Ana Sound cu sprijinul Asociației Cavalerilor de Malta »Ştefan cel Mare » Suceava, conține 19 dintre aceste cântece, interpretate de Viorel Gheorghiu, Liviu Nechita, blackpearl, Puiu Crețu, Emeric Imre, Adrian Bezna, Ovidiu Mihăilescu, Cătălin Ungureanu, Marius Matache, ZĂRI, Marius Daşcău şi Adela Ţițescu. Discul a fost înregistrat la studioul Blackpearl Studio Image & Sound Production, inginer de sunet – Doru Cătălin Urâtu (care are şi contribuții muzicale). O inițiativă minunată, rarissimă în peisajul cultural de astăzi.

Ion şi Ionuț Urdeş, Irina Gorga: „Dobroge, gură de Rai"

Un album cuceritor ne propune Live Star Studio din Tulcea, oraş din care ne-au venit în ultima vreme "semnale" legate doar de formația Accent şi de Alexandra Canareica. De această dată este vorba de 3 interpreți de muzică populară: Ion şi Ionuț Urdeş, tată şi fiu, şi de tânăra Irina Gorga. Albumul "sună" foarte bine, aranjamentele muzicale fiind semnate de dirijorul orchestrei, prof. Ştefan Petriman (în egală măsură vioară şi violă). Înregistrare şi mastering: Nicu Caraignat, Vlad Ivanov, acesta din urmă responsabil şi cu coperta şi tehnoredactarea. Rețin atenția titluri cum ar fi "Sânziană dobrogeană", "Cântecul rândunicii" (Ion Urdeş), "Ce

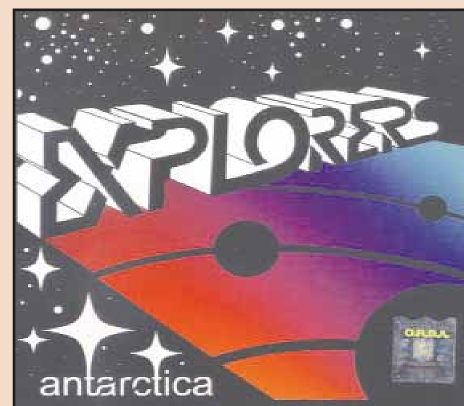
ai codrule cu mine?", "Mi-ai spus bade alaltăseară" (Irina Gorga), "Joacă lele geamparalele", "O codană mititică", "Mândră fată de pescar" (Ionuț Urdeş), "Spune, nufăr de pe baltă!" (Ionuț Urdeş şi Irina Gorga).

Antarctica: „Explorers"

Album de debut, distribuit de A&A Records, al unui duo care a mai colaborat la un alt proiect, Insound.

Delia Opran - Dee, este absolventă a Franklin College Switzerland în economia finanțelor. banking şi advertising, înainte de a se dedica total muzicii. Şi-a început cariera muzicală alături de grupul Racla, 2004. Voce solistă, compozitoare şi textieră la 10 cântece (9 în engleză), al 11-lea fiind reluat de la Bryan Ferry. Ciprian Lemnaru răspunde de claviaturi, programming, aranjament muzical şi de masterizarea pieselor A absolvit Liceul de muzică George Enescu, iar în 2009 a înființat propriul studio de producție muzicală şi label, Woodchopper Records, colaborator constant al multor artişti români importanți, dar şi străini.

Desprindem din prezentarea discului: „o reflecție caleidoscopică grefată pe sunete electronice glaciale şi ancorată în synth pop-ul anilor '80, new wave şi muzică electronică de avangardă, elaborând un sound care este în egală măsură meditativ, ludic şi melodic".

Iarna pe ulițe...

În categoria copiilor super-talentați intră indiscutabil şi Maria-Sabina Simionică. Cum tatăl său, care îi compune şi o îndrumă, este nimeni altul decât cunoscutul cantautor Cristian Simionică, ne putem aştepta oricând la "explozia" ei internațională, pe urmele concitadinilor săi care au cucerit Italia, Mădălina Lefter şi Ştefan Atîrgoviţoaie. Cei doi, tată şi fiică, au avut un program impresionant de concerte în decembrie, în colaborare cu Primăria Iaşilor, cu scene, sonorizare şi lumini profesioniste. Ele au avut loc în cele

mai importante cartiere (Alexandru cel Bun, Piața Voievozilor, Tătăraşi, Păcurari, Nicolina), la Iulius Mall, Casa de cultură "M. Ursachi", Teatrul "Luceafărul", pe esplanada Hala Centrală, la Prefectură şi la Consiliului județean... Cristian Simionică a realizat negativele pentru copii, îndrumându-i şi la repetiții, iar Sabina a cântat, a recitat, a fost "Crăiasa zăpezii" pentru colegii săi de la Şcoala "Ionel Teodoreanu". Au fost nu mai puțin de 9 concerte în 7 zile! Cu cele mai gustate piese de sezon din repertoriul ei ("Iarna", "Ninge peste tot", "Brăduțul", orchestrațiile şi mixajele aparținându-i lui "tăticu"), Maria-Sabina este extrem de difuzată la Radio Enigma România, Radio Trinitas, Radio Iaşi, anunțându-se o viitoare mică vedetă a genului!

Pagini de
Florin-Silviu URSULESCU

Muzică în 55 de minute

Doru IONESCU

Tema încredințată subsemnatului între edițiile speciale ale aniversării TVR (consumate de Crăciun) a fost una foarte ofertantă, deşi spațiul de emisie afectat documentarului a fost extrem de limitat… N-am împărțit proporțional timpul fiecărei ere sau subgen, ci am lăsat să curgă amintirile despre jazz, muzica uşoară, rock şi folk, urmând să elimin la final, în funcție de depăşiri, înregistrările mai puțin importante. Greu, că nu era voie imposibil. Totuşi…

Florian Lungu şi Horia Moculescu au introdus jazz-ul cu tradiții interbelice şi – datorită fotografiilor filmate la Electrecord – am putut ilustra o melodie înregistrată de Eugen Ciceu în ultimii ani '50, compusă de Theodor Cosma cu fotografii ale acestuia din urmă dirijând în studiourile celebrei casei de discuri o orchestră... celestă! Mai încolo, în emisiune, am trecut în revistă festivalurile de la Ploieşti, Braşov, Costineşti, Bucureşti (şi fireşte Gărâna) dar în primul rând Sibiu, unde practic s-au consacrat generațiile următoare de instrumentişti şi solişti. De la Jancsy Körössy şi Richard Oschanitzky la Mihai şi Ştefan Berindei, de la Johnny Răducanu, Marius Popp, Dan Mândrilă şi Aura Urziceanu la optzeciştii Tiberian, Simion, Parghel, Dedeian ori Bădilă.

Dan Spătaru

Din muzica uşoară a fost şi mai greu să aleg, Arhiva Multimedia TVR păstrând filme încă de la prima ediție a festivalului de la Mamaia (1963), cu mulți solişti (dar şi compozitori) aproape de nerecunoscut, unii aflați atunci la ora debutului. Margareta Pâslaru, Constantin Drăghici, Gică Petrescu, Ioana Radu, Trio Grigoriu, Aurelian Andreescu, Doina Badea, Dan Spătaru, Luigi Ionescu. Clipuri (ba şi o prezentare) marca Valeriu Lazarov, iar peste exact un deceniu, un making of cu Alexandru Bocăneț în prim plan, în comentariul lui Titus Andrei. Din 1968 – 1971, nu putea lipsi “Cerbul de Aur”, cu aceiaşi doi regizori de geniu şi un regal de vedete internaționale.

Beat şi rock încă din ultimii ani '60, imediat şi folk, însă nu simplu, date fiind îndreptările culturnice de după '71. N-am abordat nici în glumă “Cântarea României”, dar n-am putut sări nicicum de Cenaclul “Flacăra”, prezent cu atâtea nume lansate, nemaivorbind de cele care au trecut pe scenele sale – Dan Aldea, Anda Călugareanu, Mircea Florian, Valeriu Sterian, Mircea Vintilă, Marcela Saftiuc, Doru Stănculescu, Adriana Ausch, Nicu Alifantis... Dumitru Moroşanu şi Petre Magdin au vorbit despre ceilalți colegi teleaşti, iar exemplificări cu arhive au curs râu, de la Sincron, Mondial, Phoenix, Sfinx ori Roşu şi Negru la Progresiv TM, Pro Musica, Semnal M, Compact, Iris, Holograf, Cargo.

Înapoi la muzica uşoară cu Mihaela Mihai, Angela Similea, Mihai Constantinescu, Corina Chiriac, Mirabela Dauer, Cornel Constantiniu, Olimpia Panciu, Eva Kiss, Adrian Romcescu, Mihaela Runceanu, dusă via pop (sau disco, dance '80) până în deceniul următor de Loredana Groza, Gabriel Cotabiță, Silvia Dumitrescu, Adrian Daminescu, Monica Anghel, Laura Stoica, Aurelian Temişan, Luminița Anghel. Deja, încă dinainte de Revoluție, şocul imaginilor color schimbă parcă şi orchestrațiile, dar e vorba doar de senzații, de reinventarea live-ului şi căderea în desuetudine a playback-ului (inventat, nu-i aşa?, de televiziune).

Anii '90 cu reinventarea showbiz-ului în România, din interior şi de către altă generație - şi nu la ordin! - iar, în paralel, tehnica digitală şi căderea vânzării de discuri! Reluarea “Cerbului de Aur”, tranziția festivalului de la Mamaia, festivalurile de folk “Om Bun” şi “Folk You!”, cele electrificate “Rock”, “Stufstock”, “Artmania”, “B-est Fest”... Într-o bună zi, fără să mai alerg pompieristic printre rafturile Arhivei Multimedia TVR, voi relua subiectul pe o durată dublă, fără să mai folosesc jenanta sintagmă “şi alții”. Şi poate, cine ştie?, un sponsor sau un ziar va fi interesat să multiplice la un tiraj decent (ca şi prețul să fie aşijderea) un DVD pentru memoria “Muzicii tinereții tale”, via TVR. La Mulți F-Ani, muzicieni & melomani!

REVISTĂ LUNARĂ EDITATĂ DE UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA CU SPRIJINUL UCMR-ADA DIN FONDUL SOCIAL CULTURAL

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Şef producție: Costin ASLAM
Redactori:
Mihai COSMA
Octavian URSULESCU
Editorialist: Liviu DĂNCEANU

Semnează în acest număr:
Alexandru BĂDULESCU, Lava BRATU, Grigore CONSTANTINESCU, Sebastian CRĂCIUN, Constanța CRISTESCU, Cleopatra DAVID, Anca FLOREA, Andra FRĂȚILĂ, Oana GEORGESCU, Doru IONESCU, Carmen MANEA, Doina MOGA, Tatiana OLTEAN, Carmen POPA, Mariana POPESCU, Ecaterina STAN, Mircea ŞTEFĂNESCU, Florin-Silviu URSULESCU, Andreea VANUCCI

Pentru ediția electronică vezi: www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect.1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - ERICOM PRINT SRL
TEL: 021-410.64.88 ISSN: 1220-742x